

Tuarascáil Bhliantúil agus Ráitis Airgeadais Bhus Átha Cliath 2019

Athrú á Spreagadh ar mhaithe leis an Inbhuanaitheacht

Buaicphointí Airgeadais agus Oibriúcháin

Ioncam Oibriúcháin

2019 €263.0m
(-0.1%)

2018 €263.3m
(+4.6%)

Toradh Airgeadais

OSP

2019 €1.2m*

2018 €0.3m

* roimh chostais eisceachtúla

Oibríochtaí Tráchtála

2019 €5.6m

2018 €3.4m

Busanna Nua

2019 104

2018 141

Líon na nAistear
a rinne Custaiméirí

2019 141.8m

2018 143.5m

Líon na bhFostaithe

2019 3,475
2018 3,432

Líon na gCiliméadar a Taistealaíodh

2019 55.1m
2018 57.1m

Líon na mBusanna

2019 1,018
2018 1,010

Clár na nÁbhar

Ráiteas an Chathaoirligh	2	An Bord Stiúrthóirí	37
Tuarascáil an Phríomhfheidhmeannaigh	4	Tuarascáil na nIníúcháirí Neamhspleácha	39
An Cuspóir atá Againn	9	Cuntas Brabúis agus Cailiteanais	42
Feidhmíocht	12	Ráiteas um Ioncam Cuimsitheach Iomlán	43
Ár bhFostaithe	16	Clár Comhardaithe	44
An Fhoireann Ardcheannaireachta	18	Ráiteas um Athruithe ar an gCaipiteal Gnáthscaireanna	45
Stiúrthóirí agus Faisnéis Eile	21	Ráiteas faoi Shreabhadh Airgid	46
Tuarascáil na Stiúrthóirí	22	Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais	47
Ráiteas um Rialú Inmheánach	33		
Ráiteas um Fhreagrachtaí na Stiúrthóirí	36		

Ráiteas an Chathaoirligh

'I dtionscal atá ag athrú go tapa, caithfimid a bheith seasta dírithe ar cháilíocht, iontaofacht, inbhuanaitheacht agus freastal ar an bpobal.'

Réamhrá

D'éirigh go geal le Bus Átha Cliath sa bhliain 2019 agus muid ag fás, i mbun nuála, agus luach ar airgead á sholáthar againn do na custaiméirí agus na pobail a ndéanaimid freastal orthu. Is cúis áthais dom Tuarascáil Bhliantúil Bhus Átha Cliath don bhliain dar chríoch Nollaig 2019 a chur i láthair, agus feidhmíocht láidir airgeadais a thuairisciú i leith na bliana.

I 2020, bhí tionchar nach bhfacthas riamh roimhe ar gach gné de shochaí na hÉireann, Bus Átha Cliath san áireamh. De réir slat tomhais ar bith, ba ollmhór an t-athrú a tháinig ar an tsochaí agus ar ár gcuideachta le seacht mí anuas. Ó bheith ag sholáthar ár seirbhísí OSP ó lá go lá go soláthar réiteach nuálach ar nós ár seirbhís tointeálaithe do fhostaithe Ospidéal Ollscoile Leanaí an Mater Misericordiae, léirigh Bus Átha Cliath, mar chuideachta iompair poiblí, a solúbthacht agus a hacmhainneacht in aghaidh an dúshláin nach bhfacthas riamh cheana. Mar Chathaoirleach, ba mhaith liom ár mbuíochas as dúthracht, tacaíocht agus gairmiúlacht ár bhfostaithe, na ceardchumann, an tÚdarás Náisiúnta Iompair (NTA) agus an Rialtas a chur ar taifead, gan iad ní bheadh sé ar ár gcumas seirbhís leanúnach a chur ar fáil do oibrithe riachtanacha nó dár gcustaiméirí le linn gach céim den bpaindéim seo.

Agus an Tuarascáil Bhliantúil seo á cur i láthair againn, táimid ag féachaint le rioscaí ár ngnó a bhainistiú i dtréimhse nach bhfacthas riamh cheana agus é ina aidhm againn freisin dul chun cinn a dhéanamh maidir leis an iomaí rud: eispéireas an chustaiméara a athrú ó bhonn, aistriú i dtreo feithiclé astaíochtaí ísle sa fhílít agus dul i ngleic le dúshlán an athraithe aeráide trí chabhrú cathair inbhuanaithe, dhinimiciúil Eorpach a thógáil. Mar sheirbhís tuslíne ag tacú leis an stát le linn na géarchéime, leanfaidh muid ag soláthar seirbhís sábháilte dár gcomhghleacaithe agus dár gcustaiméirí dile.

Ag cothú an fháis

Tá teist fhada ag Bus Átha Cliath maidir le tacú le forbairt eacnamaíoch agus shóisialta ar fud Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath. Tá ról lárnach ag an iompar poiblí maidir le forbairt inbhuanaithe na tíre agus tá Bus Átha Cliath, a ndearna a chuid custaiméirí 142 milliún aistear leis in 2019, ar an soláthraí iompair phoiblí is mó i bhfad sa tír seo go fóill.

Bhaineamar amach TRÚDA (Tuilleamh roimh Ús, Cánacha, Dímheas agus Amúchadh) €13.4 milliún i gcomparáid le €11.6 milliún in 2018. An leibhéal seasta brabúis sin (roimh chostais eisceachtúla), bhí sé bunaithe ar mhéadú (ar bhonn comhchosúil) ar líon na gcustaiméirí, tar éis an tionchair a bhí ag Oscailt an Mhargaidh Busanna a chur as an áireamh, ar a bheith ag díriú go leanúnach ar eispéireas an chustaiméara a fheabhsú agus ar choigeartú a rinneadh ar leibhéal na dtáillí a d'íoc custaiméirí. B'fhiú €263.0 milliún an t-ioncam ó chustaiméirí ag deireadh na bliana, laghdú beag €0.3 milliún i gcomparáid le figiúirí na bliana 2018.

Fágann torthaí láidre airgeadais go bhfuil bunsraith stuama faoin gcuideachta, agus mar sin gur féidir le Bus Átha Cliath infheistíocht a dhéanamh i gcóras iompair poiblí inbhuanaithe ar ardchaighdeán a fhorbairt do Bhaile Átha Cliath agus dul ag obair chuige sin. Ní mór dúinn brabús a dhéanamh lena chinntiú go mbeidh Bus Átha Cliath inmharthana feasta. Bhí feidhmíocht an-láidir ag an gcuideachta, rinneamar freastal ar riachtanais ár gcustaiméirí, agus ag an am céanna bhaineamar amach éifeachtúlacht costais agus luach ar airgead. Ba phríomhthosca iadsan go léir i dtaobh Conradh Dírdhámhachtana cúig bliana a fháil i mí na Nollag 2019.

An rath a bheidh ar an ngnó san fhadtréimhse, ní ar an bhfeidhmíocht tráchtála amháin a bheidh sé ag brath, áfach. Ionas go n-éireoidh lenár ngnó, ba cheart cuspóir soiléir a bheith againn ina leith agus ba cheart cultúr agus luachanna láidre a léiriú a thugann spreagadh

don straitéis atá againn ar bhealach a bhfuil meas ag an tsochaí air agus a mbeidh dea-thionchar aige ar na pobail a ndéanaimid freastal orthu.

Tá an aidhm shoiléir sin le sonrú sa tiomantas atá againn maidir le cuideachta chuimsitheach fhorásach a chothú, cuideachta a bheidh ionadaíoch ar na pobail a ndéanaimid freastal orthu. Sin é an fáth, in 2019, gur chuir Bus Átha Cliath treise mhór lena chuid iarrachtaí dul i ngleic leis an easpa ban san earnáil iompair phoiblí, nuair a seoladh an feachtas 'Give it A Spin' a bhí dírithe ar mhná a earcú. Faoin bhfeachtas sin, ar éirigh go geal leis, tugadh cuireadh do mhná freastal ar cheann dár laethanta oscailte tráth ar tugadh an deis dóibh ceann de na busanna oiliúna a thiomáint, bualadh le cuid dár dtiománaithe agus cigirí mná, agus tuilleadh a fháil amach faoi bheith ag obair le Bus Átha Cliath.

Ag obair le chéile ar mhaithe le Baile Átha Cliath

Agus muid ag machnamh ar na héachtaí a baineadh amach in 2019, ba mhaith liom buíochas a ghabháil leis na fostaithe as a ndíograis agus a ndúthracht i dtaobh ár spriocanna conartha a bhaint amach, agus go háirithe ár bhfostaithe líne tosaigh, arb iad aghaidh phoiblí Bhus Átha Cliath iad. Rinneamar freastal ar na custaiméirí a bhí le bhur ndúthracht féin agus leis an mbéim a bhíonn á leagan gan staonadh againn ar sheirbhís a sholáthar a chomhlíonann spriocanna dochta maidir le feidhmíocht chonartha.

Ba mhaith liom buíochas a ghabháil leis an bPríomhoifigeach Feidhmiúcháin agus lena Fhoireann Ardcheannaireachta, a chuir athrú mór faoi deara sa ghnó le bliain anuas trí Straitéis 2021 a fhorbairt, rud a réitigh an chuideachta don fhás inbhuanaithe san fhadtréimhse.

Thar ceann an Bhoird agus thar mo cheann féin, ba mhaith liom buíochas a ghabháil freisin lenár scairshealbhóir, an tAire Iompair, Turasóireachta agus Spóirt, an tUasal Shane Ross, agus leis na hoifigigh óna Roinn as ucht a dtacaíochta le linn 2019.

Is mó ná riamh an tuiscint atá ag lucht déanta beartas anois nach é amháin go ndéanann iompar poiblí difear dár saol laethúil trí chabhrú linn bogadh timpeall cathracha; chomh maith leis sin, cruthaítear deiseanna nua fostaíochta dá bharr, cumasaítear forbairt éifeachtach tithíochta, agus soláthraítear comhtháthú agus cuimsiú sóisialta, rud a théann i bhfeidhm ar mheon iomlán na cathrach.

I rith na bliana 2019, bhí an chuideachta i mbun idirghníomhaíocht rialta freisin leis an Údarás Náisiúnta Iompair agus táim ag tnúth le dul chun cinn leanúnach a dhéanamh maidir le cur leis an leas a bhaintear as seirbhísí iompair phoiblí ar fud Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath, rud atá ina aidhm againn araon.

Rialachas

Tá an Bord fós tiomanta don chaighdeán is airde rialachais chorparáidigh a bhaint amach chun rioscaí a bhainistiú agus chun nuálaíocht agus fás a spreagadh i mBus Átha Cliath.

Dhíríomar go háirithe i rith 2019 ar a chinntiú go bhfuil bearta cuí i bhfeidhm ag an gcuideachta chun cloí leis an gCód Cleachtais Chun Comhlachtaí Stáit a Rialú, 2016 (an Cód).

Ullmhaíodh an Cód sin lena chinntiú go gcomhlíonfaidh comhlachtaí Stáit tráchtála agus neamhtráchtála na caighdeán is airde maidir le rialachas corparáideach. Is creat é chun an dea-chleachtas a chur i bhfeidhm agus cuirtear san áireamh ann forbairtí maidir le maoirseacht, riachtanais tuairiscithe agus ceapadh comhaltáí Boid. Tá an Cód bunaithe ar bhunphrionsabail an dea-rialachais:

- cuntasacht
- trédhearcacht
- ionracas, agus
- a bheith ag díriú ar rath inbhuanaithe a bheith ar an eagraíocht san fhadtréimhse

Ag súil le Baile Átha Cliath inbhuanaithe

Ag féachaint chun cinn, leanann muid ag tabhairt aghaidh ar dhúshlán ach tá a fhios agam gur féidir leis an chuideachta agus iomlán na cathrach brath ar fhostaithe díograiseacha agus tiomanta Bhus Átha Cliath le leanúint ag soláthar seirbhísí riachtanacha. Tá a fhios agam go mbeidh an chuideachta i gcroílár pleananna athnuachana agus athbheochana do Bhaile Átha Cliath.

Agus muid ag teacht as an ghéarcheim shláinte phoiblí seo, ní mór dúinn macnamh ar cad iad na seirbhísí nua agus infrastruchtúr nua atá de dhíth ar Bhaile Átha Cliath le hathnuachan eacnamaíoch agus imeascadh sóisialta agus oibríocht éifeachtach iompair poiblí sa chathair a éascú. Is dea-infhiestíocht uaimhianach €2 bhiliún i gcóras bus Bhaile Átha Cliath é BusConnects. Is é tuairim daingean Bhus Átha Cliath gur réiteach é BusConnects le seirbhís láidir iompair poiblí a sholáthar ar na dúshlán a chruthaigh eachtraí le déanaí. Trí fhorbairt leanúnach a dhéanamh ar an tseirbhís a sholáthraímid agus infheistíocht a dhéanamh inti, leanfaidh Bus Átha Cliath ar aghaidh ag soláthar seirbhísí iontaofa, eispéireas ardchaighdeán agus forbairtí nuálacha dár gcustaiméirí agus ag léiriú an stáid atá againn mar cheannaire i réimse an iompair phoiblí.

In ainneoin na hamanna fíordhúshlánacha seo, beidh muid seasta dírithe ar shabháilteacht, cháilíocht, iontaofacht, inbhuanaitheacht agus freastal ar an bpobal. Is é sin bunchloch an chuir chuige a bhí againn le 12 mhí anuas agus beidh sé rithábachtach ó thaobh rath a bheith orainn san am atá le teacht.

Gabhann muid buíochas leo siúd a d'éirigh as a suíocháin le go bhféadfadh oibrithe riachtanacha taisteal chun na hoibre agus tá súil in airde againn fáilte a chur romhaibh ar fad ar ais gan mhoill.

Ultan Courtney

Ultan Courtney
Cathaoirleach

Tuarascáil an Phríomhfheidhmeannaigh

'Ní bheidh Baile Átha Cliath inbhuanaithe i ndáiríre gan córas iompair phoiblí uilíoch, atá ar ardchaighdeán agus ar furasta ag gach duine leas a bhaint as.'

Réamhrá

Le linn 2019 lean Bus Átha Cliath ar aghaidh ag soláthar seirbhís iompair phoiblí ar ardchaighdeán do phobail ar fud Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath. Dhíriomar ar eispéireas ár gcustaiméirí a fheabhsú agus, i bhfianaise 142 milliún aistear a bheith déanta ag na custaiméirí linn in 2019, is léir go raibh an cur chuige sin éifeachtach.

I 2020 chonacthas an ghéarchéim shláinte phoiblí is mó sa tír seo ó bhí an Fliú Spáinneach ann i 1918. Nocht COVID-19 cé chomh luachmhar agus atá sé saineolas oibríochtúil a bheith ag cuideachtaí, pleanáil don fhad-téarma agus rioscaí áirithe a aithint sula dtarlaíonn siad. Ag Bus Átha Cliath ghlac muid leis an tabhairt faoi seo le fada agus tá an éifeachtacht seo léirithe inár gcumas feidhmiú go tapaidh agus go héifeachtach i gcoinne na paindéime. Mar sin, tá an t-ádh linn mar ghnó mar, fiú ag amanna mar seo, tá ár miseán agus ár n-aidhm iontach soiléir. Thacaigh sé le daoine eile tabhairt faoi a n-obair i bpostanna túsline ríthábhactacha gur coinníodh ár seirbhísí ag reachtáil. Tá a fhios agam nach mbeadh sin indéanta gan dúthracht agus solúbthacht fhoireann Bhus Átha Cliath, agus ba mhaith liom glacadh leis an deis seo mo bhuíochas a ghabháil le gach fostaí ar son a 'h'oibre déine. Ba mhaith liom freisin mo bhuíochas a ghabháil leis an bhord as a gcuid tacaíochta agus a gcuid cúnamh le linn an ama dhúshlánaigh ag an chuideachta seo.

Cé gur iomaí dúshlán a bhí romhainn, tá roinnt éachtaí suntasacha bainte amach againn i mbliana freisin. Is maith mar is eol domsa, i mo ról mar Phríomhfheidhmeannach, nach mbeifí in ann na héachtaí sin a bhaint amach murach dúthracht na 3,475 fostaí agus ár mbord stiúrthóirí agus an obair chrua a rinne siad. Tá cumas cruthaithe againn ó thaobh seirbhís mhaith iompair phoiblí a sholáthar agus is mar gheall ar an iarracht a rinne gach fostaí ar fud na cuideachta, ag obair dóibh as lámha a chéile, a d'éirigh linn an cháil sin a bhaint amach.

Timpeallacht atá ag athrú

Tá ár gcuid oibre le 12 mhí anuas fós ag teacht le tosaíochtaí Phlean Straitéise 2021 na cuideachta agus leis an bPlean Gníomhaíochta ar son na hAeráide de chuid an Rialtais. Na príomhréimsí sin – aistriú i dtreo flít feithiclí astaíochtaí ísle, aistriú córa iompair a spreagadh trí sheirbhísí breise a thabhairt isteach, agus seirbhísí iompair phoiblí a chur in oiriúint don am atá le teacht – bhí siad ina mbonn agus ina dtaca ag gach rud a rinneamar, ó sheirbhísí 24 uair an chloig a thabhairt isteach agus triail a bhaint as busanna hibrideacha nua go Gealltanais Carbóin na heagraíochta Business in the Community Ireland a shíniú.

É sin ráite, chun athrú agus dul chun cinn a bhaint amach, ní mór cur chuige comhsheasmhach a bheith againn, agus mar sin ní mór a chinneadh cén infheistíocht is cuí a dhéanamh i seirbhísí iompair phoiblí inbhuanaithe agus ní mór an tiomantas agus an chomhthoil a bheith agat chun an infheistíocht sin a choinneáil ar bun ar fud timhrialta polaitiúla agus eacnamaíoch.

Sin é an fáth gur chuir mé fáilte, i mí Dheireadh Fómhair, roimh fhoilsiú na dtograí athbhreithnithe ón Údarás Náisiúnta Iompair maidir le leagan amach nua a dhéanamh ar Ghréasán Busanna Cheantar Bhaile Átha Cliath. Tá tuairimí ár gcustaiméirí agus daoine ar fud Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath léirithe go soiléir san athbhreithniú ar na tograí sin. Infheistíocht ar an scála seo i seirbhísí bus uirbigh, is chun leasa gach duine a bheidh sí agus beidh sí ríthábhachtach ó thaobh cathair Bhaile Átha Cliath a bheith inbhuanaithe.

Baile Átha Cliath a bheith inbhuanaithe

I mo cháil mar Phríomhfheidhmeannach Bhus Átha Cliath, tuigim an ról atá againn agus an cheannaireacht a chaithfidimid a sholáthar chun cathair ísealcharbóin,

inbhuanaithe a dhéanamh de Bhaile Átha Cliath. Ní bheidh Baile Átha Cliath inbhuanaithe i ndáiríre gan córas iompair phoiblí uilíoch, atá ar ardchaighdeán agus ar furasta ag gach duine leas a bhaint as.

Sa lá atá inniu ann, tá réitigh ó thaobh na hinbhuanaitheachta de á lorg ag daoine i mBaile Átha Cliath agus ar fud na hÉireann. Is soláthraí réiteach é Bus Átha Cliath. D'iompraíomar paisinéirí ar 142 milliún aistear in 2019, rud a bhain 160,000 carr de bhóithre i gCathair agus Mórcheantar Bhaile Átha Cliath. Gach bus a bhí lán le paisinéirí in 2019, thug sé áit 80 carr ar ár mbóithre, rud a rinne laghdú beagnach 90% ar astaíochtaí agus a d'fhág stráice suas le 300 méadar den bhóthar saor.

An dúthracht sin atá againn maidir le ról ceannasach a imirt san iarracht Baile Átha Cliath a bheith inbhuanaithe, spreag sé an cinneadh a rinneamar triail a bhaint as naoi mbus hibrideacha sa fhliú feithicil in 2019. Na naoi bhfeithicil sin – ar baineadh triail astu ar Bhealach 25 – tá siad níos ciúine, níos éifeachtúla ó thaobh breosla agus níos glaine ná na gnáthbhusanna díosail, agus meastar go mbaintear amach laghdú 30% ar an méid CO2 a astaítear uathu le hais gnáthbhusanna.

Is léiriú soiléir é sin gur soláthraí seirbhíse poiblí muid a bhfuil an cumas againn laghdú mór a dhéanamh ar astaíochtaí agus ar an bplódú tráchta. Tá tionchar díreach aige sin ar cháilíocht na beatha agus ar an dul chun cinn sóisialta agus eacnamaíoch. Ba mhaith liom go mbeadh ár gcuid busanna á n-úsáid go rialta ag tuilleadh daoine agus go bhfeicfidh siad féin in 2020 go soláthraímid seirbhís ardchaighdeán do chustaiméirí, seirbhís den scoth atá iontaofa agus éifeachtúil.

Sainordú athnuaithe maidir le freastal ar phaisinéirí

Mar bhonn agus taca lenár ndúthracht i dtaobh seirbhíse iompair phoiblí ar ardchaighdeán a sholáthar, shínigh mé an Conradh Dírdhámhachtana nua thar ceann Bus Átha Cliath. Clúdaíonn an Conradh Dírdhámhachtana sin an tréimhse ón 1 Nollaig 2019 go dtí an 30 Samhain 2024 agus tugann sé an deis dúinn líon níos mó seirbhíse bus Oibleagáide Seirbhíse Poiblí a oibriú lena bhfreastalaítear ar phobail ar fud Mórcheantar Bhaile Átha Cliath.

Léiríonn an cinneadh sin dúthracht agus scileanna ár bhfostaithe, rud a bhí ríthábhachtach ó thaobh an dul chun cinn atá déanta ag Bus Átha Cliath le 5 bliana anuas. Cé gur éacht iontach é seo dúinn uile, ní mithid dúinn na maidí a ligean le sruth ná talamh slán a dhéanamh den rath atá orainn. Leagtar amach sa Chonradh Dírdhámhachtana treochlár soiléir i dtreo fás leanúnach na cuideachta agus táim ag tnúth le bheith ag obair i gcomhpháirtíocht leis an Údarás Náisiúnta Iompair sna blianta amach romhainn chun cur leis an rath atá ar na seirbhíse iompair phoiblí agus ar an gcathair ina hiomláine. Chuir an bord sainchomhairle agus tacaíocht ar fáil don chuideachta le linn an phróisis le Conradh Dírdhámhachtana nua a chomhaontú agus ba mhaith liom iarrachtaí agus léargais na stiúrthóirí ar fad i gcomhaontú an phríomhchonartha seo a aithint.

Uaillmhian Bhus Átha Cliath

Is é an uaillmhian atá againn a bheith mar an rogha comhpháirtí iompair agus aitheantas a bheith againn sa tionscal mar dhream a leagann síos na caighdeáin maidir le sármhaitheas san iompar poiblí in Éirinn agus san Eoraip.

Glacaimid go fonnmar leis an sprioc sin agus a fhios againn go bhfuil an dara rogha ag ár gcomhpháirtithe, cibé acu daoine a úsáideann ár seirbhíse, údarais, an Rialtas nó comhlachtaí tráchtála. Féadfaidh siad seirbhíse a chur ar conradh le Bus Átha Cliath nó dul ag plé le hoibreoir eile. Féadfaidh siad an rogha a dhéanamh taisteal le Bus Átha Cliath nó soláthraí iompair eile a úsáid chun a gceann scríbe a bhaint amach. Ionas gur muid féin a bheidh mar rogha tosaíochta ag ár gcustaiméirí go léir, caithfidh leanúint ar aghaidh ag soláthar seirbhíse ardchaighdeán.

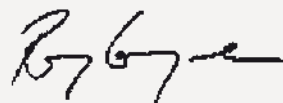
I mí na Nollag 2019, thugamar isteach na chéad bhealaí iompair phoiblí 24 uair an chloig i Mórcheantar Bhaile Átha Cliath. Na seirbhíse 24 uair an chloig sin, cuireann siad go mór leis an iompar poiblí san ardchathair tráth a bhfuilimid go léir ag féachaint le geilleagar ciorclach, inbhuanaithe a chothú. Is ar Bhealach 15 agus Bealach 41 atá na seirbhíse sin, agus tá tuilleadh daoine agus gnólachtaí fós in ann tairbhe a bhaint as buntáistí iomadúla a bhaineann le hiompar poiblí dá mbarr – buntáistí na soghluaisteachta, na sábháilteachta, na hinbhuanaitheachta agus an chuimsithe. Is cúnamh iad ó thaobh leas iomlán a bhaint as geilleagar beoga 24 uair an chloig Bhaile Átha Cliath, geilleagar a bhfuil borradh faoi, agus iompar a chur ar fáil go luath ar maidin do na comaitéirí a bhíonn ag triall ar lár na cathrach, rud a chuidíonn arís eile cur i gcoinne an phlódaithe tráchta.

Ní mór an bealach chun cinn a léiriú leis an iompar poiblí

Aithnímid gur tionscal a bhíonn ag síorathrú é tionscal an iompair phoiblí agus táimid ag faire ar roinnt athruithe bunúsacha ar an tionscal sin in 2020.

Tá an chuma air go n-éireoidh go geal le Bus Átha Cliath agus le seirbhíse iompair phoiblí in Éirinn, ach beidh dúshlán ag gabháil leis sin. Mura ndéanaimid infheistíocht i seirbhíse iompair phoiblí inbhuanaithe ar ardchaighdeán, agus mura rud é gur infheistíocht chiallmhar a dhéanfaimid, d'fhéadfaí cur isteach ar an méadú ar líon na gcustaiméirí (agus ar an bhfás eacnamaíoch) de réir mar a thosóidh brú tráchta agus brúnna eile ag dul i bhfeidhm ar an dul chun cinn eacnamaíoch atá bainte amach againn le cúig bliana anuas.

Ní féidir linn suí siar agus fanacht go ndéanfaidh daoine eile na hathruithe sin. Tá áthas orm nach é sin an cosán atá á threabhadh ag Bus Átha Cliath. Ina áit sin, táimid ag pleanáil i gcomhair iompar poiblí na todhchaí lenár gcuid seirbhíse bus uirbigh.

Ray Coyne
Príomhfheidhmeannach

Seirbhís Bus do Chách

Is cúis bhróid dúinn é ár gcustaiméirí go léir a iompar ar fud Mhórchearntar Bhaile Átha Cliath. Cuirimid spásanna agus suíocháin tosaíochta ar fáil do chustaiméirí a bhfuil bugaí acu, do dhaoine aosta, do mhná torracha agus do dhaoine faoi mhíchumas. Bímid seasta ag obair lena chinntiú go mbeidh aistear sábháilte compordach ag gach duine linn. Tá bá do chathaoir rothaí i nach ceann dár mbusanna agus tá spás leagtha amach do bhugaí i mbreis is leath ár mbusanna freisin.

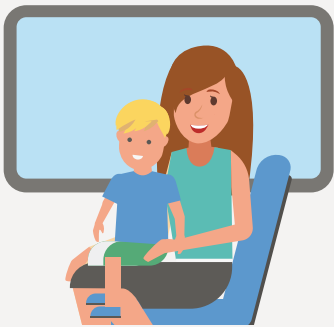
In 2019, faoin Scéim Cúnaimh Taistil, tugadh cúnaimh do 1,267 duine foghlaim conas taisteal go neamhspleách ar chóras iompair phoiblí Bhaile Átha Cliath. Ina measc siúd bhí 640 duine a bhfuil deacracht foghlama acu, 354 duine a bhfuil deacracht ghluaiseachta acu agus 273 duine a bhfuil deacracht chéadfach acu.

Is mór ag ár bhfostaithe, ar dream éagsúil iad, freastal ar phobal éagsúil i gceantar Bhaile Átha Cliath.

Líon na mBabhtáí Cúnaimh Taistil in

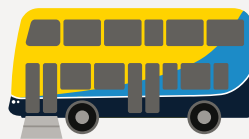
2019 - 1,267

Bus Inrochtana Le hUrlár Íseal-

100%

de na feithiclí

Fógraí Fuaime agus Amhairc

100%

de na feithiclí

CCTV

100%

de na feithiclí

Ár bhFostaithe

Tá beagnach

3,500

duine ag obair linn anseo san iomaí ról éagsúil.

18%

de na Fostaithe, is ó thíortha eile seachas Éire iad, agus tá daoine ó

70

tír éagsúil ag obair linn.

An Obair a Dhéanaimid sa Phobal

Bhronnamar deontais ar

88

grúpa pobail, dar luach idir

€1,000

agus

€5,000

Táimid bródúil as tacaíocht a thabhairt do thionscnaimh agus imeachtaí cultúir ar fud an phobail, lena n-áirítear an Fhéile Darkness Into Light, Lá na hAfraice, Féile Bhróid LADTAI+ Bhaile Átha Cliath agus an Oíche Chultúir.

Chuir breis is

2,000

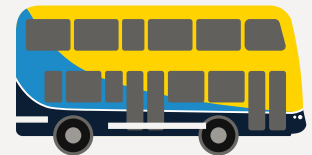

gasúr scoile isteach ar ár gComórtas Ealaíne Scoileanna in 2019 agus bhí saothair le roinnt de na buaiteoirí le Feiceáil i bhFéilire Ealaín na bPáistí.

Ó 2004 i leith, thacaíomar le beagnach

2,000

grúpa pobail agus grúpa deonach ar Fud Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath, trí na Gradaim Meoin Pobail dár gcuid.

An dá bhus a bhíonn ar an mbóthar againn Faoin Tionscnamh Meoin Pobail, rinne siad

400

aistear, agus tugadh na mílte páiste ar thurais scoile agus chuig tionscadail samhraidh orthu.

Thug ár gComhordaitheoirí Scoile agus Pobail

317

cuairt ar scoileanna ar Fud Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath Faoin gClár Oideachais Scoile.

Ba muid buaiteoirí an Ghradam um Shármhaitheas maidir le hÉagsúlacht agus Cuimsiú, gradam de chuid Chambers Ireland, ag na gradaim bhliantúla Freagrachta Corparáidí Sóisialta.

Buaicphointí

Ráiteas an Chathairligh

Athbhreithniú

Ráitis Airgeadais

An Cuspóir atá Againn

Is muidne an soláthraí seirbhísí iompair phoiblí is mó in Éirinn, agus is é an aidhm atá againn seirbhísí iompair phoiblí ar ardchaighdeán a chur ar fáil chun freastal ar na riachtanais a bhíonn ag daoine, tacú le fás eacnamaíoch na cathrach agus freastal ar ár gcuid mianta sóisialta agus comhshaoil atá ionadaíoch ar phríomhchathair Eorpach a bhfuil borradh fúithi.

Tháinig méadú 5% (ar bhonn comhchosúil) ar líon na gcustaiméirí Oibleagáide Seirbhíse Poiblí (OSP) in 2019 tar éis an tionchar a bhí ag Oscailt an Mhargaidh Busanna a chur as an áireamh, rud a léiríonn gurb é Bus Átha Cliath príomhoibreoir iompair phoiblí na hÉireann. Táimid fós dírithe ar bheith ar cheann de na cuideachtaí is inbhuanaithe, is fearr feidhmíochta agus is iontaofa.

Bhíomar dírithe go tréan in 2019 ar an uaimhian sin a bhain amach, agus rinne an cuideachta dul chun cinn sna réimsí seo a leanas:

- Feidhmíocht
- Inbhuanaitheacht
- Comhlíonadh an Chonartha Dírdhámhachtana
- Freagracht Chorporáideach

Chomh maith le seirbhísí Bhus Átha Cliath a choinneáil ag imeacht, ní mór dúinn smaoineamh ar na seirbhísí nua bus uirbigh atá ag teastáil, má táimid chun ár n-uaimhianta agus ár gcuspóir i leith Bhaile Átha Cliath a chomhlíonadh in 2020 agus ina dhiaidh sin.

Inbhuanaitheacht

An díograis atá orainn maidir le seirbhísí iompair phoiblí a sholáthar atá ar ardchaighdeán ach atá ar astaíochtaí ísle, is é a spreagann gach beart a dhéanaimid mar chuideachta agus is é an fáth go mbíimid ag obair chun ár n-oibríochtaí a bhainistiú ar bhealach freagrach, inbhuanaithe.

Is é sin an fáth freisin gur ghlac an chuideachta seo naoi Sprioc Forbartha Inbhuanaithe, a bheidh mar bhonn taca lenár ngníomhaíocht ar mhaithe leis an inbhuanaitheacht in 2020.

Is iad seo a leanas na naoi sprioc sin:

Is gnó muid a bhfuil freagracht shóisialta orainn agus táimid ag obair go crua chun tionchar comhshaoil ár ngníomhaíochtaí inmheánacha agus seachtracha a laghdú.

Cuimsítear lenár dtionchar ar an gcomhshaoil oibríochtaí inmheánacha agus na hacmhainní a úsáidimid agus na hiostaí á rith ó lá go lá.

Tá oifigí, ceantíní, ceardlanna innealtóireachta agus oibreacha cothabhála againn a bhíonn ag feidhmiú de lá is d'óiche, seacht lá na seachtaine.

I measc na n-éachtaí a bhaineamar amach in 2019, tá siad seo a leanas:

- 160,000 carr bainte den bhóthar gach lá
- Feabhas 16% ar éifeachtúlacht breosla
- Laghdú 30% ar astaíochtaí CO2
- Innill euro 6 atá in 60% dár bhflít feithiclí anois
- É 58% níos saoire taisteal ar bhus ná i gcarr, rud a fhágann go dtéann iompar poiblí chun tairbhe do phóca agus an phláinéid
- Caighdeán bainistíocht fuinnimh ISO 50001 bainte amach
- Gealltanais Carbóin de chuid Business in the Community Ireland sínithe agus tuairisciú á dhéanamh anois ar astaíochtaí faoi scóip 3
- Cosc ar phlaistigh aonúsáide tugtha isteach

Ina theannta sin, tá spriocanna uailmhianacha leagtha síos ag Bus Átha Cliath, spriocanna atá le baint amach faoi 2020, agus táimid tiomanta don dul chun cinn a dhéanfimid a thomhas agus a thuairisciú ar bhealach trédhearcach fiúntach.

Pleananna inbhuanaitheachta i gcomhair 2020:

- 75 feithicil hibrídeach a fháil faoi dheireadh 2020
- Suirbhé a dhéanamh ar láithreacha i gcomhair bonneagar luchtaithe, i gcomhar le BSL
- Báisteach a bhailiú san iosta i gCnoc an tSamhraidh, agus an próiseas céanna a chur i bhfeidhm in iostaí eile
- Leanúint ar aghaidh le feachtais maidir le feasacht ó thaobh fuinnimh
- Iarratas a dhéanamh ar chaighdeán Bainistíochta Comhshaoil ISO 14001
- Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe a chur i bhfeidhm

Tá ról gníomhach ag ár bhfostaithe maidir le cur i bhfeidhm na straitéisí a chabhraíonn lenár gcuspóirí a bhaint amach agus na haidhmeanna comhshaoil a bhaint amach a chreidimid atá ríthábhachtach ionas go mbeidh teacht aniar i mBaile Átha Cliath ó thaobh na haeráide de.

In 2019, d’ídiomar 265,649 MWh fuinneamh, mar seo a leanas:

	2019 MWh	2018 MWh
Díosal don fhliú busanna	250,288	267,592
Leictreachas	4,576	4,457
Gás nádúrtha	10,785	11,111

Comhlíonadh an Chonartha Dírdhámhachtana

Tá Conradh Dírdhámhachtana Bhus Átha Cliath i gcoilár an mhísin atá againn freastal ar an gcathair. Clúdaíonn an Conradh Dírdhámhachtana sin an tréimhse ón 1 Nollaig 2019 go dtí an 30 Samhain 2024 agus tugann sé an deis dúinn líon níos mó seirbhísí bus Oibleagáide Seirbhíse Poiblí a chur ar bun chun freastal ar phobail ar fud Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath. Léiríonn an cinneadh sin dúthracht agus scileanna na 3,475 duine atá ag obair linn, rud a bhí ríthábhachtach ó thaobh an dul chun cinn atá déanta ag Bus Átha Cliath.

Leagtar amach sa Chonradh Dírdhámhachtana treochlár soiléir maidir le fás leanúnach Bhus Átha Cliath agus táim ag tnúth le bheith ag obair i gcomhpháirtíocht leis an Údarás Náisiúnta Iompair chun cur leis an rath atá ar na seirbhísí iompair phoiblí agus ar an gcathair.

Freagracht Chorporáideach

Is é an fhís atá ag Bus Átha Cliath ó thaobh Freagracht Chorporáideach ‘An saol i mBaile Átha Cliath a chur chun cinn trí thacú leis na daoine agus na pobail ar cúis bhróid againn é freastal orthu, agus a saol a fheabhsú agus a shaibhriú’. Táimid inár mball de Business in the Community Ireland (BITCI), grúpa cuideachtaí atá tiomanta do chur go leanúnach leis an dea-thionchar a bhíonn acu ar an tsochaí.

Tá tionscnaimh Freagrachta Corparáidí ar bun ag an gcuideachta sna réimsí seo a leanas:

- Gradaim Meoin Pobail Bhus Átha Cliath
- An Clár Oideachais Scoile
- Tacaíocht d’imeachtaí áitiúla agus imeachtaí cultúir

Ó cuireadh tús leis na Gradaim Meoin Pobail in 2004, tá deontais tugtha againn do níos mó ná 2,000 grúpa pobail agus grúpa deonach ar fud Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath. I mbliana, bronnadh deontais dar luach €1,000, €2,000 nó €5,000 ar 88 grúpa, rud a chuirfidh ar a gcumas dóibh tionscadail nua a fhorbairt, a gceantar a fheabhsú agus cabhrú le meon an phobail a chothú.

Fostaíonn Bus Átha Cliath Comhordaitheoirí Scoile agus Pobail a bhfuil de chúram orthu meas ar an iompar poiblí a chothú i measc páistí, tríd an gClár Oideachais Scoileanna. In 2019, thug na Comhordaitheoirí 317 cuairt ar scoileanna náisiúnta. Gach bliain, tugtar cuireadh do scoileanna éagsúla páirt a ghlacadh i gComórtas Ealaíne na Scoileanna, agus bíonn cuid de na saothair a bhuan duaiseanna le feiceáil i bhféilire nua a tháirgtear gach bliain. Chuir breis agus 2,000 páiste as 26 scoil isteach ar an gcomórtas i mbliana. Tá dá bhus againn i gcomhair an Tionscnaimh Meoin Pobail, agus tugtar na mílte páiste ar thurais scoile agus chuig tionscadail samhraidh orthu gach bliain. Rinneadh 400 turas san iomlán in 2019.

Is cúis bhróid againn é tacú le tionscnaimh agus imeachtaí cultúir ar fud na cathrach. Thairis sin, fágann sé an deis againn cuidiú le tionscadail a théann chun tairbhe na bpobal áitiúil agus dul ag obair i gcomhpháirt leo. I mbliana thugamar tacaíocht do na himeachtaí seo a leanas:

- An fhéile Darkness into Light
- Féile UCD
- LGBT+ Bród Bhaile Átha Cliath
- An Oíche Chultúir

Seirbhís bus do chách

Gné ríthábhachtach den obair a dhéanaimid mar ghnó freagrach is ea an dúthracht lena ndéanaimid iarracht seirbhís bus ardchaighdeán a chur ar fáil do chách. Bhí tionchar aige sin ar an tiomantas atá againn don Scéim Cúnaimh Taistil, scéim faoinar cuidíodh le 1,267 duine seirbhísí iompair phoiblí a úsáid go neamhspleách.

Tá ag éirí go geal leis an scéim toisc go spreagtar an chuimsitheacht ar fud an chórais iompair phoiblí trí sheirbhís taistil a oireann dóibh féin a sholáthar do chustaiméirí a bhfuil fadhbanna soghluaisteachta acu nó atá faoi mhíchumas eile agus iad ag baint leas as seirbhísí de chuid Bhus Átha Cliath, an DART agus an Luas.

In 2019, bhronn Ard-Mhéara Bhaile Átha Cliath, Paul McAuliffe, Gradam an Ard-Mhéara ar an scéim ag searmanas bronnta speisialta i dTeach an Ard-Mhéara.

Leis an ngradam sin, tugadh aitheantas don rath atá ar an Scéim Cúnaimh Taistil le 11 bhliain anuas, agus don tiomantas atá againn seirbhísí bus inrochtana a sholáthar do na daoine go léir a ndéanaimid freastal orthu.

Feidhmíocht

Tá Bus Átha Cliath ag feidhmiú i dtimpeallacht oibriúcháin dhinimiciúil a bhíonn ag síorathrú, ina bhfuil deiseanna le tapú agus dúshlán le sárú a mbíonn tionchar díreach acu ar fheidhmíocht na cuideachta. Is iad na príomhphrionsabail atá mar bhonn le feidhmíocht na cuideachta:

- Feabhas seasta inbhuanaithe ar na seirbhísí a chuirimid ar fáil dár gcustaiméirí
- Bainistíocht stuama airgeadais ar an infheistíocht ón gcáiníocóir

Agus 142 milliún aistear custaiméirí curtha ar fáil againn in 2019, is é Bus Átha Cliath an soláthraí is mó seirbhísí iompair phoiblí anois agus sna blianta amach romhainn.

Chailleamar thart ar 10% de na bealaí OSP agus cuireadh seirbhísí breise ina n-ionad laistigh de ghréasán Bhus Átha Cliath, agus bhí an tionchar seo a leanas ag an athrú sin:

- Níor tháinig ach laghdú 1.1% ar líon iomlán na n-aistear custaiméirí
- Níor tháinig ach laghdú €2.5m ar an ioncam iomlán OSP i gcomparáid le 2018
- Bhí borradh mór fós faoi na seirbhísí lárnacha OSP, agus fás 5% a baineadh amach ar bhonn comhchosúil
- Barrachas €1.2m a rinneadh ar sheirbhísí OSP roimh mhíreanna eisceachtúla

Baineadh amach an fheidhmíocht láidir oibriúcháin sin a bhuí le soiléire chuspóir Bus Átha Cliath agus ardchaighdeán na bhfostaithe.

Ar an gcaoi chéanna, tá an borradh faoi líon na gcustaiméirí á spreagadh ag an tiomantas atá againn eispéireas na gcustaiméirí a fheabhsú agus leathnú a dhéanamh ar sheirbhísí OSP agus seirbhísí tráchtála. D'éirigh go geal leis na seirbhísí tráchtála in 2019, tráth ar baineadh amach méadú ioncaim 10% i leith na bliana. Barrachas €5.6 milliún a rinneadh i leith na seirbhísí tráchtála in 2019 i gcomparáid le barrachas €3.4 milliún in 2018, sin feabhas €2.2 milliún.

Rinneadh é sin trí fhás ioncaim agus trí bhainistíocht spriocdhírthe ar na costais. Tháinig méadú ar an ioncam ó €20.3 milliún go €22.6 milliún, sin méadú €2.3 milliún. Coinníodh an caiteachas ar leibhéal na bliana 2018 faoi phlean spriocdhírthe maidir le costais a bhainistiú. Toisc go bhfuil brabús á dhéanamh le tamall anuas ar na seirbhísí tráchtála, tá an bonn againn le haghaidh tuilleadh fáis agus infheistíochta in 2020.

Rinneadh leathnú ar na seirbhísí OSP dár gcuid i mí na Nollag nuair a tugadh isteach seirbhísí 24 uair an chloig ar Bhealach 15 agus Bealach 41. D'fhág sé sin gur cuireadh 350 seirbhís bhreise leis na bealaí sin ó mhí na Nollag 2019 ar aghaidh.

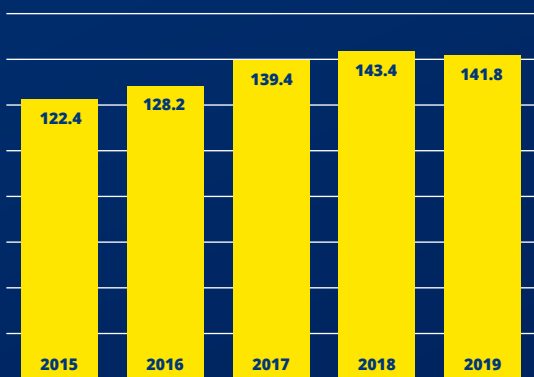
Chomh maith leis an infheistíocht sin i seirbhísí 24 uair an chloig, tugadh isteach 2,311 seirbhís bhreise (mí na Nollag 2019 i gcomparáid le mí na Nollag 2018) ar bhealaí atá ann cheana ar fud Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath chun freastal ar an méadú ar an éileamh ó chustaiméirí. Cuireadh feabhas breise ar eispéireas na gcustaiméirí nuair a cuireadh 104 feithicil nua leis an bhflíit OSP in 2019.

Leis an infheistíocht sin i seirbhísí 24 uair an chloig, a rinneadh i gcomhpháirtíocht leis an Údarás Náisiúnta Iompair, táimid ag féachaint chuige go bhfuil ról ceannasach ag Bus Átha Cliath maidir le deiseanna fostaíochta nua a chothú agus maidir le saol sóisialta Bhaile Átha Cliath a neartú.

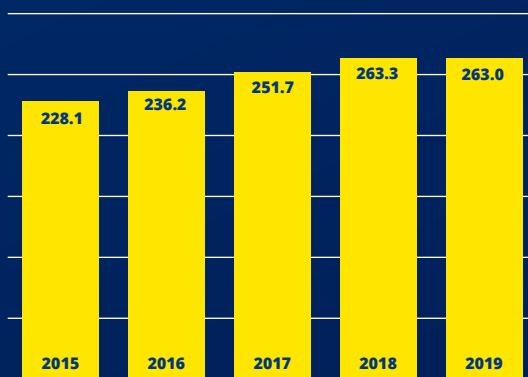

Iomlán na Cuideachta

Líon na nAistear Custaiméirí - milliúin

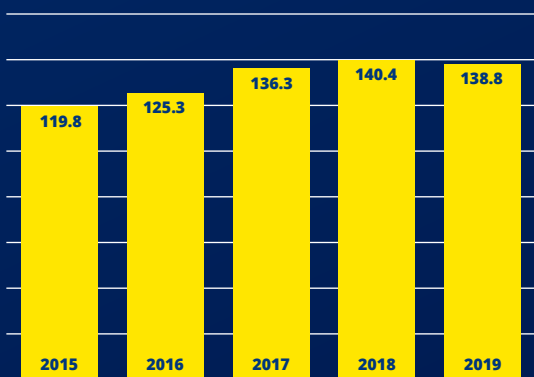

Ioncam Oibríúcháin - € milliún

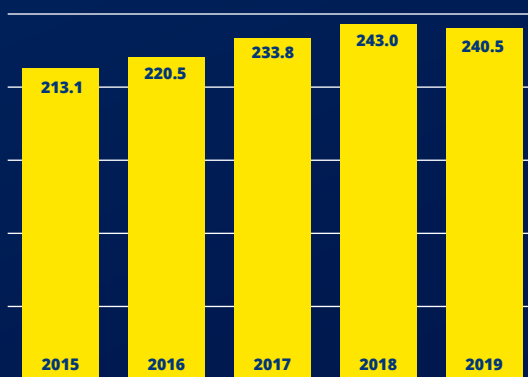

OSP

Líon na nAistear Custaiméirí - milliúin

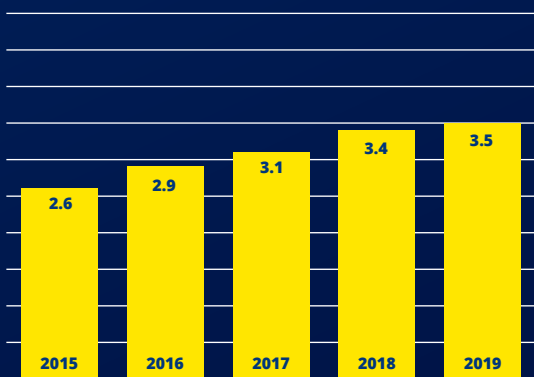

Ioncam Oibríúcháin - € milliún

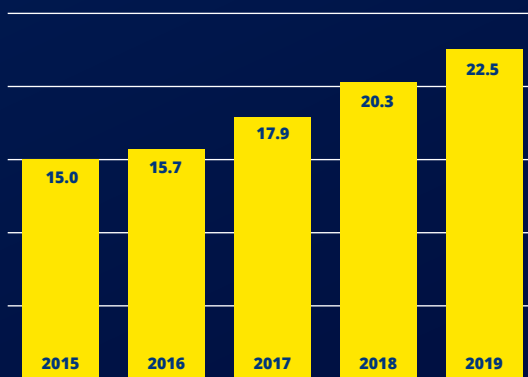

Seirbhísí Tráchtála

Líon na nAistear Custaiméirí - milliúin

Ioncam Oibríúcháin - € milliún

Ioncam iomlán na cuideachta

Bhí an t-ioncam oibriúcháin i gcomhréir le leibhéal na bliana roimhe sin: €263.0 milliún i gcomparáid le €263.3 milliún in 2018.

Caiteachas oibriúcháin iomlán na cuideachta

Tá laghdú tagtha ar an gcostas oibriúcháin iomlán ó €292.9 milliún in 2018 go €289.7 milliún in 2019, sin glanlaghdú €3.2 milliún. Thabhaigh an chuideachta costais bhreise a bhaineann le seirbhísí breise a sholáthar do chustaiméirí mar gheall ar an éileamh méadaithe a bhí ann de bharr borradh a bheith faoin ngeilleagar. Tá bearta éifeachtúlachta costais curtha i bhfeidhm ag an gcuideachta freisin i roinnt réimsí in 2019. Na costais mhéadaithe sin a tabháiódh ar bhonn éilimh, agus an méadú ioncaim a ghabhann leo mar aon le bearta a chuir Bus Átha Cliath i bhfeidhm ó thaobh éifeachtúlachta costais, chuaigh siad i bhfeidhm ar na torthaí airgeadais don bhliain 2019.

Toradh oibriúcháin agus staid airgeadais OSP

Thuill Bus Átha Cliath barrachas €6.8 milliún in 2019 roimh chostais eisceachtúla i gcomparáid le barrachas €3.8 milliún in 2018. Rinne an chuideachta barrachas beag €1.2 milliún ar na seirbhísí OSP roimh chostais eisceachtúla. Lean an chuideachta ar aghaidh ar feadh 2019 leis an mionphlé le páirtithe leasmhara faoi thoradh iomchuí i leith seirbhísí OSP. Áiríodh leis sin plé faoin tábhacht a bhaineann lena chinntiú go mbeidh an chuideachta fós i riocht airgeadais cobhsaí agus dá bhrí sin go mbeidh sí i riocht maith chun freastal ar riachtanais iompair an phobail. Tá an chuideachta meáite go fóill ar chur leis an luach ar airgead agus ar bhearta éifeachtúlachta costais a chur i bhfeidhm ar fud na gcatagóirí caiteachais go léir.

(Easnamh)/barrachas i leith seirbhísí OSP:	2019 €'000	2018 €'000
Ioncam	240,517	243,060
Costais	(279,238)	(283,818)
(Easnamh) oibriúcháin	(38,721)	(40,758)
Íocaíocht na OSP	39,901	41,134
Barrachas glan roimh chostais oibriúcháin eisceachtúla	1,180	376
Costais oibriúcháin eisceachtúla	(5,390)	(76)
(Glaneasnamh)/glanbharrachas	(4,210)	300

Laghdaigh costas oibriúcháin na seirbhísí OSP ó €283.8 milliún in 2018 go €279.2 milliún in 2019, sin laghdú €4.6 milliún. Tháinig laghdú €2.5 milliún ar ioncam OSP sa tréimhse chéanna. Rinneadh barrachas €1.2 milliún roimh mhíreanna eisceachtúla ar sheirbhísí OSP, agus easnamh €4.2 milliún tar éis míreanna eisceachtúla. Léiríonn toradh na bliana 2019 i leith seirbhísí OSP an tionchar a bhí ag aistriú 10% de na bealaí OSP chuig oibreoir nua faoi phróiseas tairisceana 2017, agus bunú seirbhísí feabhsaithe do chustaiméirí. Cuimsítear sna míreanna eisceachtúla aisíocaíocht fóirdheontais leis an Údarás Náisiúnta Iompair tar éis Conradh Dírdhámhachtana na bliana 2014 a bheith tugtha chun críche.

Tá Bus Átha Cliath fós ag obair i ndlúthpháirt leis an Údarás Náisiúnta Iompair chun feabhas eile fós a chur ar an ngréasán seirbhísí agus ar chaighdeán na seirbhísí a thairgimid do na custaiméirí. Aithníonn na páirtithe leasmhara go léir go mbaineann an-tábhacht le barrachas réasúnta ar an gconradh OSP ionas go mbeidh ar chumas na cuideachta leanúint ar aghaidh ag díriú ar chobhsaíocht airgeadais, rud as a n-eascróidh airgead chun infheistíocht riachtanach a dhéanamh agus seasmhacht níos fearr maidir le seirbhísí iompair phoiblí a sholáthar. Tá an chuideachta fós i mbun plé leis an Údarás Náisiúnta Iompair maidir le leibhéal foriomlán an bharrachais atá de dhíth ar sheirbhísí OSP.

Mar a luadh i Ráitis Airgeadais na bliana 2018, ní áirítear leis na costais incheadaithe faoin gconradh an méadú iomlán ar an ráta pá a ndearnadh foráil dó faoi chomhaontú pá an Choimisiúin um Chaidreamh san Áit Oibre in 2016. Bhí foráil sa chomhaontú pá sin maidir le méadú 3.75% in aghaidh na bliana ar feadh tréimhse trí bliana, ag tosú ar an 1 Eanáir 2016. Foráladh sa chomhaontú go ndéanfaí cistiú ar 1% den mhéadú sin trí bhearta éifeachtúlachta inmheánacha. Dá bhrí sin ba é 2.75% an glanmhéadú ar an bpárolla a raibh cistiú de dhíth ina leith. An méadú innéacsnaastha ar chostas an phárolla faoin gconradh thar an tréimhse sin, is lú é ná 2.75%, an ráta a theastaíonn. Nuair a chuirtear na costais sin san áireamh, rinneadh barrachas €1.2 milliún i leith seirbhísí OSP roimh mhíreanna eisceachtúla.

San áireamh i gConradh Dírdhámhachtana na bliana (“CDD 2014”) don tréimhse ón 1 Nollaig 2014 go dtí an 30 Samhain 2019, tá forálacha lena sheachaint go ndéanfar róchúiteamh ar fheidhmiú na seirbhísí OSP. I ngach bliain chuntasaíochta idir 2015 agus 2018 (agus na blianta sin san áireamh), thuairiscigh Bus Átha Cliath an cúiteamh OSP a fuarthas ón Údarás Náisiúnta Iompair faoi CDD 2014.

I mí na Nollag 2019, chuir an tÚdarás Náisiúnta Iompair in iúl do Bhus Átha Cliath gur mheas sé, tar éis dó athbhreithniú a dhéanamh ar an gcúiteamh iomlán a cuireadh ar fáil faoi CDD 2014, go ndearnadh róchúiteamh faoin gconradh. D'ordaigh an tÚdarás Náisiúnta Iompair do Bhus Átha Cliath suim €4.9 milliún i leith róchúitimh a aisíoc leis.

Rinne an chuideachta soláthar maidir le méid an róchúitimh mheasta sin i Ráitis Airgeadais 2019 de réir na treorach ón Údarás.

Choinnigh an tÚdarás Náisiúnta Iompair air ag plé leis an gcuideachta lena chinntiú go leanfar le hinfeistíochtaí caipitil sa fhlít feithiclí OSP agus i mbearta feabhsúcháin do chustaiméirí mar chuid den tiomantas comhpháirteach atá ag an Údarás agus Bus Átha Cliath maidir le seirbhísí OSP a fheabhsú.

Ár bhFostaithe

Tuigeann Bus Átha Cliath gurb iad na daoine an tsócmhainn is mó atá againn. Déanaimid infheistíocht ar mhaithe leis an bhfórsa saothair ilchineálach atá againn a fhorbairt lena chinntiú go mbeidh na daoine sin in ann cion dearfach a dhéanamh agus go mbainfidh siad sásamh as na ról atá acu, rud a chuirfidh ar a gcumas dóibh an caighdeán is airde seirbhíse agus sábháilteachta a sholáthar dár gcustaiméirí.

Tá beartais forbartha ag an gcuideachta chun timpeallacht oibre a chothú ina gcomhtháthaítear comhionannas dár bhfostaithe go léir, ina mbaintear tairbhe as an gcomhionannas sin agus ina mbaintear amach a leithéid.

An bhearna phá idir na hinscní

Ag teacht leis an tiomantas atá ag Bus Átha Cliath maidir le hionad oibre dearfach forásach a sholáthar dár bhfostaithe go léir, coimisiúnaíodh EY chun anailís a dhéanamh ar an mbearna phá idir fir agus mná. Thaispeáin torthaí na hanailíse gurb amhlaidh, cé go bhfuil obair le déanamh fós, go bhfuil an bhearna phá 2.3% idir fir agus mná i mBus Átha Cliath réasúnta beag i gcomparáid le meán na hÉireann, sin 18%.

Fuair EY amach freisin go gcuidíonn Straitéis Éagsúlachta agus Cuimsitheachta na cuideachta le mná ar gach leibhéal a spreagadh chun iad féin a chur chun cinn le haghaidh ról éagsúla ar fud na cuideachta. Sonraíodh sa tuarascáil freisin go bhfuil líon íseal na mban sa lucht saothair (7%) ina thoisic a chuir leis an mbearna phá idir fir agus mná a bheith beag, ach go bhfuil an chuideachta ag obair go gníomhach chun aghaidh a thabhairt ar an éagothroime sin lenár bhfeachtas earcaíochta ban. Ba é tátal na tuarascála gur mór is fiú an cur chuige córasach i leith an chomhionannais, na héagsúlachta agus an chuimsithe agus gur maith mar a oireann sé do Bhus Átha Cliath.

Éagsúlacht agus cuimsiú

Tá Bus Átha Cliath tiomanta do phrionsabail an chomhionannais, na héagsúlachta agus an neamh-idirdhealaithe. Tá daoine as 70 tír sa lucht saothair againn, agus is léargas é sin ar éagsúlacht na bpobal a ndéanaimid freastal orthu. Déanaimid ár ndícheall beartais chuimsitheacha a fhorbairt, amhail an Beartas um Aistriú Inscne, a bhfuil gradam bronnta orainn ina leith, agus oiliúint faoi chomhionannas agus éagsúlacht a sholáthar do na fostaithe.

Mar a sonraíodh sa tuarascáil ar an mbearna phá idir na hinscní, níl dóthain ban ag obair i mBus Átha Cliath – is mná iad 7% de na fostaithe iomlána agus 3.5% de na tiománaithe bus. Chun aghaidh a thabhairt ar an éagothroime sin, sheol an chuideachta feachtas earcaíochta ban in 2019. Reáchtáil an chuideachta sraith laethanta oscailte ag ar tugadh cuireadh chuig an Ionad Oiliúna do mhná ar spéis leo a bheith ag obair linn. Tugadh an deis dóibh bus a thiomáint agus bualadh le tiománaithe agus cigirí mná eile. Is é an cuspóir fadtéarmach atá leis an mbeart sin líon na dtiománaithe mná a mhéadú 100%.

Is muidne an t-aon soláthraí iompair phoiblí in Éirinn a ghlac páirt sa Pharaid Bróid LGBTQIA+ a reáchtáiltear chuile bhliain i mBaile Átha Cliath le deich mbliana anuas, agus a thug tacaíocht di, agus bhí sé de phribhléid againn cuireadh a thabhairt do roinnt daoine aosta de chuid phobal LGBTQIA+ na hÉireann Bród 2019 a cheiliúradh ar an mbus speisialta atá againn a bhfuil rapar tuair ceatha air. Rinneamar físeán dar teideal ‘The Long Road to Pride’, inar díródh aird ar an mbaint a bhí ag an bparaid lena saol agus ag léiriú ár dtacaíochta dár bhfostaithe agus dár gcustaiméirí LGBTQIA+.

Earn as you learn

Faoin scéim Earn as you learn de chuid Bhus Átha Cliath, spreagtar daoine óga chun iarratas a dhéanamh ar bheith ina meicneoirí tromfheithiclí leis an gcuideachta. Is féidir le duine ar bith atá 16 bliana d'aois nó os a chionn iarratas a chur isteach ach critéir áirithe oideachais a chomhlíonadh.

In 2019, chuir deichniúr printíseach nua tús lena n-oiliúint sa chéad bhliain agus cháiligh deichniúr eile tar éis dóibh ceithre bliana oibre a dhéanamh.

Dea-fhostóir

D'fhorbair Bus Átha Cliath roinnt tionscnamh chun cur le seasamh na cuideachta mar dhea-fhostóir agus lena chinntiú go bhfuilimid sa riocht is fearr chun greim a choinneáil ar na daoine tréitheacha a earcaimid agus a fhorbraímid. Cuirimid na buntáistí seo a leanas ar fáil:

- Suíomh gréasáin folláine idirghníomhach
- Scéim Tacaíochta Oideachais
- Clár Cúnaimh d'Fhostaithe
- Scéim Rothaíochta chun na hOibre
- Taisteal saor in aisce ar Bhus Átha Cliath do gach fostaí
- Fóirdheontas i leith táille Dochtúra Teaghlaigh do gach fostaí agus a dteaghlach

Oiliúint

Cuirtear oiliúint ardchaighdeán ar ár dtiománaithe bus, san ionad oiliúna den scoth atá againn i mBaile Phib, Baile Átha Cliath 7, lena chinntiú go mbeidh ár gcustaiméirí agus lucht úsáide eile na mbóithre slán sábháilte agus folláin.

In 2019, rinneamar forbairt bhreise ar ár n-oiliúint ar fheasacht rothaithe nuair a chuireamar tús le tionscnamh oiliúna réaltachta fíorúla (VR). Faoin tionscnamh sin, is féidir le tiománaithe fearas cinn VR de dhéantús Oculus a úsáid agus taithí 360 céim a fháil i bhfíor-am ar thuras rothaí tríd an gcathair. Gach tiománaí nua a thiofadh ag obair le Bus Átha Cliath, breathnóidh sé nó sí ar an bhfíseán sinn le linn an chláir oiliúna tosaigh. Beidh gach tiománaí ag breathnú air freisin le linn a gcuid oiliúna ar fheasacht tiománaithe, cúrsa a dtugtar faoi gach dara bliain.

Leanfaidh Bus Átha Cliath ag forbairt agus ag cur chun cinn beartais agus nósanna imeachta cuimsithe laistigh den chuideachta lena chinntiú go dtacófar lenár bhfostaithe ar feadh a ngairme agus go mbeidh siad in ann cion dearfach a dhéanamh i leith na seirbhíse a sholáthraímid.

An Fhoireann Ardcheannaireachta

Ray Coyne

Ceapadh Ray Coyne ina Phríomhoifigeach Feidhmiúcháin ar Bhus Átha Cliath in 2015. Tá taithí breis is 25 bliain ag Ray leis an gcuideachta agus roimh thosú sa ról ina bhfuil sé faoi láthair, bhí sé ina Bhainisteoir Seirbhísí sa Rannóg Acmhainní Daonna.

Thar a shaol oibre go léir, tháinig Ray ar thuiscint dhomhain ar earnáil an chórais phoiblí iompair. Ag obair dó mar Bhainisteoir Tionscadail le haghaidh Network Direct, an t-athbhreithniú is mó ar ghréasán iompair phoiblí ar tugadh faoi riamh san Eoraip, ba eisean a bhí freagrach as athdhearadh straitéiseach agus cur i bhfeidhm an phríomhghréasáin iompair phoiblí i mBaile Átha Cliath. Bhí sé ag obair i roinnt ról oibríochta níos luaithe ina shaol oibre, lena n-áirítear Bainisteoir Oibríochtaí Ceantair ag Iosta Bhaile Anraí agus Iosta Bhóthar Conyngham.

Tá céim Mháistir sa Riarachán Gnó ag Ray ó Choláiste na hOllscoile, Baile Átha Cliath agus céim onóracha i gCórais Bhainistíochta agus Faisnéise ó Scoil Ghnó Bhaile Átha Cliath.

Andrea Keane

Is í Andrea Keane Príomhoifigeach Airgeadais agus Rúnaí Cuideachta Bhus Átha Cliath. Thosaigh sí ag obair leis an gcuideachta i mí Mheán Fómhair 2016. Bhíodh Andrea ag obair roimhe seo mar Phríomhoifigeach Airgeadais agus Rúnaí Cuideachta le Bus Éireann.

Sa ról atá aici faoi láthair, is í Andrea atá freagrach as cúrsaí airgeadais sa chuideachta, agus ina cáil mar Rúnaí Cuideachta is íse atá freagrach as comhairle a chur ar an mBord, tríd an gCathaoirleach, ar cheisteanna rialachais. Is comhalta d'Institiúid Cairte na gCuntasóirí Bainistíochta í Andrea. Roimhe seo, bhíodh sí ag obair mar Bhainisteoir na gCuntas Bainistíochta in Iarnród Éireann, agus tá tréimhsí caite aici freisin ag obair i réimse na Cuntasaíochta Airgeadais agus réimse na Bainistíochta san earnáil phríobháideach.

Phil Donohue

Ceapadh Phil Donohue ina Cheann Acmhainní Daonna agus Forbartha in 2010. Roimhe sin bhí sé ina Bhainisteoir um Chaidreamh le Fostaithe. Sa phost ina bhfuil sé faoi láthair tá sé freagrach as an bhfeidhm Acmhainní Daonna a threorú agus a bhainistiú agus as cruthú, cur chun feidhme agus cothú na straitéise foriomláine acmhainní daonna a mbaineann an-tábhacht léi i dtaobh a chinntiú go gcoinneofar sna blianta atá romhainn leis an rath atá ar Bhus Átha Cliath.

Thosaigh Phil ag obair le Bus Átha Cliath in 1984 agus bhí poist oibríochtúla éagsúla aige, lena n-áirítear post an Bhainisteora Rannáin i limistéar an iarthair, limistéar an iarthuaiscirt agus limistéar an deiscirt.

Donal Keating

Ceapadh Donal Keating ina Cheann Oibríochtaí in 2011. Thosaigh sé ag obair le Bus Átha Cliath in 1980 sa Rannóg Pleanála Seirbhísí. Bhí poist ardbhainistíochta éagsúla aige san eagraíocht ó shin i leith. Sa phost ina bhfuil sé faoi láthair, tá sé freagrach as an bhfeidhm Oibríochtaí a threorú agus a bhainistiú.

Tá Céim Innealtóireachta ag Donal ó Choláiste na hOllscoile, Corcaigh, Máistir Eolaíochta san Iompar, Máistir sa Riarachán Gnó agus Deimhniú ar Inniúlacht Ghairmiúil i mBainistíocht Oibríochtaí Iompair ar Bóthar. Is comhalta é den Institiúid Chairte Lóistíochta agus Iompair in Éirinn (CILT) agus d'Institiúid Innealtóirí na hÉireann, agus tá sé ina chomhalta de chomhairle CILT faoi láthair.

D'éirigh Donal as mar Cheannasaí Oibríochtaí agus ó Bhus Átha Cliath i mí Lúnasa 2020.

Frank Kerr

Ceapadh Frank Kerr ina Phríomhinnealtóir le Bus Átha Cliath i mí na Nollag 2018. Sa ról sin, tá sé freagrach as cothabháil agus feidhmíocht theicniúil an fhlíit feithiclí. Ina ról roimhe seo, bhí sé ina Innealtóir Sinsearach i Roinn an Phríomhinnealtóra agus ina Bhainisteoir Cothabhála sa Rinn. Roimhe sin, bhí sé ina Bhainisteoir Cothabhála le ClÉ i gCorcaigh agus é freagrach as cothabháil busanna agus feithiclí lasta bóthair i ndeisceart na tíre.

Tá céim Bhaitsiléara san Innealtóireacht Mheicniúil ag Frank ó Choláiste na hOllscoile, Baile Átha Cliath agus tá sé ina chomhalta d'Institiúid Innealtóirí na hÉireann.

Ciarán Rogan

Thosaigh Ciarán Rogan ag obair le Bus Átha Cliath in 2017 mar Cheann na Forbartha Tráchtála agus Gnó. Tá sé freagrach sa ról sin as cáilíocht agus as eispéireas na gcustaiméirí; feidhmíocht tráchtála agus forbairt ghnó; margaíocht, cumarsáid agus gnóthaí poiblí; gnóthaí rialála; faisnéis do chustaiméirí agus gníomhaíocht dhigiteach.

Tá an-taithí ag Ciarán ar an iompar poiblí óna chuid oibre le Translink i dTuaisceart Éireann agus tríd an gCumann Idirnáisiúnta Iompair Phoiblí. Bhíodh sé ag obair freisin in earnálacha an ardoideachais, na turasóireachta, an agraibhia agus an chomhairliúcháin.

Tá céim bainte amach ag Ciarán ó Choláiste na hOllscoile, Baile Átha Cliath agus tá cáilíochtaí iarchéime aige ón Université Catholique de Louvain agus ó Ollscoil Uladh.

Stiúrthóirí agus Faisnéis Eile

Bord Stiúrthóirí amhail an 18 Samhain 2020

An tUasal U. Courtney (Cathaoirleach)
L. Carroll Uasal
An tUasal S. Hannan
E. Howley Uasal
S. Madden Uasal
An tUasal T. O'Connor
An tUasal J. Quinn
An tUasal K. Wallace
R. Widdis Uasal

An Príomhoifigeach Feidhmiúcháin

An tUasal R. Coyne

Rúnaí agus Oifig Chláraithe

A. Keane Uasal
59 Sráid Uí Chonaill Uachtarach
Baile Átha Cliath 1

Oifig Chláraithe:

Bus Átha Cliath
59 Sráid Uí Chonaill Uachtarach
Baile Átha Cliath 1

Teileafón: +353 1 872 0000

Suíomh Gréasáin: www.dublinbus.ie

Uimhir Chláraithe: 119569

Cuideachta faoi theorainn scaireanna atá cláraithe
mar Chuideachta Gníomhaíochta Ainmnithe faoi Acht
na gCuideachtaí, 2014

Iniúcháirí Neamhspleácha

Deloitte Ireland LLP
Cuntasóirí Cairte agus Gnólacht Iniúcháireachta Reachtúla
Áras Deloitte & Touche
Ardán Phort an Iarla
Baile Átha Cliath 2

Tuarascáil na Stiúrthóirí

Tá a dtuarascáil bhliantúil á cur i láthair ag na stiúrthóirí de réir a n-oibleagáidí faoi Acht na gCuideachtaí 2014, faoin Acht Iompair 1950 agus faoin Acht Iompair (Córas Iompair Éireann (CIÉ) a Atheagrú) 1986, i leith na bliana dar chríoch an 31 Nollaig 2019.

Ráiteas Comhlíontachta na Stiúrthóirí

Chun críocha alt 225 d'Acht na gCuideachtaí, 2014 ('an tAcht'), déanaimidne, na stiúrthóirí, an méid seo a leanas:

1. Admhaímid go bhfuilimid freagrach as a chinntiú go bhfuil an chuideachta ag comhlíonadh a cuid oibleagáidí cuí mar atá sainithe in alt 225 (1) den Acht ('na hoibleagáidí cuí'); agus
2. Deimhnímid:
  - (i) gur ullmhaíodh ráiteas comhlíontachta (mar a mhínítear in alt 225 (3) (a) den Acht) ina leagtar amach beartais na cuideachta (a mheasaimid atá oiriúnach don chuideachta) maidir le comhlíonadh a cuid oibleagáidí cuí ag an gCuideachta;
  - (ii) gur cuireadh i bhfeidhm socruithe cuí nó struchtúir chuí, a mheasaimid atá ceaptha lena chinntiú go gcomhlíonfar go hábhartha oibleagáidí cuí na Cuideachta; agus
  - (iii) go ndearnadh athbhreithniú ar na socruithe nó na struchtúir dá dtagraítear i mír (ii) thuas le linn na bliana airgeadais lena mbaineann an tuarascáil seo.

Thug Bus Átha Cliath agus cuideachtaí eile de chuid Ghrúpa CIÉ faoi phróiseas mionsonraithe ionas go mbeidís ag cloí go hiomlán le ceanglais Acht na gCuideachtaí 2014 i ndáil le Ráitis Chomhlíontachta Stiúrthóirí. Cuireadh athbhreithniú i gcrích ionas go bhféadfaí an dearbhú sin a thabhairt. Choimisiúnaigh Grúpa CIÉ an t-athbhreithniú sin thar ceann na gcuideachtaí oibríochá go léir atá i nGrúpa CIÉ agus is é Rannóg Iniúchóireachta Inmheánaí Ghrúpa CIÉ a bhí ina bhun. Cuireadh tuarascáil chuimsitheach faoi bhráid Choiste Iniúchóireachta, Airgeadais agus Riosca Bhus Átha Cliath agus rinne an Coiste sin athbhreithniú mionsonraithe air. Dearbhaíodh sa tuarascáil go raibh Bus Átha Cliath ag cloí go hiomlán leis na ceanglais a bhaineann le Ráitis Chomhlíontachta Stiúrthóirí.

Taifid chuntasaíochta

Is iad na bearta atá glactha ag na stiúrthóirí d'fhonn a chinntiú go gcomhlíonfar oibleagáid na cuideachta i dtaobh leabhair chuntais chuí a choimeád de réir Alt 281 go dtí 285 d'Acht na gCuideachtaí 2014 ná córais agus nósanna imeachta cuí a úsáid agus daoine inniúla a fhostú. Tá na taifid chuntasaíochta á gcoimeád ag Bus Átha Cliath, 59 Sráid Uí Chonaill Uachtarach, Baile Átha Cliath 1.

Scairchaipiteal

Tá sonraí i dtaobh scairchaipiteal na cuideachta leagtha amach i Nóta 18. Ní raibh aon ghluaiseachtaí sa scairchaipiteal i rith na bliana.

Níl fochuideachta ar bith ag an gcuideachta ná infheistíocht ar bith i gcuideachtaí eile agus sin mar a bhí amhlaidh an bhliain roimhe sin.

Cruinnithe na scairshealbhóirí

Déantar cruinniú ginearálta bliantúil na cuideachta a thionól uair amháin gach bliain féilire cibé tráth (nach faide ná 15 mhí tar éis an chruinnithe ghinearálta bhliantúil roimhe sin) agus cibé áit a leagfaidh na stiúrthóirí síos. Féadfaidh na stiúrthóirí cruinniú ginearálta urghnách den chuideachta a thionól aon uair a mheasann siad gur cuí sin nó ar iarraidh ó CIÉ.

Gnóthas leantach

Tá éifeacht dhiúltach eacnamaíoch ar eacnamaíocht na hÉireann ag éirí as COVID-19. Tá laghdú ioncaim sna gnóanna Tráchtála agus OSP mar thoradh ar seo. Rinne na Stiúrthóirí miomhacnamh ar nádúr na ceistanna roimh an chuideachta nuair a rinne siad macnamh ar cé chomh cuí agus a bhí sé na ráitis airgeadais do 2019 a ullmhú ar bhun gnóthais leantaigh. Is féidir achoimre a dhéanamh ar na príomhéiginnteachtaí atá roimh Bus Átha Cliath mar a leanas:

Seirbhísí tráchtála

Cuireadh seirbhísí tráchtála ar fionraí i mí Aibreáin 2020 mar gheall ar phaindeim COVID-19. Tá sé reámh-mheasta go dtabhaigh an ghnó cailteanas i 2020 agus 2021. Ach rinne gníomhaíochtaí tapa an bhoird agus an bhainistíocht na cailteanais sna Seirbhísí Tráchtála a íoslaghdú. Tá na stiúrthóirí sásta, tar éis macnamh a dhéanamh ar mhionchásanna agus ar mhionmheasacháin, go bhfuil an candaim cailteanais inbhaunaithe agus go bhfuil go leor acmhainní ag an chuideachta na cailteanais seo a mhaoiniú.

Seirbhísí OSP

Leanann Bus Átha Cliath ag oibriú seirbhísí OSP de réir na mbun-Chonarthaí (Conradh) le linn 2020. Rinneadh an easnamh in ioncam i 2020 agus 2021 tomhaiste agus rinneadh macnamh ar na cásanna diomartha. Bhí Bus Átha Cliath ag feidhmiú ar bhonn conartha glanchostais i 2020 ina gconaitear ioncaim bosca tháille agus solathraíodh maoiniú OSP le costais seirbhísí riachtanacha ach neamhbhrabúsach a íoc. Thug an an Údarás Náisiúnta Iompair agus an Roinn Iompair le fios go luath i 2020 go gcuirfidh maoiniú breise ar fáil le leanúnacht na seirbhísí rithábhactacha seo a chinntiú. Feidhmeoidh an chuideachta ar bhonn Conartha ollchostais OSP i 2021 agus beidh freagracht ioncaim ar an NTA.

- faoi chonradh glanchostais coinníonn an chuideachta ioncaim bosca tháille agus cúitíonn an NTA an difríocht idir an ioncam conartha agus an caiteachas conartha
- faoi chonradh ollchostais tá freagracht ioncaim ar an NTA agus íoctar costais seirbhísí OSP a oibriú leis an gcuideachta, a ríomhtar de réir forálacha an chonartha.

Phléigh an Bord réimse cásanna leis an candam maoiniúcháin gur dócha a bheidh riachtanach i 2020 agus 2021 a thuiscint. Tar éis mionrannpháirtíocht le bainistíocht, le príomhsheallbhóirí agus dianathbhreithniú ar gach eolas cuí ar fáil go poiblí. Tá na stiúrthóirí sásta go bhfanann sé mar chuspóir ag an NTA an chuideachta a mhaoiniú de réir an Chonartha OSP.

Ba príomhghné í macnamh ar an tuairim go bhféadfaí maoiniú OSP ag leibhéal cuí a sholáthair i measúnacht an Bhoird ar stad airgeadais na cuideachta. Tá an Bord sásta:

- go bhfanann sé mar chuspóir ag an NTA Bus Átha Cliath a mhaoiniú le ligean don Chuideachta Seirbhísí OSP a oibriú de réir an Chonartha i 2021;

- gur lig mionphleanáil cás do sholáthar measúnuithe réasúnta ar leibéil maoinithe riachtanacha do 2020 agus 2021;
- go raibh soláthar dóthanach san áireamh le Conarthaí OSP a mhaoiniú i mbuiséad an Stáitcheiste i 2021;
- go gheobhaidh an NTA go leor maoiniú ón Stáitcheiste leis an gConradh OSP a mhaoiniú.

Tá beagnach an méid iomlán maoinithe atá riachtanach do 2020 faighte ag an gCuideachta anois. Ba mhaith leis an Bord an tacaíocht maoinithe breise a fuarthas ón NTA, ón Roinn Oideachais agus Scileanna agus ón Stáitcheiste le linn 2020 a chumasáigh oibriú leanúnach seirbhísí iompair poiblí riachtanacha a aithint.

Tá córas stáitcheiste comhthiomsaithe i bhfeidhm ag Grúpa CIÉ agus braitheann Bus Átha Cliath ar áiseann bainc an Ghrúpa lena oibriúcháil a bahinsitiú de réir an plean gnó faofa. Tá tacaíocht leanúnach CIÉ do Bus Átha Cliath léirithe sa Litir Thacaíochta ó CIÉ go Bus Átha Cliath arna dhátú 18 Samhain 2020.

Tá níos mó sonraí leagtha amach i Nóta 2 de na ráitis airgeadais.

Príomhghníomhaíochtaí agus athbhreithniú airgeadais

Is é príomhghníomhaíocht na cuideachta seirbhís chuimsitheach bus a sholáthar do chathair Bhaile Átha Cliath agus don cheantar máguaird.

Is ag Córas Iompair Éireann (CIÉ), comhlacht reachtúil atá ar lánúinéireacht ag Rialtas na hÉireann agus a thuiriscíonn don Aire Iompair, Turasóireachta agus Spóirt, atá 100% de scairchaipiteal eisithe na cuideachta.

Tháinig laghdú 0.1% ar an ioncam oibriúcháin iomlán go dtí €263.0 milliún in 2019 ó €263.3 milliún an bhliain roimhe sin. D'fhán éileamh láidir ó phaisinéirí i rith na bliana le 142 milliún turas paisinéara, a léirigh laghdú 1.1% ar thurais 2018.

Thuill Bus Átha Cliath barrachas €2.5 milliún roimh cháin in 2019. Tá sé sin i gcomparáid le barrachas €3.7 milliún in 2018. Rinne na Seirbhísí Tráchtála barrachas €5.6 milliún agus baineadh amach easnamh €1.2 milliún i leith na seirbhísí OSP, bhí an dá thoradh roimh cháin ioncaim.

Ar phríomhghnéithe na dtorthaí airgeadais tá feidhmíocht airgeadais seasmhach in ainneoin cailteanas de thart ar 10% de shlite OSP faoi Oscailt an Mhargaidh Busanna, laghdú de €3.2 milliún i gcostais oibríochta agus costas oibríochta eisceachtúl de €4.9 milliún a bhain le athíocaíocht cúlchiste fóidheontais chuig an an Údarás Náisiúnta Iompair (NTA). Tá Bus Átha Cliath fós ag obair i ndlúthpháirt leis an NTA chun feabhas a chur ar an ngréasán seirbhísí agus ar chaighdeán na seirbhísí a thairgimid do na custaiméirí. Aithníonn na páirtithe leasmhara go léir go mbaineann antábhacht le barrachas réasúnta ar an gconradh OSP ionas go mbeidh ar chumas na cuideachta leanúint ar aghaidh ag díriú ar chobhsaíocht airgeadais, rud as a n-eascróidh airgead chun infheistíocht riachtanach a dhéanamh agus seasmhacht níos fearr maidir le seirbhísí iompair phoiblí a sholáthar. Tá an chuideachta fós i mbun pléití leis an Údarás Náisiúnta Iompair maidir le leibhéal foriomlán an bharrachais atá ag teastáil ar sheirbhísí OSP. Mar a leagtar amach i dTuarascáil Airgeadais 2018, ní chumhdaítear méadú ráta phárolla iomlán a cuireadh ar fáil mar pháirt de Chomhaontú Pá 2016 an an Choimisiúin um Chaidreamh san Áit Oibre. Chuir an chomhaontú seo méadú 3.75% sa bhliain ar fáil ar feadh tréimhse trí bliana, ag tosú ar 1 Eanáir 2016. Leag an chomhaontú amach go raibh 1% den méadú seo le maoiniú tríd beartais éifeachtachta inmheánaigh. Mar sin, ba 2.75% an bhlanmhéadú phárolla a bhí le maoiniú. Tá an innéacsú párolla conartha thar an tréimhse seo níos ísle ná an 2.75% atá riachtanach. Nuair a chuirtear na costais seo san áireamh is barrachas de €1.2 milliún an ghlansaid do sheirbhísí OSP, roimh chostais eisceachtúla.

Bhunaigh an NTA solathairtí le róchúiteamh do sheirbhísí iompair poiblí a sheachaint faoi Conradh Dámhachtana Díri na OSP 2014. Chríochnaigh Conradh Dámhachtana Díri na OSP 2014 i 2019 agus rinne an NTA athbhreithniú ar leibhéal róchúitimh a soláthraíodh do Bhus Átha Cliath faoi chonradh OSP 2014-2019 agus mheas siad go bhfuair Bus Átha Cliath róchúiteamh de €4.9 milliún i dtaca le 2015 agus 2016. Thug an NTA treoir do Bhus Átha Cliath roimhe an róchúiteamh a choimeád le hinfheistiú i seirbhísí OSP agus thug siad treoir do Bhus Átha Cliath anois an róchúiteamh measta a aisíoc leis an NTA. Tá seo leagtha amach mar chostas eisceachtúil i Ráitis Airgeadais 2019.

Lean na seirbhísí tráchtála ag feidhmiú go láidir sa bhliain 2019 ó thaobh Seirbhísí Airlín agus Turais Chathrach de. Baineadh amach barrachas dar luach €5.6 mhiliún le seirbhísí tráchtála sa bhliain 2019 ag tógáil ar bharrachas de €3.4 mhiliún a baineadh amach sa bhliain 2018. Baineadh é sin amach trí ioncam a mhéadú agus trí bhainistíocht costais spriocdhírthe ar aon. Mhéadaigh an t-ioncam ó €20.3 milliún go dtí €22.6 milliún, arb ionann agus méadú dar luach €2.3 mhiliún. Coinníodh an caiteachas comhionann le leibhéal na bliana 2018 faoi phlean bainistíochta costais spriocdhírthe. Soláthraíonn brabúsacht leanúnach na seirbhísí tráchtála bunchloch le tuilleadh fáis agus infheistíochta a bhaint amach sa bhliain 2020.

Tá luach ghlansócmhainní na cuideachta ardaithe go dtí €48.6 milliún in 2019, méadú 3% i gcomparáid leis an mbliain roimhe sin. Tá staid leachtachta dhearfach ag Bus Átha Cliath agus coibhneas 2.3 atá i gceist idir na sócmhainní reatha agus an dlíteanas reatha.

Déanann na stiúrthóirí athbhreithniú ar na cuntais thréimhsiúla bhainistíochta agus airgeadais agus ar na príomhtháscairí feidhmíochta airgeadais agus neamhairgeadais agus na buiséid ag na cruinnithe atá ar sceideal Bhord Bhus Átha Cliath.

Tá an chuideachta ag brath ar chistiú ón Údarás Náisiúnta Iompair chun seirbhísí iompair phoiblí a chur ar fáil atá inmhianaithe ón ngné shóisialta ach nach bhfuil tairbhe eacnamaíoch le baint astu.

Díbhinní

Níor íocadh ná níor fógraíodh aon díbhinní in 2019 ná in 2018.

Na príomhrioscaí agus an bhainistíocht riosca

Tá an chuideachta tiomanta do rioscaí a bhainistiú ar bhealach córasach, smachtaithe. Aithnítear na príomhrioscaí atá le sárú ag an gcuideachta trí phróiseas bainistíochta riosca ar fud na cuideachta. Leis an gCreat Bainistíochta Riosca agus an Córas Faisnéise um Bainistíocht Riosca, a cuireadh chun feidhme in 2016, is féidir tuairisciú i bhfíor-am a dhéanamh ar rioscaí atá faoi réir measúnachta agus athbhreithnithe gach mí ag an lucht bainistíochta agus gach ráithe ag an mBord. Bhí córas i bhfeidhm i rith na bliana chun rioscaí a chur in ord tosaíochta ar bhonn cuspóra, córas a dhíríonn aird an Bhoird ar na rioscaí arna n-aithint.

Téann CIÉ i mbun socruithe réamhcheannacháin breosla agus airgeadra nuair a bhreithníonn sé go bhfágann an cur chuige sin go bhfuil luach níos fearr agus riosca níos lú ann don ghrúpa. Is é CIÉ an contrapháirtí i leith na n-idirbheart sin.

Tá cúrsaí leachtachta á mbainistiú go cúramach ar bhonn Ghrúpa CIÉ, ag foireann ghairmiúil thiomanta a dhéanann comhordú ó lá go lá ar bhainistiú airgid agus cisteáin, mar aon le planáil bhliantúil agus ilbhliantúil agus cistiú corparáideach a fháil ó bhainc ar leor é ionas gur féidir le Grúpa CIÉ leanúint ar aghaidh ag feidhmiú.

Infheistíocht chaipitiúil

Leanadh le hinfeistíocht a dhéanamh chun seirbhísí a fheabhsú le cabhair ón Údarás Náisiúnta Iompair. Le linn 2019, leanadh leis an infheistíocht sna busanna agus ghlac Bus Átha Cliath le 104 bus nua a chuirfear in ionad seanfheithicilí agus a mbainfear leas astu freisin chun breis suíochán a cur ar fáil ar bhealaí éagsúla. Áiríodh leis an gcaiteachas suntasach eile cláir athchóirithe busanna d'fhonn cáilíocht agus iontaofacht na seirbhísí a chinntiú ar mhaithe leis na custaiméirí.

Caiteachas ar shainchomhairleoireacht

Faoin gCód Cleachtas chun Comhlachtaí Stáit a Rialú, 2016, ceanglaítear go nochtfar sa Tuarascáil Bhliantúil sonraí faoin gcaiteachas ar shainchomhairleoirí/comhairleoirí seachtracha sa bhliain airgeadais. Ghlac an chuideachta an míniú seo a leanas ar an gcaiteachas ar shainchomhairleoireacht:

“Is é is sainchomhairleoireacht ann an cás ina bhfostaítear duine, eagraíocht nó grúpa chun seirbhísí intleachtúla nó seirbhísí eolais a sholáthar (mar shampla, anailís agus comhairle shaineolach) trí thuairiscí, staidéir, measúnuithe, moltaí, tograí etc. a sholáthar a chuidíonn le cinnteoireacht nó le ceapadh beartais in údarás conarthach. Ba cheart go bhfostófaí an duine nó na daoine ar feadh tréimhse ama teoranta chun cúram (nó sraith cúraimí) sonracha a bhfuil teorainn ama leis a chur i gcrích lena n-éilítear sainscileanna nó sainchumas nach mbeifí ag súil a bheadh ag daoine laistigh den údarás conarthach féin de ghnáth. Is é an fhaisnéis atá á lorg leis an nochtadh seo ná leibhéal an chaiteachais ar shainchomhairleoireacht a thabhaigh an comhlacht Stáit i rith na bliana airgeadais. Níl sé i gceist go n-áireofaí leis caiteachas ar phróisis ghnáthghnó a rinneadh a sheachfhoinsíú.

De réir an Chóid Cleachtas chun Comhlachtaí Stáit a Rialú, 2016, leagtar amach sa tábla thíos na costais chomhairliúcháin a thabhaigh an chuideachta in 2019 atá san áireamh sna hábhair agus seirbhísí (féach Nóta 6):

Catagóir	2019 €000
Táillí Deartha Forgnimh	60
An Chairt Custaiméirí	66
Caidreamh tionsclaíoch	17
Straitéis eagrúcháin	392
Cúrsaí Rialála	131
Sábháilteacht	20
Rannpháirtíocht leis na páirtithe leasmhara	72
Forbairt tallaine	19

An Bord

Is tríd an mbord stiúrthóirí atá an chuideachta á rialú. Thionóil an bord naoi gcruinniú in 2019 (deich gcinn in 2018) agus is ann do sceideal míreanna ar leith atá le ceadú aige. **Stiúrthóirí**

Is é an tAire Iompair, Turasóireachta agus Spóirt a cheapann stiúrthóirí na cuideachta. Seo thíos ainmneacha na ndaoine a bhí ag feidhmiú mar stiúrthóirí i rith na bliana dar chríoch an 31 Nollaig 2019 nó a ceapadh ó shin i leith. Mura luaitear a mhalairt, bhí siad ina stiúrthóirí ar feadh na tréimhse iomláine go dtí an dáta ar ar ceadaíodh na ráitis airgeadais seo.

An tUasal U. Courtney	(cathaoirleach)
An tOllamh P. Barker	(chuaigh sé ar scor ar an 10 Feabhra 2019)
L. Carroll Uasal	(ceapadh í an 5 Aibreán 2019)
An tUasal S. Hannan	
E. Howley Uasal	
S. Madden Uasal	
An tUasal T. O'Connor	
An tUasal J. Quinn	
An tOllamh K. Rafter	(chuaigh sé ar scor ar an 22 Eanáir 2019)
An tUasal K. Wallace	(ceapadh é an 5 Aibreán 2019)
R. Widdis Uasal	(ceapadh í an 5 Aibreán 2019)

Ní raibh leas ar bith ag aon duine de na stiúrthóirí ná ag an rúnaí i scair ná bintiúr ar bith de chuid na cuideachta, dá cuideachta sealbhaíochta ná dá comh-fhochuideachtaí tráth ar bith le linn na bliana.

Ní raibh aon chonradh ná socrú a rinneadh i gcaitheamh na bliana ina raibh leas ábhartha ag stiúrthóir i dtaca le gnó na cuideachta.

An Coiste Iniúcháireachta, Airgeadais agus Riosca

Amhail an 18 Samhain 2020, tá na comhaltaí neamhfheidhmiúcháin seo a leanas de chuid an Bhoird ar an gCoiste Iniúchta, Airgeadais agus Riosca (CIAR): L. Carroll Uasal (Cathaoirleach), S. Madden, Uasal, An tUasal J. Quinn agus An tUasal K. Wallace. Tá an tUasal C. Maybury agus an tUasal K. Kelly ina gcomhaltaí seachtracha de CIAR. D'imigh G. Joyce, Uasal, ar scor ón mBord an 29 Iúil 2018. D'imigh an tOllamh K. Rafter ar scor ón mBord an 22 Eanáir 2019. D'imigh an tOllamh P. Barker ar scor ón mBord an 10 Feabhra 2019. Ceapadh an tUasal J. Quinn ina Chathaoirleach ar an gcoiste an 11 Feabhra 2019. D'éirigh an tUasal J. Quinn as mar Chathaoirleach ar an gcoiste ar 16 Márta 2020 agus ceapadh L. Carroll Uasal mar Chathaoirleach ar an gcoiste ón 16 Márta 2020. Ceapadh L. Carroll Uasal agus an tUasal K. Wallace chun an Choiste ar 15 Bealtaine 2019. Rinne an bord beirt chomhaltaí sheachtracha, an tUasal C. Maybury agus an tUasal K. Kelly, a cheapadh chun an choiste le héifeacht ón 26 Feabhra 2019.

Cé go bhfuil sé de dhualgas ar gach stiúrthóir gníomhú ar mhaithe leis an gcuideachta, tá ról ar leith ag an CIAR, ag gníomhú dó go neamhspleách ar an lucht feidhmiúcháin, lena chinntiú go ndéanfar leasanna na scairshealbhóirí a chosaint go cuí maidir leis an maoirseacht ar an tuairiscí airgeadais, ar an rialú inmheánach, ar an iniúcháireacht inmheánach agus sheachtrach, ar an mbainistíocht riosca agus ar an rialachas corparáideach.

I rith na bliana dar chríoch an 31 Nollaig 2019, rinne an coiste monatóireacht ar an bpróiseas buiséadach, agus choinnigh sé faoi athbhreithniú éifeachtacht rialuithe inmheánacha agus córas bainistíochta riosca na Cuideachta. Go háirithe, rinne an coiste an méid seo a leanas:

- chuaigh sé i gcomhairle leis an iniúcháir seachtrach chun ceisteanna a chur ionas go mbeidís deimhin de go bhfuil an té sin ag feidhmiú ar bhonn neamhspleách,
- chuaigh sé i gcomhairle leis an bPríomhoifigeach Airgeadais agus leis an iniúcháir seachtrach lena chinntiú go raibh siad sásta leis na breithiúnais chuntasaíochta a cuireadh i bhfeidhm sna ráitis airgeadais,
- fuair sé tuairiscí rialta maidir le forbairt an Chórais Comhtháite Ticéadaithe agus chuaigh sé i gcomhairle leis an bPríomhoifigeach Airgeadais faoi na bearta atá á gcur i gcrích chun sláine na foinse ioncain

sin a chosaint. Go háirithe, rinne sé athbhreithniú ar na tuarascálacha ISAE 3402 a d'ullmhaigh Iniúcháirí an Údaráis Náisiúnta Iompair agus ar an tuarascáil mholtach um Rialú Úsáideoirí Deiridh ónár gcuid iniúcháirí féin,

- bhí plé príobháideach aige, gan an lucht bainistíochta i láthair, leis na hIniúcháirí Seachtracha lena chinntiú nach raibh aon ábhar imní i gceist agus chun eolas a chur ar cheisteanna a d'eascair as an iniúchadh a rinne siad,
- chuir sé in iúl go soiléir do na hIniúcháirí seachtracha go bhféadfaidh siad cruinniú leis an gcoiste a iarraidh tráth ar bith má mheasann siad go bhfuil ceann de dhíth chun mír nó míreanna ar leith a phlé,
- bhí plé príobháideach aige, gan an lucht bainistíochta i láthair, leis na hIniúcháirí Seachtracha lena chinntiú nach raibh aon ábhar ba chúis imní dóibh agus chun eolas a chur ar cheisteanna a d'eascair as an iniúchadh a rinne siad,
- bhuail sé leis an Oifigeach Soláthair chun a bheith deimhin i dtaobh dhéine na mbeartas agus na nósanna imeachta a bhaineann le bainistíocht soláthair agus conarthaí,
- rinne sé athbhreithniú rialta ar thorthaí oibriúcháin na bliana 2019 agus rinne sé deimhin de réasúnacht Bhuiséad 2020 agus Phlean Gnó 2020-2024;
- rinne sé monatóireacht ar chur chun feidhme na moltaí a eascraíonn as tuarascálacha Iniúcháireachta Inmheánaí,
- chuaigh sé i gcomhairle leis an bPríomhoifigeach Airgeadais, ar a laghad dhá uair sa bhliain, chun ráiteas a fháil uathí á dhearbhú nach eol di aon ábhar a bhaineann le calaois nár cuireadh ar a súile do chomhaltaí an choiste i ngnáthchúrsa an tuairiscithe don CIAR,
- rinne sé monatóireacht ar an gCóras Bainistíochta Riosca, lena n-áirítear torthaí ar athbhreithniú seachtrach ar an gcóras sin,
- chuaigh sé i gcomhairle leis an mBainisteoir Riosca ar bhonn rialta maidir leis na rioscaí agus na hábhair neamhchinnteachta móra a bhfuil tionchar acu ar an gcuideachta,
- cháith sé am agus aird nach beag ar thabhairt isteach na gceanglas atá leagtha síos faoi Acht na gCuideachtaí, 2014 agus Acht na gCuideachtaí (Iniúchtaí Reachtúla), 2018 agus, go háirithe, rinne sé maoirseacht thar ceann an Bhoird ar bhunú an Phróisis Dearbhaithe um Chomhlíontacht Stiúrthóirí,
- rinne sé monatóireacht ar chur chun feidhme bheartas na cuideachta i dtaobh Nochtadh Cosanta i gcásanna ina bhfuarthas gearáin;

- rinne sé athbhreithniú inmheánach ar fheidhmíocht an choiste i rith na bliana atá faoi chaibidil,
- rinne siad monatóireacht ar dul chun cinn na cuideachta i idirbheartaíocht ar an Chonradh Dámhachtana Dírí 2019, agus rinne siad teagmháil le bainistíocht shinsearach faoi gach ghné airgeadais, oibríochtúil agus trádála den Chonradh Dámhachtana Dírí nua tríd léirithe ó agus comhráite leis an cuideachta, a saineolaithe dlí agus saineolaithe seachtracha eile
- rinne teagmháil leis an POF agus na hiniúcháirí seachtaracha ar cuir i bhfeidhm meastacháin agus tuiscintí cuntasaióchta criticiúla, a airíonn an tabhairt faoi cuntasaióchta curtha i bhfeidhm ag an cuideachta i dtaca le busanna Oibleagáide Seirbhíse Poiblí a sholáthar an NTA faoi comhaontú léasa,
- rinne sé monatóireacht agus athbhreithniú chomhlíonadh ceanglais na Rialachán um Chosaint Sonraí Ginearálta,
- rinne an coiste faireachán agus athbhreithniú ar mheasúnú na cuideachta ar thionchar féideartha Brexit agus ar a cuid ullmhúcháin le haghaidh Brexit 'crua' nó 'gan mhargadh',
- rinne sé monatóireacht agus athbhreithniú ar chomhlíonadh déanta ar cheanglais an Chóid Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú, 2016,
- chuaigh sé i gcomhairle leis an lucht bainistíochta i ndáil le cur chun cinn agus neartú leanúnach a dhéanamh ar Chód Eitice na cuideachta.

Tá Téarmaí Tagartha an CIAR ceadaithe ag an mBord. Déantar athbhreithniú orthu gach bliain agus déantar iad a leasú nuair is cuí. Bhuail Cathaoirleach an choiste le Cathaoirleach na cuideachta chun plé a dhéanamh ar ábhair a eascraíonn as stiúradh ghnó an CIAR. Tháinig an CIAR le chéile naoi n-uaire in 2019 (seacht n-uaire in 2018). Is é CIAR a chomhlíonann ról an Choiste Iniúcháireachta a cheanglaítear a bhunú faoi Alt 167 d'Acht na gCuideachtaí, 2014.

Níor sholáthair na hiniúcháirí aon seirbhísí ábhartha neamh-iniúcháireachta i rith na bliana atá faoi athbhreithniú. Tar éis dó gach caidreamh idir an cuideachta agus an gnólacht iniúcháireachta seachtraí a mheas, ní dóigh leis an CIAR go ndéanann an caidreamh sin dochar do bhreithiúnas ná neamhspleáchas an iniúcháora.

Coiste Sábháilteachta an Bhoird

Amhail an 18 Samhain 2020, is iad na comhaltaí Boird seo a leanas atá ar Choiste Sábháilteachta Bhoird Bhus Átha Cliath (CSB): S. Madden Uasal (Cathaoirleach), an tUasal

S. Hannan, E. Howley Uasal agus an tUasal T. O'Connor. Chuaigh an tUasal J. Quinn ar scor ón gcoiste ar 23 Eanáir 2019. Ceapadh E. Howley Uasal ina comhalta den choiste ar an 23 Eanáir 2019.

Bunluach de chuid Bhus Átha Cliath is ea féachaint chuige go mbíonn na fostaithe agus na custaiméirí sábháilte. Gníomhaíonn an cuideachta ar bhonn an luacha sin trí sheirbhís iompair a sholáthar ina mbraitheann daoine go bhfuil siad sábháilte agus ina bhfuil eispéiris na gcustaiméirí agus na bhfostaithe tógtha ar thiomantas seasta do chleachtais shábháilte.

Sa chomhthéacs sin, tá ról lárnach ag an gCoiste Sábháilteachta i dtaobh a chinntiú go mbeidh an tsábháilteacht seasta i gcroílár an ghnó, agus go ndéanfar cuspóirí agus tosaíochtaí tábhachtacha sábháilteachta a bhainistiú agus a chomhlíonadh go héifeachtach.

Is iad seo a leanas Téarmaí Tagartha an CSB:

- ullmhú na bPleananna Sábháilteachta ag an lucht bainistíochta agus nuashonrú bliantúil orthu;
- tuarascáil bhliantúil ón lucht bainistíochta ar an Athbhreithniú ar na Córais Bainistíochta Sábháilteachta;
- caidreamh agus comhoibriú cuí idir an lucht bainistíochta agus na húdaráis sábháilteachta reachtúla ábhartha, lena n-áirítear an Roinn Iompair, Turasoireachta agus Spóirt, an tÚdarás um Shábháilteacht ar Bhóithre agus an tÚdarás Sláinte agus Sábháilteachta;
- príomhtháscairí feidhmíochta sábháilteachta arna n-ullmhú agus arna dtuairisciú ag an lucht bainistíochta; agus
- aon chúrsaí sláinte agus sábháilteachta eile arna gcur faoi bhráid an choiste ag an mBord nó ag lucht bainistíochta Bhus Átha Cliath.

Tá an coiste údaraithe ag Bord Bhus Átha Cliath chun imscrúdú a dhéanamh ar aon ghníomhaíocht a thagann faoina théarmaí tagartha, chun na hacmhainní atá de dhíth chuige sin a fháil agus chun rochtain iomlán a bheith aige ar fhaisnéis. Tá sé údaraithe chun aon fhaisnéis atá de dhíth air a éileamh ó aon fhostaí, agus treoraítear do gach fostaí comhoibriú le haon iarraidh ón gcoiste. Tá an coiste údaraithe ag an mBord chun comhairle ghairmiúil sheachtrach a lorg agus, más gá, chun iarraidh ar chomhairleoirí seachtracha a bhfuil taitheí chuí acu freastal ar chruinnithe.

Tháinig an Coiste le chéile ceithre huairé in 2019 (ceithre huairé in 2018) i gcomhréir leis an sceideal atá beartaithe do chruinnithe an CSB. Bhí siad seo a leanas i measc na míreanna tábhachtacha a ndearnadh athbhreithniú orthu i rith na bliana:

- seoladh físean oiliúna réaltacht afíorúla do fostaithe a dhíríonn ar sábháilteacht rothaithe. Glacadh an fhíseán ó phointe féachana rothaithe agus cuidíonn sé an timpeallacht ina n-oibríonn rothaithe i Lár Chathair Bhaile Átha Cliath a léiriú,
- scagthástáil sláinte iomlán do fhostaithe le cabhrú le clár sláinte agus folláine fostaithe a fhorbairt
- críochnú na mionathraithe éagsúla atá dírithe ar an bhflít a fheabhsú, a eascraíonn as athbhreithniú a rinneadh ar thimpistí a tharla do chustaiméirí in 2018;
- athbhreithniú ar na moltaí agus na gníomhartha a eascraíonn as teagmhais Sábháilteachta Feithiclí;
- clár tastála feabhsaithe do feithiclí seirbhísí ar conradh
- Roinn SST Bhus Átha Cliath a athdheimhniú go dtí ISO 45001
- rannpháirtíocht onghníomhach custaiméirí idir Bus Átha Cliath agus grúpaí éagsúla dá gcustaiméirí a mholadh i dtaca le ceisteanna sábháilteachta coiscitheach
- glacadh príomhthionscnamh sábháilteachta do 2020, lena n-áirítear iad seo a leanas:
  - ▶ beartas tástála a chur chun feidhme maidir le drugaí agus alcól
  - ▶ cultúr sábháilteachta inbhuanaithe a bhunú i mBus Átha Cliath.
  - ▶ tuilleadh feabhsaithe a dhéanamh ar phróisis sábháilteachta tríd Bhus Átha Cliath.

Coiste Luacha Saothair agus Comharbais an Bhoird

Amhail an 18 Samhain 2020, is iad na comhaltaí neamhfheidhmiúcháin seo a leanas den Bhord atá ar an gCoiste Luacha Saothair agus Comharbais: R. Widdis Uasal (Cathaoirleach), L. Carroll Uasal, an tUasal U. Courtney agus E. Howley Uasal. D'éirigh an tOllamh K. Rafter as mar Chathaoirleach coiste agus ón mBord ar 22 Eanáir 2019. Chuaigh an tOllamh P. Barker ar scorón gcoiste agus ón mBord ar 10 Feabhra 2019. Ceapadh L. Carroll Uasal, E. Howley Uasal agus R. Widdis Uasalchun an Bord ar 15 Bealtaine 2019.

Agus aitheantas á thabhairt do sheasamh Bhus Átha Cliath mar a cinneadh é faoi Alt 14(1) den Acht Iompair, 1986, is iad seo a leanas feidhmeanna an choiste:

- cinntiú go gcuirfeadh chun feidhme an beartas Rialtais maidir le luach saothair an Phríomhoifigigh Feidhmiúcháin agus na mbainisteoirí a thuairiscíonn dó ar bhonn díreach, agus a chinntiú go gcuirfeadh chun feidhme na socrúite atá déanta ag an Roinn Airgeadais, ag an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe agus ag an Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt i dtaobh luach saothair an Phríomhoifigigh Feidhmiúcháin a chinneadh agus a cheadú, agus go gcloífeadh leo,
- cinntiú go gcuirfeadh le haon treoirlínte ón Rialtas agus le Beartais Bhus Átha Cliath/Ghrúpa CIÉ maidir le luach saothair na mbainisteoirí sinsearach,
- faomhadh pacáiste luacha saothair agus ceapadh/athcheapadh an Phríomhoifigigh Feidhmiúcháin, agus gach bainisteora shinsearaigh a thuairiscíonn go díreach don Phríomhoifigeach Feidhmiúcháin,
- critéir feidhmíochta a chinneadh a ndéanfar feidhmíocht an Phríomhoifigigh Feidhmiúcháin a mheasúnú ina gcoinne, atá ag teacht leis an bplean corparáideach atá ceadaithe ag an mBord,
- teacht le beartas an rialtais, aon bheartas a bhaineann le feidhmíocht a cheadú i ndáil leis an bPríomhoifigeach Feidhmiúcháin agus le haon bhainisteoirí a thuairiscíonn go díreach dó. Is é Cathaoirleach an bhoird a dhéanfaidh an t-athbhreithniú ar fheidhmíocht an Phríomhoifigigh Feidhmiúcháin,
- pleananna comharbais a bhaineann le ról an Phríomhoifigigh Feidhmiúcháin a cheadú agus a nuashonrú go rialta, agus breithniú a dhéanamh ar aon mholtaí a dhéanfaidh an Príomhoifigeach Feidhmiúcháin maidir le scileanna, pleanáil chomharbais nó líon na foirne,
- sa chás ina dtograítear socrúite speisialta a dhéanamh maidir le ceapacháin ar leith, na socrúite sin a cheadú agus a chinntiú go gceadóidh an Roinn Airgeadais, an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe agus an Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt iad,
- athbhreithniú agus ceadú a dhéanamh ar an rannán sa litir bhliantúil ón gCathaoirleach chuig an Aire Iompair, Turasóireachta agus Spóirt a bhaineann leis an dearbhú go bhfuiltear ag comhlíonadh treoirlínte an Rialtais i ndáil le táillí arna n-íoc le stiúrthóirí an Bhoird (ceanglaítear an litir sin a sheoladh de bhun an Chóid Chleachtais Chun Comhlachtaí Stáit a Rialú, 2016),
- athbhreithniú agus ceadú a dhéanamh ar na codanna den Tuarascáil Bhliantúil agus de na Ráitis Airgeadais atá le foilsiú ag an gcuideachta a bhaineann le sonraí na dtáillí a bheidh le híoc le gach stiúrthóir boird, na speansais arna n-íoc leis na stiúrthóirí agus tuarastal an Phríomhoifigigh Feidhmiúcháin, agus
- cinntiú go bhfuil pleananna cuí i bhfeidhm i gcás an Príomhoifigigh Feidhmiúcháin a bheith as láthair gan choinne;

- Aon fheidhmeanna eile a oireann do Choiste Luacha Saothair agus Comharbais a chomhlíonadh, mar aon le feidhm ar bith a shannfaidh an bord dó ó am go ham.

Bunaíodh an Coiste Luacha Saothair agus Comharbais go foirmiúil le cinneadh ó Bhord Bhus Átha Cliath in 2014. Cheadaigh an Bord Téarmaí Tagartha an choiste ina dhiaidh sin agus déantar athbhreithniú orthu gach bliain agus leasaítear iad nuair is cuí. I gcomhréir leis an gclár oibre atá aontaithe ina leith, tháinig an Coiste le chéile dhá uair in 2019 (dhá uair in 2018). Le linn 2019, thug an coiste, thar ceann an bhoird, faoi chleachtadh mionsonraithe maidir le pleanáil comharbas an bhoird chun féachaint chuige go mbeidh na scileanna agus an taithí ag an mbord amach anseo is gá chun a chuid freagrachtaí reachtúla a chomhlíonadh agus chun dul i ngleic go hiomlán leis na príomhdheacrachtaí straitéiseacha atá le sárú ag Bus Átha Cliath. Chuaigh an coiste i dteagmháil le bainistíocht i dtaca le Forbairt Bainistíocht Tallaine laistigh den eagraíocht agus aimsithe an Suirbhé um Bhearna Phá idir na hInscní a chuir sainchomhairleoirí seachtrach i láthair do Bhus Átha Cliath a mheas.

Grúpa an Bhoird um Athbhreithniú Straitéise

Amhail an 18 Samhain 2020, is iad na comhaltaí neamhfheidhmiúcháin seo a leanas den Bhord atá sa Ghrúpa Athbhreithnithe Straitéise: an tUasal K. Wallace (Cathaoirleach), L. Carroll Uasal, an tUasal U. Courtney, E. Howley Uasal, S. Madden Uasal, an tUasal J. Quinn agus R. Widdis Uasal. D'imigh an tOllamh K. Rafter ar scor ón mbord ar 22 Eanáir 2019. D'éirigh an tUasal U. Courtney as mar Chathaoirleach ar an gcoiste ar 1 Eanáir 2020 agus ceapadh an tUasal K. Wallace mar Chathaoirleach ar an gcóiste ar 1 Eanáir 2020. Ceapadh L. Carroll Uasal, an tUasal K. Wallace agus R. Widdis Uasal chun an Bord ar 15 Bealtaine 2019.

Is é an sainchúram atá leagtha ag an mBord ar an nGrúpa:

- athbhreithniú a dhéanamh ar na príomhbhoinn tuisceana straitéiseacha lena dtreorófar plean gnó rollach cúig bliana na cuideachta agus moltaí a dhéanamh leis an lucht bainistíochta;
- athbhreithniú a dhéanamh ar an bplean nuashonraithe sula gcuirfear faoi bhráid Bhoird Bhus Átha Cliath é lena cheadú;
- athbhreithniú a dhéanamh ar na príomhbhoinn tuisceana ar a n-ullmhaítear an buiséad bliantúil i gcomhthéacs an phlean gnó cheadaithe; agus

- breithniú a dhéanamh ar aon teagmhas a mbeadh tionchar mór aige ar na hionchais i dtaobh na spriocanna atá sonraithe sa bhuiséad bliantúil nó sa phlean gnó bliantúil a bhaint amach.

I rith na bliana dar chríoch an 31 Nollaig 2019, thug an Grúpa Athbhreithnithe Straitéise faoi athbhreithniú mionsonraithe ar phlean cúig bliana na cuideachta 2020-2024 agus rinne sé athbhreithniú freisin ar na príomhdheacrachtaí straitéiseacha atá le sárú ag an gcuideachta sna blianta amach romhainn, agus tioncahr an Conradh Dámhachtana Díri 2019 nua san áireamh. Déanann an Grúpa Athbhreithnithe Straitéis monatóireacht leanúnach ar phríomhtháscairí feidhmíochta straitéiseacha.

Tá Téarmaí Tagartha an Ghrúpa um Athbhreithniú Straitéise ceadaithe ag an mBord agus déantar iad a leasú nuair is cuí. Tháinig an coiste le chéile faoi dhó in 2019 (dhá uair in 2018).

Freastal ar chruinnithe Boird agus ar chruinnithe na gcoistí

Seo thíos tinreamh na stiúrthóirí boird ag cruinnithe an bhoird agus na gcoistí le linn 2019.

Stiúrthóir	Bord	An Coiste Sábháilteachta	An Coiste Iniúcháireachta, Airgeadais agus Riosca	Coiste Luacha Saothair agus Comharbais an Bhoird	An Grúpa um Athbhreithniú Straitéise
Ultan Courtney (Cathaoirleach)	9/9			2/2	2/2
An tOllamh Patricia Barker	1/1			1/1	1/1
Lynda Carroll	7/7		7/7	1/1	1/1
Stephen Hannan	9/9	4/4			
Elaine Howley	7/9	2/4		1/1	2/2
Siobhán Madden	9/9	4/4	9/9		2/2
Thomas O'Connor	8/9	3/4			
Joe Quinn	8/9		8/9		1/2
An tOllamh Kevin Rafter					1/1
Keith Wallace	5/7		6/7		1/1
Rachel Widdis	6/7			1/1	1/1

Forbairt na bhfostaithe

Tá Bus Átha Cliath tiomanta dá chinntiú go n-aithneofar agus go bhforbrófar na scileanna agus an t-eolas atá riachtanach ionas go mbíonn an deis ag gach fostaí forbairt a dhéanamh air féin nó uirthi féin agus cion dearfach a dhéanamh i leith na cuideachta. Baintear leas as creat inniúlachta chun an iompraíocht, na scileanna agus an cumas a aithint atá ag teastáil i ról éagsúla na bhfostaithe chun seirbhís ardchaighdeáin a sholáthar lena gcomhlíonfar na caighdeáin atá leagtha síos.

Cuireann Ionad Oiliúna Bhus Átha Cliath roinnt clár oiliúna ar bun lena chinntiú go gcuirtear oiliúint ardchaighdeáin ar na tiománaithe bus ionas gur féidir leo seirbhís bhus atá sábháilte, éifeachtúil agus iontaoifa a chur ar fáil dár gcustaiméirí. Glacann na tiománaithe bus ar fad páirt i lá oiliúna amháin gach bliain ionas go mbronnfar Deimhniú ar Inniúlacht Ghairmiúil (CPC) orthu i gcomhréir le Treoir 2003/59/CE ón Aontas Eorpach agus go mbainfidh siad amach faomhadh ón Údarás um Shábháilteacht ar Bhóithre.

Chomh maith leis an CPS, cuirtear clár forbartha inniúlachta i scileanna tiomána ar fáil do gach tiománaí. Baintear leas as córas oiliúna físeáin (ar a dtugtar 'Vigil Vanguard') sa chlár sin chun éascú don fhoghlaim mhachnamhach agus don athrú iompraíochta. Ina theannta sin, cuireann an tIonad Oiliúna clár ionduchtúcháin ar bun do thiománaithe nua bus, teagasc tiomána do cheadúnais tiomána i gcatagóir C, D agus E, agus clár oiliúna maidir le cúram custaiméirí.

Sláinte agus sábháilteacht

Tá an chuideachta lántiomanta do chomhlíonadh fhorálacha an Achta um Shábháilteacht, Sláinte agus Leas ag an Obair, 2005, agus do chomhlíonadh gach rialachán náisiúnta eile agus gach rialachán de chuid an Aontais Eorpaigh. Coinnítear an Córas Bainistíochta Sábháilteachta faoi athbhreithniú agus nuashonraítear ar bhonn leanúnach é.

Éagsúlacht agus cuimsiú

Bhí Bus Átha Cliath riamh bródúil as a sheirbhís do phobal éagsúil ó linn fostaíochta ilghnéitheáí. Tá na fostaithe uilig go leibhéal an Bhoird san áireamh. Tá Bus Átha Cliath fíoreolach ar na hAchtanna um Chomhionannas Fostaíochta 1998-2015 (ACF) a choscann leithcheal ar naoi mbonn rianaithe. Tá na naoi mbonn iontach tábhachtach dúinn agus tá Bus Átha Cliath tiomnaithe go hiomlán do bhord a léiríonn an pobal ina bhfuil muid thuas ann agus ag saothrú ann.

Tá Polasaí Éagsúlachta agus Cuimsithe a choinnítear faoi athbhreithniú rialta ag Bus Átha Cliath. Ghlac Bus Átha Cliath go bródúil le roinnt gradam as a chuid oibre agus as a thionscnaitheas réimse seo le blianta beaga anuas agus leanann sé de bheith a cur béime ar an ábhar seo. Mar chuid de Mhí Fheasacht na hÉagsúlachta Domhanda i 2020 nochtadh bus úrchlúdaith ag léiriú brat 72 thír a bhí ionadaíoch ar áit dúchais ár n-oibrithe, agus a léiríonn ár gcur chun tosaigh agus ár dtacaíocht do Éagsúlacht agus do Chuimsiú.

Éagsúlacht agus Cuimsiú - ár mbord

Comh-oibríonn Bus Átha Cliath go hiomlán leis an Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt (RIT&S) le cinntiú go leanann an bord le léiriú go hiomán a dhéanamh ar an phobal a mbíonn sé ag freastal orthu, agus creideann muid go gcuideann bord éagsúil agus cothrom go mór le láidreacht chumas an bhoird ar an mhórchóir le cúram dúshlánach aige a chur i gcríoch.

Ag 31 Nollaig, bhí cúigear comhalta bainneann (56%) agus ceathrar comhalta fireann ar an Bhord, gan aon fholúntais. Bhaineann an Bord sprioc an Rialtais amach mar sin go mbíonn 40% bunionadaíocht ag gach inscne i gcomhaltas Boird Stáit.

Tá sé pleanáilte na mbeartanna a leanas le tacú le cothromaíocht inscne ar an Bhord seo agus lena chaomhnú

- Cuirfear a Aire ar an eolas faoi foluntas le himpleacht fhéideartha ó líonadh an fholúntais ar chothromaíocht inscne ar an Bhord
- Cuirfear forálacha i dtaca le cothromaíocht inscne i gcomhaltas an Bhoird i dtabhairt suas chun dáta Polasaí Cothromais ag an Obair Bhus Éireann

Éagsúlacht agus Cuimsiú - ár bhfostaithe agus ár gcustaiméirí

Tá Bus Átha Cliath tiomanta do thimpeallacht a chruthú ina gcaitear le fostaithe agus custaiméirí le dínit agus le meas agus ina mbíonn meas ar dhifriochtaí agus a dtéitear in oiriúint dóibh. Ina theannta sin, tá sé ina aidhm againn timpeallacht a chruthú inar féidir leis na daoine go léir lán a n-acmhainneachta a bhaint amach, agus ina bhfuil meas ar réimse leathan cumas, buanna agus dearcthaí aonair agus a dtacaítear leo.

Tá Straitéis Éagsúlachta agus Chuimsithe i bhfeidhm ag an gcuideachta a léiríonn an tiomantas leanúnach atá againn don chomhionannas, don éagsúlacht agus don neamh-irdhealú i gcás ár bhfostaithe, ár gcustaiméirí agus an

phobail i gcoitinne ar mian linn freastal air. Is é is aidhm léi timpeallacht oibre éifeachtach, shásúil a chinntiú dár bhfostaithe, freastal ar athruithe ar riachtanais ár gcustaiméirí agus bonn taca a chur faoina n-eispéireas agus iad ag baint leas as na seirbhísí dár gcuid, agus neartú a dhéanamh ar an gceangal leis na pobail éagsúla ar a bhfreastalaímid. Cuimsítear ann plean gníomhaíochta bliantúil ina leagtar amach na céimeanna sonracha agus na tiomantais a ghlacaimid gach bliain chun dul chun cinn a dhéanamh i leith na gcuspóirí sin ar fud gach ceann de na feidhmeanna gnó i mBus Átha Cliath.

I 2019, bhuaigh Bus Átha Cliath an gradam Freagracht Shóisialta Chorparáideach Chambers Ireland don ár dTreoirínnte agus ár mBeartas um Aistriú Inscne sa Láthair Oibre sa chatagóir don Éagsúlacht agus Cuimsiú.

An Cód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú, 2016

Na sonraí maidir leis na beartais agus na nósanna imeachta arna gcur chun feidhme ag an gcuideachta i ndiaidh fhoilsiú an Chóid Chleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú, 2016, tá siad leagtha amach i dTuarascáil Bhliantúil CIÉ. Leagtar síos íoschaighdeáin sa chód agus déanann an Bord tréaniarracht a chinntiú go bhfuil an dea-chleachtas i dtaobh Rialachas Corparáideach á chomhlíonadh aige agus é i mbun gnó. Tá na hathruithe de bharr chur chun feidhme leagan na bliana 2016 den Chód Chleachtais Chun Comhlachtaí Stáit a Rialú á léiriú go hiomlán i ráitis airgeadais na bliana 2019, agus leagtar amach thíos an Ráiteas faoin Rialú Inmheánach atá de dhíth.

Cód Caiteachais Phoiblí

Aithníonn Bus Átha Cliath an fhreagracht atá air i dtaobh chomhlíonadh fhorálacha an Cód Caiteachais Phoiblí a áirithiú i ngach gné ábhartha. Ní mór do gach comhlacht poiblí caitheamh go cúramach le cistí poiblí, agus cinntiú go bhaintear amach luach a gcuid airgid nuair a chaithfeadh nó nuair a infhesitítear airgead oiblí. Féachann an Bord comhlíonadh na gnéithe cuí den gCód Caiteachais Phoiblí a chinntiú.

Cleachtais Íocaíochta

Aithníonn Bus Átha Cliath an fhreagracht atá air i dtaobh chomhlíonadh fhorálacha Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Íoc Déanach in Idirbhearta Tráchtála), 2013, arna leasú, a áirithiú i ngach gné ábhartha. Is é beartas íocaíochta na cuideachta é ceangaltais an Rialacháin a chomhlíonadh.

Teagmhais iarchláir chomhardaithe

Tá macnamh déanta againn ar thionchar an paidéim COVID19 leanúnach ar thorthaí airgeadais na Cuideachta agus cumas na Cuideachta leanúint mar ghnóthas leantach. Tá muid sásta nach teagmhais iarchláir chomhardaithe a dteastaíonn go gchoigeartaítear na ráitis airgeadais. Tá níos mó sonraí faoi ár measúnú ar thionchar an paidéim COVID19 ar chumas na Cuideachta leanúint mar gnóthas leantaigh leagtha amach ar leathanach 22. Tá measúnú an bhainistíocht ar theagmhais iarchláir chomhardaithe leagtha amach i Nóta 26 de na ráitis airgeadais. Ní raibh aon theagmhais iarchláir chomhardaithe eile a n-éilítear coigeartú ar na ráitis airgeadais. Níl aon teagmhais shuntasacha iarchláir chomhardaithe le tuairisciú lena n-éilítear coigeartú a dhéanamh ar na ráitis airgeadais.

Iniúcháirí

Ó dheireadh na bliana airgeadais, de réir riachtanais soláthair poiblí, thug CIÉ faoi chois táirgí iníúcha foirmiúil seachtrach, tar éis sin roghnadh Bord CIÉ (CIÉ agus Bus Átha Cliath) Mazars mar iniúcháirí seachtrach don Ghrúpa, Bus Átha Cliathsan áireamh, ag brath ar fhaomhadh an Aire Iompair. Cuirfeadh rún os comhar scairshealbhóirí ag an CGB, ceapacháin Mazars a fhaomhadh go foirmiúil, ag brath ar fhaomhadh an Aire Iompair. Bhí sé i gceist ag Deloitte Ireland LLP, Cuntasóirí Cairte, éirí as mar iniúcháirí seachtracha le héifeacht ó dháta an CGB agus tá sé dearbhaithe acu, de réir Alt 400 de Acht na gCuideachtaí 2014, nach bhfuil aon cúinsí i dtaca lena n-éirí as ar cheart aird baill nó créidiúnaithe na Cuideachta a dhíriú air.

Nochtadh faisnéise do na hiniúcháirí

A mhéid is eol do gach duine de na stiúrthóirí a bhí in oifig ar an dáta ar ar ceadaíodh na ráitis airgeadais:

- níl aon fhaisnéis iniúcháireachta ábhartha nach bhfuil iniúcháirí na cuideachta ar an eolas fúithi; agus
- tá gach beart déanta ag na stiúrthóirí ar cheart dóibh a bheith déanta acu i gcáil stiúrthóirí chun iad féin a chur ar an eolas faoi fhaisnéis iniúcháireachta ábhartha ar bith agus lena chinntiú go bhfuil iniúcháirí na cuideachta ar an eolas faoin bhfaisnéis sin.

Ráiteas um Rialú Inmheánach

Raon feidhme na freagrachta

Aithníonn Bus Átha Cliath an fhreagracht atá air a chinntiú go gcoimeádtar agus go bhfeidhmítear córas éifeachtach rialaithe inmheánaigh. Cuirtear san áireamh leis an bhfreagracht sin ceanglais an Chóid Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú, 2016 (an Cód).

Cuspóir an chórais rialaithe inmheánaigh

Tá an córas rialaithe inmheánaigh ceaptha chun riosca a bhainistiú ionas go mbeidh sé ar leibhéal inghlactha, agus ní chun fáil réidh leis ar fad. Dá bhrí sin, ní féidir leis an gcóras ach dearbhú réasúnta, agus ní dearbhú iomlán, a thabhairt go bhfuil sócmhainní á gcosaint, go bhfuil idirbhearta á n-údarú agus á dtaifeadadh i gceart agus go bhfuil earráidí nó neamhrialtachtaí ábhartha á gcosc nó á mbrath go tráthúil.

Bhí an córas rialaithe inmheánaigh, a thagann le treoir a d'eisigh an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe, i bhfeidhm i mBus Átha Cliath don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2019 agus go dtí an dáta ar ar ceadaíodh na ráitis airgeadais.

An cumas i dtaobh riosca a láimhseáil

Tá Coiste Iniúchóireachta, Airgeadais agus Riosca (CIAR) ag Bus Átha Cliath. I gCairt agus Téarmaí Tagartha an Choiste, déantar foráil maidir le roinnt stiúthóirí a cheapadh chuig an gcoiste, a nglacfaidh duine acu ról an Chathaoirligh. Tháinig an CIAR le chéile noai n-uaire in 2019.

Ina ról mar chuid de Ghrúpa Córas Iompair Éireann (CIÉ), tá feidhm iniúchóireachta inmheánaí bunaithe ag Bus Átha Cliath freisin, a bhfuil dóthain acmhainní aici agus a bhíonn ag gabháil do chlár oibre arna aontú leis an CIAR.

D'fhorbair Bus Átha Cliath, mar chuid de Ghrúpa CIÉ, Beartas Bainistíochta Riosca (an Beartas) lena leagtar an fhreagracht as bainistíocht riosca ar Phríomh-Oifigeach Riosca na cuideachta, agus tá struchtúr tuairiscithe bunaithe aici siúd. Is é an Bord atá freagrach as na Creataí Bainistíochta Riosca agus is é a cheadaíonn iad. Tá na creataí sin curtha in oiriúint do na cuspóirí straitéiseacha sonracha, agus chun an neamhchosaint ar rioscaí sonracha a bhainistiú go héifeachtach agus go héifeachtúil, i gcomhthéacs an Bheartais.

Is é an Beartas atá ann ná a chinntiú go bhfuil nósanna imeachta cuí i bhfeidhm laistigh de Bhus Átha Cliath chun na príomhrioscaí atá roimh gach réimse den ghnó a aithint, a mheas agus a bhainistiú. Is iad na príomhrioscaí iad siúd ar féidir leo dochar a dhéanamh dá cháil, dá acmhainn oibríochtúil nó dá acmhainn airgeadais, guaiseacha a chur faoi deara, nó é a stopadh óna chuspóirí a bhaint amach ar shlí ina léirítear drogall roimh rioscaí.

An creat riosca agus rialaithe

Soláthraítear dearbhú riosca trí mheán na trí líne cosanta. Is é an príomhdhifríocht atá idir na trí líne cosanta sin ná a leibhéal neamhspleáchais.

I samhail rialachais atá bunaithe ar thrí líne cosanta, déantar idirdhealú idir úinéireacht riosca, maoirseacht rioscaí agus maoirsiú rioscaí mar seo a leanas:

- Úinéireacht Riosca, eadhon na feidhmeanna a ghlacann seilbh ar na rioscaí agus a dhéanann iad a bhainistiú mar chuid dá ngníomhaíochtaí ó lá go lá (an chéad líne cosanta);
- Maoirseacht Riosca, eadhon na feidhmeanna a dhéanann maoirseacht ar rioscaí agus a chuireann dúshlán na bhfoirne bainistíochta go stuama (an dara líne cosanta); agus
- Maoirsiú Riosca, eadhon feidhmeanna a sholáthraíonn dearbhú neamhspleách (an tríú líne cosanta).

Tá Úinéireacht Riosca ailínithe le húinéireacht ghnó. Toisc go bhfuil na daoine atá i gceannas ar na rannóga freagrach as cuspóirí gnó a bhaint amach, is iad atá freagrach ar deireadh thiar, ina gcáil mar Úinéirí Rioscaí, as rioscaí a bhaineann lena gcuid réimsí freagrachta féin a aithint agus a bhainistiú. Feidhmíonn siad an fhreagracht sin trína chinntiú go gcuirtear aithint rioscaí san áireamh go hiomlán i ngníomhaíochtaí laethúla na ndaoine atá ag obair laistigh dá gcuid rannóga.

Nuair a aithnítear rioscaí nua, sanntar iad d'Úinéirí Riosca, is é sin, Ceann na Rannóige. Féadfaidh an té sin bainistíocht an riosca a leagan ar Bhainisteoir Riosca a bheidh freagrach as anailís agus meastóireacht bhreise a dhéanamh ar an riosca atá i gceist agus dul i ngleic leis.

Tá córas bainistíochta riosca curtha i bhfeidhm ag Bus Átha Cliath trí chóras bogearraí riosca ar féidir iniúchadh a dhéanamh air, OpRiskControl, a ceapadh lena chinntiú go nglacann Úinéirí Riosca agus baill foirne eile sna rannóga cur chuige comhsheasmhach, stuama ag gach céim den phróiseas bainistíochta riosca, ó aithint riosca go riosca a chur faoi bhráid leibhéal freagrachta níos airde. De réir ISO 31000 Bainistíocht Riosca, tá sé ina bheartas

againn rioscaí a shainiú ar leibhéal is féidir a bhainistiú, is é sin, go ndéantar cur síos orthu ar shlí is leor ionas go bhféadfar measúnú a dhéanamh ar mhéid féideartha agus dóchúlacht an teagmhais, agus bearta maolaithe a chur chun feidhme.

Déanann an tÚinéir Riosca atá freagrach na rioscaí a mheas agus é nó í ag baint úsáid as táblaí critéar riosca a forbraíodh ionas go luafar an grád riosca cuí le rioscaí atá lasmuigh den fhoth riosca, agus go sannfar an leibhéal cuí maoirseachta dóibh.

Monatóireacht agus athbhreithniú leanúnach

Bíonn gach riosca nua-aitheanta agus príomhrioscaí, cinntí agus sonraí faoi aon rioscaí atá ag teacht chun cinn faoi réir athbhreithnithe piaraí ag an bhfoireann feidhmiúcháin.

Cuimseofar sna tuarascálacha tréimhsiúla an méid seo a leanas mar bheart caighdeánach:

- Príomhrioscaí
- Athruithe ar ghrád na bpríomhrioscaí
- Rioscaí nua-aitheanta
- Rioscaí atá ag teacht chun cinn
- Forbhreathnú ar iomlán na rioscaí
- Rioscaí a sháraíonn an fonn riosca agus na bearta maolaithe.

Ina dhiaidh sin cuirtear tuarascáil ar na rioscaí go léir, a stádas i leith fonn riosca agus a bhfeidhmíocht i gcoinne príomhtháscairí feidhmíochta faoi bhráid an CIAR gach ráithe, agus tuairiscí faoi mhionsonraí na rioscaí ag gabháil leo.

Chomh maith leis an méid thuasluaite, cuirtear gach príomhriosca ardleibhéil de chuid an ghrúpa agus gach riosca atá ag teacht chun cinn faoi bhráid bhord feidhmiúcháin CIÉ ionas go ndéanfaidh an bord sin measúnú orthu i gcomhthéacs an ghrúpa ar fad. Cuirtear tuarascáil ar príomhrioscaí uile an ghrúpa, a stádas i leith fonn riosca agus a bhfeidhmíocht i gcoinne príomhtháscairí feidhmíochta faoi bhráid na gcruinnithe go léir den CIAR agus faoi bhráid Bhord CIÉ gach ráithe, agus tuairiscí faoi mhionsonraí na rioscaí ag gabháil leo.

Bunaíodh nósanna imeachta foirmiúla le haghaidh monatóireacht a dhéanamh ar phróisis rialaithe agus cuirtear easnaimh rialaithe in iúl go tráthúil dóibh siúd atá freagrach as beart ceartaitheach a ghlacadh agus don lucht bainistíochta agus don Bhord, nuair is cuí. Tá sé á dhearbhu ag Bus Átha Cliath go bhfuil na córais monatóireachta leanúnacha seo a leanas i bhfeidhm:

- aithníodh príomhrioscaí agus rialuithe gaolmhara agus cuireadh próisis chun feidhme chun monatóireacht a dhéanamh ar fheidhmiú na bpríomhrialuithe sin agus chun tuairiscí a dhéanamh ar aon easnaimh a aithníodh;
- rinneadh socruithe tuairiscithe ar gach leibhéal ar a bhfuil freagracht as bainistíocht airgeadais sannta; agus
- déanann an lucht ardbhainistíochta athbhreithnithe rialta ar thuarascálacha tréimhsiúla agus bliantúla i dtaobh feidhmíochta agus cúrsaí airgeadais ina léirítear feidhmíocht i gcoinne buiséad/réamhaisnéisí.

Soláthar

Deimhníonn Bus Átha Cliath go bhfuil nósanna imeachta ar bun aige chun a áirithiú go gcloítear leis na treoirlínte agus na rialacha soláthair is infheidhme. Chuir Grúpa CIÉ in iúl don Roinn Iompair, Turasoireachta agus Spóirt go bhfuil tairseach €50,000 á cur i bhfeidhm aige maidir le neamhchomhlíontachtaí soláthair de bharr líon na gceannachán laistigh de Ghrúpa CIÉ agus an costas breise a bhaineann le faisnéis a sholáthar ar an leibhéal níos ísle.

Tugadh líon beag cásanna neamhchomhlíonta faoi deara maidir le nósanna imeachta soláthair sa bhliain 2019. Bhain na cásanna neamhchomhlíonta sin le maoluithe a chur isteach go cruinn agus in am trátha agus le conarthaí áirithe a shíneadh níos faide ná tréimhse chomhlíontach an tsoláthair, go príomha. B'ionann luach iomlán na n-idirbheart neamhchomhlíontacha agus €2.1 milliún ó chaiteachas iomlán de €80 milliún. Aithníodh príomhchúis an chaiteachais neamhchomhlíontach le plean gníomhaireachta leasúcháin atá le cur i bhfeidhm thar na míonna romhain.

Athbhreithniú ar éifeachtacht

Éilítear sa Chód a d'fhoilsigh an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe, go ndéanfaí athbhreithniú seachtrach ar bhonn tréimhsiúil ar éifeachtacht chreat bainistíochta riosca gach Comhlachta Stáit. Fostaíodh Mazars chun athbhreithniú straitéise a dhéanamh ar Chreat Bainistíochta Riosca na Cuideachta agus an Clár Rioscaí le linn anuraidh, 2018. Athfhostaíodh Mazars chun athbhreithniú a dhéanamh ar Chreat Bainistíochta Riosca na Cuideachta le cinntiú go bhfuil an creat suas chun dáta le riachtanais an Conradh Dámhachtana Díri 2019 a chuir san áireamh.

Fuarthas go raibh an chuideachta ag cloí leis an gcód tar éis athbhreithniú 2018.

Ina theannta sin, tá sé á dhearbú ag Bus Átha Cliath go bhfuil nósanna imeachta i bhfeidhm aige chun monatóireacht a dhéanamh ar éifeachtacht a chuid nósanna imeachta maidir le bainistíocht riosca agus rialú riosca. Tá monatóireacht agus athbhreithniú na cuideachta ar éifeachtacht an chórais rialaithe inmheánaigh airgeadais bunaithe ar an obair a dhéanann na hiniúcháirí inmheánacha agus na hiniúcháirí seachtracha, an CIAR, a dhéanann maoirseacht ar a gcuid oibre, agus an lucht ardbhainistíochta i mBus Átha Cliath atá freagrach as forbairt agus cothabháil a dhéanamh ar an gcreat rialaithe inmheánaigh.

Tá sé á dheimhniú ag Bus Átha Cliath go ndearna an bord athbhreithniú bliantúil ar éifeachtacht na rialuithe inmheánacha i leith na bliana 2019.

Saincheisteanna a bhaineann le rialú inmheánach

Níor aithníodh aon laigí sa rialú inmheánach i leith na bliana 2019 ar gá iad a nochtadh sna ráitis airgeadais.

Ráiteas um Fhreagrachtaí na Stiúrthóirí

Tá na stiúrthóirí freagrach as tuarascáil na stiúrthóirí agus na ráitis airgeadais a ullmhú de réir Acht na gCuideachtaí, 2014.

Faoi dhlí na gcuideachtaí in Éirinn, ceanglaítear ar na stiúrthóirí ráitis airgeadais a ullmhú i leith gach bliana airgeadais. Faoi dlí sin, chinn na stiúrthóirí na ráitis airgeadais a ullmhú de réir FRS 102, an Caighdeán Tuairiscithe Airgeadais is infheidhme sa Ríocht Aontaithe agus i bPoblacht na hÉireann ('an creat tuairiscithe airgeadais ábhartha'). Faoi dhlí na gcuideachtaí, ní fhéadfaidh na stiúrthóirí na ráitis airgeadais a cheadú mura bhfuil siad deimhin de go dtugtar léargas fíorcheart iontu ar shócmhainní, dlíteanais agus staid airgeadais na cuideachta amhail deireadh na bliana airgeadais agus ar bhrabús agus cailleanas na cuideachta i leith na bliana airgeadais, agus go gcomhlíonann siad Acht na gCuideachtaí, 2014 i ngach slí eile.

Agus na ráitis airgeadais sin á n-ullmhú, ceanglaítear ar na stiúrthóirí:

- beartais oiriúnacha chuntasaíochta a roghnú i gcomhair ráitis airgeadais na cuideachta agus iad a chur i bhfeidhm go comhsheasmhach ansin;
- breithiúnais agus meastacháin a dhéanamh atá réasúnach agus stuama;
- a shonrú cibé ar ullmhaíodh nó nár ullmhaíodh na ráitis airgeadais de réir na gcaighdeán cuntasaíochta is infheidhme agus na caighdeáin sin atá i gceist a shainaithint, agus aon imeacht ábhartha ó na caighdeáin sin a thabhairt ar aird agus a mhíniú; agus
- na ráitis airgeadais a ullmhú ar bhonn gnóthas leantach, ach amháin sa chás nach cuí a ghlacadh leis go leanfaidh an chuideachta i mbun gnó.

Tá na stiúrthóirí freagrach as a chinntiú go gcoinníonn an chuideachta, nó go gcuireann sí faoi deara go gcoinneofaí, taifid chuntasaíochta leordhóthanacha ina ndéantar idirbhearta na cuideachta a mhíniú agus a thaifeadadh go cruinn, a fhágann gur féidir, tráth ar bith, sócmhainní, dlíteanais, staid airgeadais agus brabús agus cailleanas na cuideachta a chinneadh go réasúnta cruinn, a chuireann ar a gcumas dóibh a chinntiú go bhfuil na ráitis airgeadais agus tuarascáil na stiúrthóirí ag cloí le hAcht na gCuideachtaí, 2014 agus a fhágann gur féidir na ráitis airgeadais a iniúchadh.

Chomh maith leis sin, tá na stiúrthóirí freagrach as sócmhainní an ghrúpa a chosaint agus, dá réir sin, as céimeanna réasúnacha a ghlacadh chun calaois agus mírialtachtaí eile a chosc agus a bhrath. Tá na stiúrthóirí freagrach as féachaint chuige go gcomhlíonfaidh an chuideachta an Cód Cleachtas chun Comhlachtaí Stáit a Rialú, 2016.

Ní gá gurb ionann an reachtaíocht in Éirinn maidir le hullmhú agus scaipeadh ráiteas airgeadais agus an reachtaíocht atá i bhfeidhm i ndlísiní eile. Tá na stiúrthóirí freagrach as cothabháil agus ionracas na faisnéise corparáidí agus airgeadais atá ar láithreán gréasáin na cuideachta.

Thar ceann an bhoird

An tUasal U. Courtney
Cathaoirleach

L. Carroll Uasal
Stiúrthóir

18 Samhain 2020

An Bord Stiúrthóirí

Ultan Courtney; Cathaoirleach

Ceapadh Ultan Courtney ina chomhalta de Bhord CIÉ agus ina Chathaoirleach ar Bhus Átha Cliath i mí Mheán Fómhair 2014. Tá an-taithí aige ar a bheith ag obair sa réimse Acmhainní Daonna agus Caidrimh Thionsclaíoch. Tá sé ag obair mar Stiúrthóir Bainistíochta ar a ghnó comhairleoireachta féin agus roimhe sin bhí sé ag obair le C&C Group Plc, Superquinn, Waterford Foods agus IBEC. Bhronn Coláiste na Tríonóide, Baile Átha Cliath Céim san Eacnamaíocht ar Ultan agus tá roinnt cáilíochtaí aige i réimse an dlí fostaíochta, na hidirghabhála, an eadráin agus an rialachais dlí chorporáidigh.

Lynda Carol

Ceapadh Lynda Carroll ar Bhord Bhus Átha Cliath ar 5 Aibreán 2019. Tá níos mó ná 30 bliain taithí ag Lynda sna seirbhísí airgeadais ag leibhéal Bhoird agus Fheidhmeannaigh Shinsearaigh san earnáil poiblí agus san earnáil príobháideach. Bhí sí ina Stiúrthóir Bainistíochta ar De Lage Landen Ireland, Leasuachtarán Global Structured Finance Europe, Ceannasaí Banc Ceannais na hÉireann maoirseoir stuamachta ar cheann de phríomhbhainc na hÉireann agus Ceannasaí ar Leithdháileadh Caipitil agus Praghsáil Bunaithe ar Riosca ag Bainc-Aontas Éireann plc. Tá céim Máistir Ealaíon aici ón Choláiste Ollscoile, Baile Átha Cliath agus is Cuntasóir Cairte agus Comhairleoir Cánach Cairte í. Tá Diplóma Cuntasóirí Cairte na hÉireann sa Caighdeán Idirnáisiúnta um Thuairisciú Airgeadais aici agus Diplóma i Rialachas Corparáideach ó Scoil Ghnó Iarchéime Michael Smurfit aici.

Is comhalta de Bhord Gobharnóirí agus Caomhnóirí Gailearaí Náisiúnta na hÉireann í, comhalta de Bhord Diversified Notes plc agus The Ark, Cuideachta Ionad Cultúrtha Páistí. Tá sí anois ag obair mar Stiúrthóir Neamhfheidhmiúcháin Neamhspleách sna seirbhísí airgeadais, earnáil stáit agus deonach.

Stephen Hannan

Ceapadh Stephen Hannan ina chomhalta de Bhord Bus Átha Cliath i mí na Nollag 2017 tar éis gur toghadh é ina chomhalta de Bhord CIÉ faoi na hAchtanna um Páirteachas Lucht Oibre (Fiontair Stáit), 1977 go dtí 2001. Tiománaí bus is ea é i losta na Rinne. Tá sé ina bhall de SIPTU agus bhí réimse leathan post aige sa cheardchumann sin le beagnach 30 bliain anuas. Is Uachtarán ar Choiste na dTiománaithe Bus é Stephen, ina Leas-Chathaoirleach ar Choiste na hEarnála Iompair, ina chomhalta den Choiste Rannán, agus is ionadaí iosta é.

Elaine Howley

Ceapadh Elaine Howley ar Bhord Bus Átha Cliath i mí Lúnasa 2018. Tá a lán taithí ag Elaine ar oibriú ar son chearta agus rannpháirteachas iomlán daoine faoi mhíchu-mais. Tá spéis ar leith aici in iompar poiblí agus rochtain ar sheirbhísí, ar fhaisnéis agus ar áiteanna poiblí. Tá sí i gceannas ar sheirbhísí do dhaoine faoi mhíchumais le breis agus 25 bliana anuas. Ba Elaine an chéad Oifigeach Idirchaidrimh do mhic léinn faoi mhíchumais agus bhí sí ina ball bunaidh den Chumann um Rochtain ar Ardoideachas agus Míchumas, AHEAD. Bhí Elaine ina Stiúrthóir Abhcóideachta agus Beartais le Comhairle Náisiúnta na hÉireann do na Daill, NCBI agus ina POF ar Sheirbhísí NCBI. Tá Elaine ina comhordaitheoir ar Líonra Lagamhairc Aontas na nDall san Eoraip. San áireamh leis an obair abhcóideachta a rinne Elaine bhí feachtais idirnáisiúnta amhail an feachtas chun Conradh Marrakech a dhaingniú agus Coinbhinsiún na Náisiún Aontaithe ar Chearta Daoine atá faoi Míchumas, UNCRPD. Tá céim Mháistir in Obair Shóisialta ag Elaine, mar aon le Cáilíocht Náisiúnta in Obair Shóisialta agus Ard-Diplóma i dTeiripe Shistéamach do Theaghlaigh. Tá Elaine ina ball d'Institiúid na Stiúrthóirí in Éirinn agus tá Diplóma Gairmiúil aici i Stiúradh Cuideachtaí, Cearta Daonna agus Comhionannas.

Siobhán Madden

Ceapadh Siobhán Madden ina comhalta de Bhord Bus Átha Cliath i mí an Mheithimh 2015. Is comhairleoir dlí agus atur nae í Siobhán a bhí ag obair le blianta fada in earnáil idirnáisiúnta na n-aerárthaí ar léas, san Ionad Seirbhísí Airgeadais Idirnáisiúnta (IFSC) i mBaile Átha Cliath den chuid is mó. Tá sainspéis aici i seirbhísí airgeadais, sa rialachas corparáideach agus sa dlí a bhaineann le trealamh eitlíochta agus trealamh iompair shoghluaiste eile. Ina theannta sin is comhairleoir cánach Siobhán, comhalta de Bharra Nua-Eabhrac, agus comhalta den Chumann Barra Idirnáisiúnta. Bhí sí i mbun staidéir i gColáiste na Tríonóide, bhí sí ina chomhpháirtí ar feadh 15 bliana i ngnólacht dlí mór le rá i mBaile Átha Cliath, agus tá taithí idirnáisiúnta aici de bharr na dtréimhsí atá caite aici ag obair i mBaile Átha Cliath, i Nua Eabhrac agus sa Fhrainc do chuideachtaí móra idirnáisiúnta.

Joe Quinn

Ceapadh Joe Quinn ina chomhalta de Bhord Bus Átha Cliath i mí an Mheithimh 2015. Tá Joe ina Stiúrthóir Bainistíochta le RGP, gnólacht comhairliúcháin idirnáisiúnta a bhíonn i mbun sainchomhairliúcháin i dtaobh airgeadais, rialachais, rioscaí agus comhlíonta. Cuireadh oiliúint air mar Chuntasóir Cairte le EY agus bhí poist cheannaireachta airgeadais aige i roinnt cuideachtaí ilnáisiúnta, lena n-áirítear Guinness, Diageo agus Prudential. Tá Joe ina Chomhalta d'Institiúid na gCuntasóirí Cairte in Éirinn agus tá céim Bhaitsiléara sa Tráchtáil agus Dioplóma iarchéime sa Chuntasáocht Ghairmiúil aige ó Choláiste na hOllscoile, Baile Átha Cliath. Faoi láthair tá sé ina chomhalta Boird agus ina chathaoirleach ar an gCoiste Airgeadais agus Iniúcháireachta le Oxfam Ireland.

Thomas O'Connor

Ceapadh Thomas O'Connor ina chomhalta de Bhord Bus Átha Cliath i mí na Nollag 2013 tar éis gur toghadh é ina chomhalta de Bhord CIÉ faoi na hAchtanna um Páirteachas Lucht Oibre (Fiontair Stáit), 1977 go dtí 2001. Oibríonn sé mar thiománaí bus in Iosta na Rinne. Tá sé i gCeardchumann Náisiúnta na nOibrithe Bus agus Iarnróid, tá sé ina chomhalta den Fheidhmeannas Náisiúnta agus d'fhóin sé mar Rúnaí Craobhe Bhaile Átha Cliath ó 2010 i leith. Bhíodh sé ag obair roimhe seo sa tionscal leictreachais agus comharthaí.

Keith Wallace

Ceapadh Keith Wallace ar Bhord Bhus Átha Cliath ar 5 Aibreán 2019. Tá réimse leathan taithí ag Keith sa ghort iompair poiblí agus dúil ar leith aige i dea-rialachas corparáideach. Is Stiúrthóir é ar a ghnó sainchomhairleoireachta féin, agus bhí post sinsearach feidhmiúcháin aige in Caledonian Sleeper, Govia Thameslink Railway agus Scott Wilson roimhe. Bhí sé ag obair i ról neamhfheidhmiúcháin ar roinnt Bord chomh maith agus tá sé ina Stiúrthóir neamhfheidhmiúcháin ag Scottish Autism faoi láthair. Tá céim aige san innealtóireacht shibhialta ó Ollscoil Heriot-Watt Dhún Éideann agus is Innealtóir Cairte agus Stiúrthóir Cairte é.

Rachel Widdis

Ceapadh Rachel Widdis ar Bhord Bhus Átha Cliath ar 5 Aibreán 2019. Is ollamh taca cúnta Rachel ag teagasc Gnó agus Cearta Daonna agus Eitic Ghnó i scoileanna Dlí agus Gnó Coláiste na Tríonóide. Bhí poist aici roimhe seo in Airgeadas Structúrtha i ABN-AMRO Lucsamburg, EMEA Business Development i bPáras agus mar Anailísí Airgeadais i Citigroup i Londain. Tá Céimeanna Máistrí aici sa Ghnó agus sa Dlí. Baineann PhD saici le freagrachtaí corparáide i dtaca le haird a thabhairt ar chearta daonna. D'áirigh obair abhcóideachta Rachel ceartanna íospartach, gáinneáil ar dhaoine, agus mar chomhairleoir saineolaíoch ar thaighde i gcampaí teifeach. D'obair sí ar roinnt Bord deonach agus coistí cultúir agus spóirt.

Tuarascáil na nIníúcháirí Neamhspleácha Do Chomhaltaí Bhus Átha Cliath

Tuairisc ar an Iníúchadh ar na Ráitis Airgeadais

Tuairim ar Ráitis Airgeadais Bhus Átha Cliath (an 'cuideachta')

Is é ár dtuairim é maidir leis na ráitis airgeadais:

- go dtugtar léargas fórcheart iontu ar shócmhainní, dliteanais agus staid airgeadais na cuideachta amhail an 31 Nollaig 2019 agus ar an mbarrachas don bhliain airgeadais dar chríoch ar an dáta sin; agus
- gur ullmháíodh go cuí iad de réir an chreata tuairiscithe airgeadais ábhartha agus, go háirithe, de réir cheanglais Acht na gCuideachtaí, 2014.

Is iad na ráitis airgeadais atá iniúchta againn ná:

- an Cuntas Brabúis agus Cailteanais;
- an Ráiteas um Ioncam Cuimsitheach;
- an Clár Comhardaithe;
- an Ráiteas um Athruithe ar Chothromas;
- an Ráiteas faoi Shreabhadh Airgid; agus
- na nótaí 1 go 27 a ghabhann leo, lena n-áirítear achoimre ar bheartais chuntasaíochta shuntasacha mar a leagtar amach i nóta 1.

Is é an creat tuairiscithe airgeadais ábhartha a cuireadh chun feidhme agus iad á n-ullmhú ná Acht na gCuideachtaí, 2014 agus FRS 102, an Caighdeán Tuairiscithe Airgeadais is infheidhme sa Ríocht Aontaithe agus i bPoblacht na hÉireann ('an creat tuairiscithe airgeadais ábhartha').

Bunús leis an tuairim

Rinneamar ár n-iníúchadh de réir na gCaighdeán Idirnáisiúnta maidir le hIníúcháireacht (Éire) agus de réir an dlí is infheidhme. Déantar cur síos ar an bhfreagracht atá orainn faoi na caighdeán sin thíos sa chuid Na freagrachtaí atá ar an Iníúcháir as an iniúchadh ar na ráitis airgeadais den tuarascáil uainn.

Táimid neamhspleách ar an gcuideachta de réir na gceanglas eite is ábhartha maidir leis an iniúchadh a dhéanaimid ar na ráitis airgeadais in Éirinn, lena n-áirítear an Caighdeán Eiticiúil arna eisiúint ag Údarás Maoirseachta Iníúcháireachta agus Cuntasaíochta na hÉireann, agus chomhlíonamar na freagrachtaí eiticiúla eile atá orainn de réir na gceanglas sin. Creidimid gur leor agus gur cuí an fhianaise iniúchta a fuairamar chun bunús a thabhairt leis an tuairim uainn.

Conclúidí a bhaineann le gnóthas leantach

Níl aon ní le tuairisciú againn maidir leis na nithe seo a leanas a gceanglaítear orainn faoi na Caighdeán Idirnáisiúnta maidir le hIníúcháireacht (Éire) tuairisc a thabhairt duit más rud é:

- nach cuí do na stiúrthóirí é leas a bhaint as bonn cuntasaíochta an ghnóthais leantaigh agus na ráitis airgeadais á n-ullmhú; nó
- nár nocht na stiúrthóirí sna ráitis airgeadais aon ábhar neamhchinnteachta ábhartha a aithníodh a d'fhéadfadh amhras suntasach a chothú faoi chumas na cuideachta leanúint de bhonn cuntasaíochta gnóthais leantaigh a ghlacadh ar feadh tréimhse dhá mhí dhéag ar a laghad ón dáta ar ar údaráíodh na ráitis airgeadais lena n-eisiúint.

Faisnéis eile

Is iad na stiúrthóirí atá freagrach as an bhfaisnéis eile. Cuimsítear leis an bhfaisnéis eile an fhaisnéis atá san áireamh sa tuarascáil bhliantúil, seachas na ráitis airgeadais agus tuairisciúil an iniúchára uainn ina leith. Ní chuimsítear sa tuairim uainn ar na ráitis airgeadais an fhaisnéis eile agus, ach amháin sa mhéid a luaitear a mhalairt go sainráite sa tuarascáil uainn, ní léirímid aon chineál conclúide dearbhaithe ina leith.

Maidir lenár n-iníúchadh ar na ráitis airgeadais, is é an fhreagracht atá orainn an fhaisnéis eile a léamh agus a bhreithniú an bhfuil an fhaisnéis eile neamhréireach go hábhartha leis na ráitis airgeadais nó leis an eolas a fuairamar san iniúchadh, nó ar cosúil go ndearnadh míráiteas ábhartha ina leith. Má aithnímid neamhréireacht ábhartha den sórt sin nó ráiteas a ndearraíonn sé gur míráiteas ábhartha é, ní mór dúinn a chinneadh an bhfuil aon mhíráiteas ábhartha sna ráitis airgeadais nó an ndearnadh míráiteas ábhartha i leith na faisnéise eile. Más rud é, ar bhonn na hoibre a rinneamar, go gcinnimid go ndearnadh míráiteas ábhartha i leith na faisnéise eile sin, ní mór dúinn an méid sin a thuairisciú.

Níl aon ní le tuairisciú againn i ndáil leis sin.

Na freagrachtaí atá ar na stiúrthóirí

Mar a dtugtar míniú níos iomláine air i dTuarascáil na Stiúrthóirí, is iad na stiúrthóirí atá freagrach as ullmhú na ráiteas airgeadais agus as a bheith deimhin gur léargas fíorcheart a thugtar iontu agus go gcomhlíonann siad Acht na gCuideachtaí, 2014 i ngach aon slí eile, agus as cibé rialú inmheánach a chinnfidh na stiúrthóirí is gá ionas gur féidir ráitis airgeadais a ullmhú atá saor ó mhíríteas ábhartha, cibé de bharr calaoise nó de bharr earráide.

Agus na ráitis airgeadais á n-ullmhú, tá na stiúrthóirí freagrach as measúnú a dhéanamh ar chumas na cuideachta leanúint ar aghaidh mar ghnóthas leantach, as nochtadh a dhéanamh, mar is infheidhme, ar nithe a bhaineann le gnóthas leantach agus as bonn cuntasaióchta an ghnóthais leantaigh a úsáid mura bhfuil sé i gceist ag na stiúrthóirí an chuideachta a leachtú ná deireadh a chur leis na hoibríochtaí, nó nach bhfuil aon rogha réalaióch acu ach é sin a dhéanamh.

Na freagrachtaí atá ar an iniúchóir as an iniúchadh ar na ráitis airgeadais

Is iad na cuspoirí atá againn dearbhú réasúnta a fháil maidir le cibé an bhfuil nó nach bhfuil na ráitis airgeadais ina n-iomláine saor ó mhíríteas ábhartha, cibé acu de bharr calaoise nó earráide, agus tuarascáil iniúchóra a eisiúint ina bhfuil an tuairim uainn. Ardleibhéal dearbhaithe is ea dearbhú réasúnta, ach ní hionann é agus ráthaíocht go n-aimseofar i gcónaí in iniúchadh arna dhéanamh de réir na gCaighdeán Idirnáisiúnta maidir le hIniúchóireacht (Éire) míráiteas ábhartha más ann dó. Is féidir go n-eascródh míráitis as calaois nó earráid agus meastar go bhfuil siad ábhartha más rud é, astu féin nó le chéile, go bhféadfaí a bheith ag súil go réasúnach leis go mbeadh tionchar acu ar chinntí geilleagracha na n-úsáideoirí arna nglacadh ar bhonn na ráiteas airgeadais seo.

Mar chuid d'iniúchadh de réir na gCaighdeán Idirnáisiúnta maidir le hIniúchóireacht (Éire), déanaimid breithiúnas gairmiúil a fheidhmiú agus cothaímid sceipteachas gairmiúil ar feadh an iniúchta. Déanaimid an méid seo a leanas freisin:

- Déanaimid na rioscaí i dtaobh míráiteas ábhartha sna ráitis airgeadais, cibé acu de bharr calaoise nó earráide, a aithint agus a mheasúnú, déanaimid nósanna imeachta iniúchóireachta a cheapadh agus a fheidhmiú lena dtugtar freagra ar na rioscaí sin, agus faighimid fianaise iniúchta is leor agus is iomchuí chun bunús a thabhairt don tuairim uainn. Is airde an baol nach ndéanfar míráiteas ábhartha de bharr calaoise a bhrath ná míráiteas ábhartha de bharr earráide, toisc go bhféadfadh claonphárteachas, brionnú, easnamh d'aon turas, mífhaisnéis, nó sárú an rialaithe inmheánaigh a bheith i gceist le calaois;

- Tagaimid ar thuiscint ar an rialú inmheánach a bhaineann leis an iniúchadh chun nósanna imeachta iniúchóireachta a cheapadh a oireann do na himthosca, ach ní chun críocha tuairim a chur in iúl ar a éifeachtaí is atá rialú inmheánach na cuideachta;
- Déanaimid meastóireacht ar a oiriúnaí is atá na beartais chuntasaíochta a d'úsáid na stiúrthóirí agus ar réasúnacht na meastachán cuntasaíochta agus an nochtadh ghaolmhair a rinne siad;
- Tugaimid breith ar a oiriúnaí a bhí sé ag na stiúrthóirí leas a bhaint as bonn cuntasaíochta an ghnóthais leantaigh agus, bunaithe ar an bhfianaise iniúchta a fuarthas, cibé acu an bhfuil nó nach bhfuil ábhar neamhchinnteachta ábhartha ann a bhaineann le teagmhais nó dálaí a d'fhéadfadh amhras suntasach a chur ar an gcumas atá ag an gcuideachta leanúint ar aghaidh mar ghnóthas leanúnach. Má chinnimid go bhfuil neamhchinnteacht ábhartha i gceist, ní mór dúinn aird a dhíriú sa tuarascáil iniúchóra uainn ar an nochtadh gaolmhar sna ráitis airgeadais nó, mura leor an nochtadh sin, an tuairim uainn a mhodhnú. Tá ár gcuid conclúidí bunaithe ar an bhfianaise iniúchta a fuarthas suas go dtí dáta thuarascáil an iniúchóra. Mar sin féin, d'fhéadfadh teagmhais nó dálaí sa todhchaí a bheith ina chúis leis go scoirfidh an t-eintiteas (nó, i gcás inarb ábhartha, an grúpa) d'fheidhmiú mar ghnóthas leanúnach;
- Déanaimid meastóireacht ar chur i láthair, struchtúr agus ábhar foriomlán na ráiteas airgeadais, lena n-áirítear an nochtadh, agus cibé an léirítear nó nach léirítear go cothrom sna ráitis airgeadais na hidirbhearta agus na teagmhais bhunúsacha.

Téimid i dteagmháil leis na daoine a bhfuil cúram rialachais orthu maidir le, i measc eile, raon feidhme agus amchlár beartaithe an iniúchta agus torthaí suntasacha ón iniúchadh, lena n-áirítear aon easnamh shuntasacha sa rialú inmheánach a aithníonn an t-iniúchóir le linn an iniúchta.

Tá an tuarascáil seo á cur faoi bhráid chomhaltaí na cuideachta, mar chomhlacht, agus faoina mbráid siúd amháin de réir Alt 391 d'Acht na gCuideachtaí, 2014. Cuireadh i gcrích ár gcuid oibre iniúchóireachta ionas go bhféadfaimis a lua le comhaltaí na cuideachta na nithe sin a cheanglaítear orainn a lua leo i dtuarascáil na hiniúchóra agus chun na críche sin amháin. Sa mhéid is mó a cheadaítear le dlí, ní ghlacaimid freagracht d'aon duine seachas an chuideachta agus comhaltaí na cuideachta mar chomhlacht as ár n-obair iniúchóireachta, as an tuarascáil seo, ná as na tuairimí ar ar thámgamar.

Tuarascáil ar cheanglais dlí agus ceanglais rialála eile

Tuairim ar nithe eile atá leagtha síos in Acht na gCuideachtaí, 2014

Ar bhonn na hoibre a rinneamar agus an t-iniúchadh á dhéanamh againn, agus an obair sin amháin, tuairiscimid go bhfuil an méid seo a leanas amhlaidh:

- Tá an fhaisnéis agus na míniúcháin uile a mheasaimid a bheith riachtanach chun críocha ár n-iniúchta faighte againn
- Is é ár dtuairim é go raibh taifid chuntasaíochta na cuideachta leordhóthanach ionas go bhféadfai iniúchadh furasta, cuí a dhéanamh ar na ráitis airgeadais
- Tá na ráitis airgeadais ag teacht leis na taifid chuntais
- Measaimid go bhfuil an fhaisnéis atá sonraithe i dtuarascáil na stiúrthóirí ag teacht leis na ráitis airgeadais agus gur ullmhaíodh tuarascáil na stiúrthóirí de réir Acht na gCuideachtaí, 2014.

Nithe nach mór dúinn tuairisc a thabhairt ina dtaobh ar bhonn eisceachta

Ar bhonn an eolais agus na tuisceana ar an gcuideachta agus a timpeallacht a fuarthas le linn an iniúchta, níor aithníomar míráitis ábhartha i ráiteas na stiúrthóirí.

Faoi Acht na gCuideachtaí 2014, ceanglaítear orainn tuairisc a thabhairt daoibh, más amhlaidh, dar linn, nach ndearnadh an nochtadh ar luach saothair agus idirbhearta na stiúrthóirí atá sonraithe sa dlí. Níl aon ní le tuairisciú againn ina leith sin.

Faoin gCód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú (Lúnasa 2016) ('an Cód Cleachtais'), tá sé de cheangal orainn tuairisciú duit más rud é nach dtugtar léiriú ar chomhlíonadh alt 1.9(iv) den Chód Cleachtais ag an gcuideachta sa ráiteas maidir le córas an rialaithe inmheánaigh atá riachtanach faoin gCód Cleachtais, mar atá san áireamh sa Ráiteas Rialachais Chorporáidigh atá i dTuarascáil na Stiúrthóirí, nó más rud é go bhfuil sé ar neamhréir leis an bhfaisnéis atá ar eolas againn ón iniúchadh a rinneamar ar na ráitis airgeadais. Níl aon ní le tuairisciú againn i ndáil leis sin.

Ciarán O'Brien

Ar son Deloitte IRELAND LLP
agus thar a cheann Cuntasóirí Cairte agus
Gnólacht Iniúcháireachta Reachtúla
Áras Deloitte & Touche, Ardán Phort an Iarla, Baile Átha
Cliath 2

18 Samhain 2020

Cuntas Brabúis agus Cailteanais

Don Bhliain Airgeadais dar Chríoch an 31 Nollaig 2019

	Nótaí	2019 €'000	2018 €'000
Ioncaim			
Ioncam oibriúcháin		263,001	263,280
Íocaíocht na hOibleagáide Seirbhíse Poiblí		39,901	41,134
Deontais ioncaim		101	125
Ioncam iomlán	4	303,003	304,539
Costais			
Costais phárolla agus costais ghaolmhara	5	(201,639)	(198,079)
Ábhair agus seirbhísí	6	(88,012)	(94,821)
Iomlán na gcostas oibriúcháin		(289,651)	(292,900)
TRÚCDA roimh chostais eisceachtúla		13,352	11,639
Costais oibriúcháin eisceachtúla	7	(5,390)	(76)
Dímheas agus amúchadh (glan)	8	(6,237)	(8,155)
Gnóthachan ar dhiúscairt sócmhainní inláimhsithe		737	312
Barrachas roimh ús agus cháin		2,462	3,720
Ús iníoctha agus muirir dá shamhail	9	(6)	(33)
Barrachas roimh cháin		2,456	3,687
Cáin ar an mbarrachas	10	(1,040)	-
Barrachas don bhliain		1,416	3,687

Ráiteas um Ioncam Cuimsitheach Iomlán

Don Bhliain Airgeadais dar Chríoch an 31 Nollaig 2019

	2019 €'000	2018 €'000
Barrachas don bhliain	1,416	3,687
Ioncam cuimsitheach iomlán don bhliain	1,416	3,687

Tagann torthaí ar fad ó ghníomhaíochtaí leanúnacha.

Buaicphointí

Ráiteas an Chathairligh

Athbhreithniú

Ráitis Airgeadais

Clár Comhardaithe

Amhail an 31 Nollaig 2019

	Nótaí	2019 €'000	2018 €'000
Sócmhainní seasta			
Sócmhainní doláimhsithe	11	833	495
Sócmhainní inláimhsithe	12	196,256	190,853
		197,089	191,348
Sócmhainní reatha			
Stoic	13	3,592	3,344
Féichiúnaithe	14	188,161	169,338
Airgead sa bhanc agus ar láimh		1,075	1,323
		192,828	174,005
Creidiúnaithe (méideanna atá dlite laistigh de bhliain amháin)	15	(84,236)	(76,777)
Glansócmhainní reatha		108,592	97,228
Sócmhainní iomlána lúide dliteanas reatha		305,681	288,576
Soláthar in aghaidh dliteanas	16	(86,595)	(92,629)
Ioncam iarchurtha	17	(170,451)	(148,728)
Glansócmhainní		48,635	47,219
Caipiteal agus cúlchistí			
Scairchaipiteal glaoite	18	69,836	69,836
Cuntas brabúis agus caillteanais		(21,201)	(22,617)
Caipiteal Gnáthscaireanna		48,635	47,219

Thar ceann an Bhoird

An tUasal U. Courtney
Cathaoirleach

L. Carroll Uasal
Stiúrthóir

18 Samhain 2020

Ráiteas um Athruithe ar an gCaipiteal Gnáthscaireanna

Don Bhliain Airgeadais dar Chríoch an 31 Nollaig 2019

	Scair- chaipiteal glaoite €'000	Cuntas Brabúis agus Caill- teanais €'000	Iomlán €'000
Iarmhéid amhail an 1 Eanáir 2018	69,836	(26,304)	43,532
Ioncam cuimsitheach iomlán don bhliain	–	3,687	3,687
Iarmhéid amhail an 31 Nollaig 2018	69,836	(22,617)	47,219
Iarmhéid amhail an 1 Eanáir 2019	69,836	(22,617)	47,219
Ioncam cuimsitheach iomlán don bhliain	–	1,416	1,416
Iarmhéid amhail an 31 Nollaig 2019	69,836	(21,201)	48,635

Buaicphointí

Ráiteas an Chathairligh

Athbhreithniú

Ráitis Airgeadais

Ráiteas faoi Shreabhadh Airgid

Don Bhliain Airgeadais dar Chríoch an 31 Nollaig 2019

	Nótaí	2019 €'000	2018 €'000
Airgead glan arna ghiniúint ó ghníomhaíochtaí oibriúcháin	19	20,765	15,698
Sreabhadh airgid ó ghníomhaíochtaí infheistíochta			
Ceannach sócmhainní seasta doláimhsithe		(799)	(292)
Ceannach sócmhainní seasta inláimhsithe		(7,633)	(4,953)
Fáltas ar dhiúscairt sócmhainní seasta inláimhsithe		737	601
Deontais chaipitil a fuarthas		4,758	1,563
Gluaiseacht ar chomhardú infhála leis an máthairchuideachta		(18,070)	(12,245)
Ús íochta	9	(6)	(33)
Airgead glan arna úsáid i ngníomhaíochtaí infheistíochta		(21,013)	(15,359)
Sreabhadh airgid ó ghníomhaíochtaí maoinithe		-	-
Airgead glan arna úsáid i ngníomhaíochtaí maoinithe		-	-
(Glanlaghdú)/glanmhéadú ar airgead tirim agus coibhéisí airgid		(248)	339
Airgead tirim agus coibhéisí airgid ag tús na bliana		1,323	984
Airgead tirim agus coibhéisí airgid ag deireadh na bliana		1,075	1,323

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais

1. Beartais Shuntasacha Chuntasaíochta

Ráiteas maidir le comhlíonadh

Ullmhaíodh ráitis airgeadais Bhus Átha Cliath ar bhonn gnóthas leantach de réir FRS 102, an Caighdeán Tuairiscithe Airgeadais is infheidhme sa Ríocht Aontaithe agus i bPoblacht na hÉireann, agus de réir Acht na gCuideachtaí 2014.

Gníomhaíochtaí agus úinéireacht

Is é Córas Iompair Éireann (CIÉ), ar fochuideachta ar lánúinéireacht de é Bus Átha Cliath, údarás reachtúil náisiúnta na hÉireann a chuireann iompar poiblí ar talamh ar fáil in Éirinn. Tá CIÉ ar lánúinéireacht ag Rialtas na hÉireann agus tuairiscíonn sé don Aire Iompair, Turasóireachta agus Spóirt.

Is é Bus Átha Cliath príomhsholáthraí Bhaile Átha Cliath i dtaobh iompar poiblí.

Is Cuideachta Thráchtála Stáit é Bus Átha Cliath, an chuideachta, agus tá sí ina cuid de Ghrúpa Cuideachtaí CIÉ. Athchláraíodh an chuideachta mar Chuideachta Ghníomhaíochta Ainmnithe le feidhm ón 1 Feabhra 2016, faoi Acht na gCuideachtaí 2014. Tá an chuideachta cláraithe i mBaile Átha Cliath. Is 119569 uimhir na cuideachta agus tá an oifig cláraithe ag 59 Sráid Uí Chonaill Uachtarach, Baile Átha Cliath 1.

Baineann ráitis airgeadais na cuideachta le gníomhaíochtaí Bhus Átha Cliath agus leo sin amháin.

Achoimre ar bheartais shuntasacha chuntasaíochta

Leagtar amach ar na leathanaigh seo a leanas na beartais shuntasacha chuntasaíochta a cuireadh i bhfeidhm agus na ráitis airgeadais seo á n-ullmhú. Tá na beartais sin curtha i bhfeidhm go comhsheasmhach maidir leis na blianta go léir atá curtha i láthair, mura luaitear a mhalairt.

De réir mar a cheadaítear faoi Acht na gCuideachtaí 2014, tá leagan amach forordaithe an chuntais brabúis agus cailteanais oiriúnaithe ag na stiúrtóirí ar bhealach a oireann do chineál ghnó na cuideachta. Is ionann TRÚCDA agus tuilleamh cuideachta roimh choigeartú d'ús agus cánacha, dímheas ar shócmhainní seasta agus amúchadh na ndéontas caipitil arna bhfáil.

(A) Bunús an ullmhúcháin

Ullmhaíodh na ráitis airgeadais ar bhonn gnóthas leantach, faoi choinbhinsiún an chostais stairiúil.

Chun na ráitis airgeadais a ullmhú i gcomhréir le FRS 102, ní mór leas a bhaint as príomhthoimhdí áirithe faoin todhchaí, agus foinsí tábhachtacha eile neamhchinnteachta meastacháin ag an dáta tuairiscithe. Éilíonn sé freisin go ndéanadh stiúrtóirí breithiúnas agus beartais chuntasaíochta na cuideachta á gcur i bhfeidhm acu. Leagtar amach ag (U) thíos, 'Meastacháin agus toimhdí ríthábhachtacha cuntasaíochta', na réimsí ina bhfuil ardleibhéal breithiúnais nó castachta i gceist, nó na réimsí ina bhfuil baol nach beag go ndéanadh toimhdí agus meastacháin coigeartú ábhartha ar shuim ghlanluacha na sócmhainní agus na ndliteanas sa chéad bhliain airgeadais eile.

Faoi FRS 102, ceadaítear díolúintí áirithe ó nochtadh d'eintiteas incháilithe. Níor bhain Bus Átha Cliath leas as aon díolúine ó nochtadh atá ar fáil le haghaidh eintitis incháilithe don bhliain dar chríoch an 31 Nollaig 2019.

(B) Gnóthas leantach

Tá súil réasúnach ag na stiúrtóirí go mbeidh acmhainní leordhóthanacha ag an gcuideachta chun leanúint i mbun gnó oibríochtúil go ceann i bhfad. Dá bhrí sin, ullmhaíodh ráitis airgeadais seo an eintitis ar bhonn gnóthas leantach. Tá tuilleadh faisnéise i Nóta 2.

(C) Airgeadra eachtrach

(i) Airgeadra feidhmiúil agus airgeadra tuairiscithe

Is é an euro airgeadra feidhmiúil agus airgeadra tuairiscithe na cuideachta, arna ainmniú ag an tsiombail '€', agus, mura luaitear a mhalairt, tá na ráitis airgeadais curtha i láthair ina mílte (€'000).

(ii) Idirbhearta agus iarmhéideanna

Déantar idirbhearta atá ainmnithe in airgeadra eachtrach a aistriú chuig an airgeadra feidhmiúil ar bhonn na rátaí malairte ar an láthair ar dháta na n-idirbheart.

Ag deireadh gach bliana airgeadais, déantar míreanna airgeadaíochta in airgeadra eachtrach a aistriú ina euro ar an ráta reatha. Déantar míreanna neamhairgeadaíochta arna dtomhas ar a gcostas stairiúil a aistriú ar bhonn an ráta malairte ar dháta an idirbhirt agus déantar míreanna neamhairgeadaíochta arna dtomhas ar a luach cóir a thomhas ar bhonn an ráta malairte nuair a cinneadh an luach cóir.

Is sa chuntas brabúis agus caillteanais a aithnítear gnóthachain agus caillteanais airgeadra eachtraigh a eascraíonn as socraíocht idirbheart agus ón aistriú ag rátaí malairte ag deireadh na bliana airgeadais ar shócmhainní agus dliteanais airgeadaíochta arna n-ainmniú in airgeadraí eachtracha.

Cuirtear i láthair gnóthachain agus caillteanais airgeadra eachtraigh a bhaineann le hiasachtaí agus airgead tirim agus coibhéisí airgid sa chuntas brabúis agus caillteanais faoi 'ús infhála agus ioncam dá shamhail' nó 'ús iníoctha agus muirir dá shamhail' mar is cuí. Cuirtear i láthair gach gnóthachan agus caillteanas airgeadra eachtraigh eile sa chuntas brabúis agus caillteanais faoi 'costais ábhar agus seirbhísí'.

(D) Láimhdeachas

Cuimsíonn an láimhdeachas luach comhlán na seirbhísí arna soláthar. Déantar an láimhdeachas a thomhas ar luach cóir na comaoine a fhaightear nó is infhála agus is ionann é agus an méid is infhála i leith seirbhísí a soláthraíodh. Aithníonn Bus Átha Cliath an láimhdeachas sa tréimhse ina gcuirtear an tseirbhís ar fáil.

Aithníonn Bus Átha Cliath ioncam trína shruthanna ioncaim éagsúla mar seo a leanas:

Airgead tirim ar an mbus

Aithnítear ioncam ón airgead tirim ar an mbus ag an bpointe díolacháin, is é sin an lá a gcuirtear an tseirbhís ar fáil.

Ioncam ón gCóras Ticéadaithe Chomhtháite (sparán leictreonach)

Aithnítear ioncam ón gcóras ticéadaithe chomhtháite ar an mbus an lá a gcuirtear an tseirbhís ar fáil.

Taxsaver

Aithnítear ticéid bhliantúla Tax saver ar bhonn cothrom thar na tréimhsí den bhliain lena mbaineann an táirge.

Ioncam ón bhfógraíocht ar na scáthláiín bhus

Aithnítear an t-ioncam ón bhfógraíocht ar na scáthláiín bhus thar thréimhse an chonartha chuí. Déantar an ioncam a thuilleadh ó chonarthaí go míosúil agus faightear an t-ioncam sin ar bhonn riaráisteach.

Ioncam ón Roinn Gnóthaí Fostaíochta agus Coimirce Sóisialaí

Faightear an t-ioncam ón Roinn Gnóthaí Fostaíochta agus Coimirce Sóisialaí ar bhonn míosúil agus aithnítear é sa mhí lena mbaineann sé. Fáltais riaráisteacha atá i gceist.

(E) Ioncam ó Dheontais – Deontais ón Aontas Eorpach, íocaíochtaí oibleagáide seirbhíse poiblí, agus deontais eile ón Státchiste

Aithníonn Bus Átha Cliath deontais Rialtais ag teacht leis an tsamhail fabhraithe faoi FRS 102.

Deontais i gcomhair caiteachas caipitiúil

Déantar deontais i gcomhair caiteachas caipitiúil eile a chur chun sochair an ioncaim iarchurtha de réir mar a bhíonn siad infhála. Déantar iad a amúchadh chuig an gcuntas brabúis agus caillteanais ar an mbonn céanna ar a ndéanfar na sócmhainní gaolmhara a dhímheas.

Íocaíochtaí na hOibleagáide Seirbhíse Poiblí (OSP)

Déileáiltear le híocaíochtaí OSP arna bhfáil agus na cinn is infhála i rith na bliana sa chuntas brabúis agus caillteanais sa tréimhse ina mbíonn siad infhála.

Deontais ioncaim

Aithnítear deontais i leith caiteachais sa chuntas brabúis agus caillteanais an tráth céanna a thabhaítear an caiteachas gaolmhar a bhfuil an deontas beartaithe lena chúiteamh.

(F) Costais ábhar agus seirbhísí

Cuimsítear le costais ábhar agus seirbhísí, a dtugtar costais oibriúcháin orthu freisin, na costais go léir a bhaineann le hoibríochtaí Bhus Átha Cliath ó lá go lá, gan costais dímheasa, amúchta agus phárolla a ndéantar iad a nochtadh go leithleach sa chuntas brabúis agus caillteanais, agus tá siad leagtha amach ar shlí níos mionsonraithe i Nóta 6 a ghabhann leis na ráitis airgeadais.

(G) Ús infhála/ús iníochta

Aithnítear ioncam úis nó costas úis faoi mhodh an ghlanráta úis.

(H) Costais eisceachtúla

I gcuntas brabúis agus caillteanais Bhus Átha Cliath, aithnítear torthaí ar leithligh roimh mhíreanna sonracha. Is iad na míreanna sonracha iad siúd nach mór iad a nochtadh go leithleach, dar linn, mar gheall ar a méid, a gcineál nó a minicíocht. Creideann Bus Átha Cliath go soláthraíonn an cur i láthair sin anailís bhreise toisc go ndírítear aird ar mhíreanna eisceachtúla dá bharr. Áirítear le míreanna den sórt sin costais shuntasacha a bhaineann le hathstruchtúrú gnó.

Maidir leis an gcinneadh i dtaobh céard is brí le ‘suntasach’ sa sainmhíniú atá againn air, úsáideann an chuideachta idir bhreithiúnas cáilíochtúil agus bhreithiúnas cainníochtúil agus measúnú á dhéanamh ar na míreanna áirithe arb amhlaidh ina leith, de bhua a méid agus a gcineál, go nochtar sa chuntas brabúis agus caillteanais agus sna nótaí gaolmhara iad mar mhíreanna eisceachtúla.

(I) Cánachas

Cuimsíonn costas na cánach ioncaim don bhliain cáin reatha agus cáin iarchurtha arna n-aithint sa bhliain airgeadais. Cuirtear costas cánach ioncaim i láthair sa chomhpháirt chéanna den ioncam cuimsitheach iomlán (cuntas brabúis agus caillteanais nó ioncam cuimsitheach eile) nó den scairchaipiteal leis an idirbheart nó an teagmhas eile as a dtig an costas cánach ioncaim.

Ní dhéantar lascaíniú ar shócmhainní agus dlíteanais cánachais reatha ná cánachais iarchurtha.

(i) Cáin reatha

Is ionann an cháin reatha agus an méid cánach ioncaim is iníochta ar an mbrabús inchánach don bhliain airgeadais nó do bhlianta airgeadais roimhe sin. Déantar an cháin reatha a thomhas de réir mhéid na cánach reatha a mheastar a bheidh le hóc de réir rátaí cánach agus dlíthe cánach atá achtaithe nó achtaithe go substaintiúil faoi dheireadh na bliana airgeadais.

(ii) Cáin iarchurtha

Aithnítear cáin iarchurtha maidir leis na difríochtaí uainiúcháin, arb iad na difríochtaí idir brabús inchánach agus ioncam cuimsitheach iomlán mar atá luaite sna ráitis airgeadais. Eascraíonn na difríochtaí uainiúcháin ó chuimsiú ioncaim agus caiteachas sna measúnachtaí cánach i mblianta airgeadais seachas na cinn ina n-aithnítear iad sna ráitis airgeadais.

Aithnítear cáin iarchurtha ar na difríochtaí uainiúcháin ag deireadh gach bliana airgeadais faoi réir eisceachtaí áirithe. Ní aithnítear cailteanais chánach neamhfhaoisimh agus sócmhainní cánach iarchurtha eile ach amháin nuair is dócha go ndéanfar iad a aisghabháil i gcoinne aisiompú dlíteanas cánach iarchurtha nó brabús eile inchánach sa todhchaí.

(J) Páirtithe gaolmhara

Fochuideachta de chuid Ghrúpa CIÉ is ea Bus Átha Cliath. Nochtann Bus Átha Cliath idirbhearta le páirtithe gaolmhara nach bhfuil ar lánúinéireacht laistigh den ghrúpa. Ní nochtann sé idirbhearta le baill den ghrúpa céanna atá ar lánúinéireacht.

I ngnáthchúrsa an ghnó, ceannaíonn an chuideachta earraí agus seirbhísí ó aonáin arna rialú ag Rialtas na hÉireann. Ar na haonáin is tábhachtaí díobh sin tá An Post, Banc na hÉireann agus an tÚdarás Náisiúnta Iompair (NTA). Tá na stiúthóirí den tuairim nach bhfuil candam na gceannachán sin ábhartha i ndáil le gnó na cuideachta.

(K) Sócmhainní seasta doláimhsithe

Tugtar bogearraí ríomhaire anonn ar an gcostas lúide amúchadh carntha agus cailteanais lagaithe charntha. Déantar bogearraí a amúchadh thar a saol úsáideach tuartha, idir trí bliana agus cúig bliana, ar mhodh an mhéid chothroim. Ní mheastar go bhfuil luach iarmharach ag bogearraí. Sa chás ina dtugtar le fios de bharr tosca amháil dul chun cinn na teicneolaíochta nó athruithe ar phraghsanna margaidh go bhfuil athrú tagtha ar shaol úsáideach na mbogearraí, déantar an saol úsáideach a leasú ar bhonn ionchasach chun na cúinsí nua a chur san áireamh. Déantar athbhreithniú i ndáil le lagú ar shócmhainní seasta doláimhsithe má tá aon rud ann a thabharfadh le fios go bhféadfadh an tsócmhainn sheasta dholáimhsithe a bheith lagaithe.

(L) Sócmhainní seasta inláimhsithe

Déantar sócmhainní seasta inláimhsithe a thabhairt anonn ar a gcostas, lúide dímheas carntha agus cailteanais lagaithe charntha. Áirítear sa chostas an praghas ceannaigh bunaidh, costais arna dtabhú ar bhonn díreach i dtaobh an tsócmhainn a thabhairt chuig an láthair agus a chur sa riocht is gá don úsáid atá ceaptha di, agus costais díchoimisiúnaithe infheidhme.

*(i) Is iad seo a leanas boinn ríofa an dímheasa:***Feithiclí paisinéirí bóthair**

Déantar dímheas ar chostas stairiúil na bhfeithiclí paisinéirí bóthair ar bhonn chostas stairiúil na bhfeithiclí sa fhlít, ar feadh a saoil úsáidigh tuartha, ar bhonn céatadán laghdaitheach a léiríonn úsáid na bhfeithiclí ar feadh a saoil. Saol úsáideach tuartha idir 3 bliana agus 12 bhliain atá ag na sócmhainní sa chatagóir seo.

Stadanna bus agus scáthlín bhus

Déantar stadanna bus agus scáthlín bhus a dhímheas, trí thráthchodanna cothroma bliantúla, ar bhonn costas stairiúil a leatar thar a saol úsáideach tuartha. Saol úsáideach tuartha idir 3 bliana agus 15 bliana atá ag na sócmhainní sa chatagóir seo.

Gléasra agus innealra

Déantar gléasra agus innealra a dhímheas, trí thráthchodanna cothroma bliantúla, ar bhonn costas stairiúil a leatar thar a saol úsáideach tuartha. Saol úsáideach tuartha idir 3 bliana agus 10 mbliana atá ag na sócmhainní sa chatagóir seo.

Déantar athbhreithniú ar luachanna iarmharacha na sócmhainní agus a saol úsáideach, agus déantar iad a choigeartú, más iomchuí, gach bliain airgeadais. Cuirtear éifeacht aon athraithe ar luachanna iarmharacha nó ar shaol úsáideach san áireamh sna cuntais ar bhonn ionchasach.

(ii) Breiseanna iardain

Ní dhéantar costais iardain, lena n-áirítear costais maidir le comhphárteanna arna n-athsholáthar, a áireamh i suim ghlanluacha na sócmhainne ná a aithint mar shócmhainn ar leithligh, de réir mar is iomchuí, ach amháin nuair is dócha go mbeidh sochair eacnamaíocha a bhaineann leis an mír i ndán don chuideachta agus gur féidir an costas a thomhas ar bhonn iontaofa.

Caitear le comhphárteanna móra mar shócmhainní ar leithligh sa chás ina mbaineann patrúin dhifriúla tomhaltais leo i dtaobh sochair eacnamaíocha agus déantar dímeas orthu go leithleach thar a saol úsáideach.

Cuirtear costais síos i leith deisiúcháin agus cothabhála de réir mar a thabhaítear iad.

(iii) Dí-aithint

Déantar sócmhainní inláimhsithe a dhí-aithint ar a ndiúscairt nó nuair nach bhfuiltear ag súil le haon sochar eacnamaíoch sa todhchaí. Ar dhiúscairt, déantar an difríocht idir na glanfháiltais diúscairthe agus an tsuim ghlanluacha a aithint sa chuntas brabúis agus cailteanais.

(M) Lagú na sócmhainní neamhairgeadais

Ag deireadh gach bliana airgeadais déantar measúnú ar shócmhainní neamhairgeadais nach dtugtar anonn ar a luach cóir lena chinneadh cibé an bhfuil aon rud a thabharfadh le fios go bhféadfadh an tsócmhainn (nó aonad giniúna airgid na sócmhainne) a bheith lagaithe. Má thugtar a leithéid le fios déantar meastachán ar mhéid in-aisghabhála na sócmhainne (nó aonad giniúna airgid na sócmhainne).

Is ionann méid in-aisghabhála na sócmhainne (nó an aonaid giniúna airgid) agus a luach cóir lúide costais díolacháin nó an luach úsáide, cibé acu is airde. Is ionann an luach úsáide agus luach láithreach na sreafaí airgid amach anseo a mheastar a eascróidh as úsáid leanúnach na sócmhainne (nó an aonaid giniúna airgid) agus óna diúscairt deiridh. Agus an luach úsáide á thomhas, déantar sreafaí airgid roimh cháin agus ús a lascainiú ar ráta lascaine réamhchánach a léiríonn an ráta margaidh reatha saor ó riosca agus na rioscaí a bhaineann go sonrach leis an tsócmhainn nach bhfuil na meastacháin ar shreabhadh airgid sa todhchaí coigeartaithe ina leith.

Más lú méid in-aisghabhála na sócmhainne (nó an aonaid giniúna airgid) ná suim ghlanluacha na sócmhainne (nó an aonaid giniúna airgid), laghdaítear an tsuim ghlanluacha chuig a méid in-aisghabhála. Aithníodh cailteanas lagaithe sa chuntas brabúis agus cailteanais.

Má aisiompaítear cailteanas lagaithe (.i. níl feidhm ag cúiseanna an chailteanais lagaithe a thuilleadh), méadaítear suim ghlanluacha na sócmhainne (nó aonad giniúna airgid na sócmhainne) go dtí an meastachán leasaithe ar a méid in-aisghabhála, ach ní mhéadaítear í ach amháin a mhéid nach sáraíonn an tsuim ghlanluacha leasaithe an tsuim ghlanluacha a chinnfí (iar-dhímheas) dá mba rud é nár aithníodh aon chailteanas lagaithe sna blianta airgeadais roimhe sin. Aithnítear aisiompú cailteanais lagaithe sa chuntas brabúis agus cailteanais.

(N) Sócmhainní léasaithe

Faoi léasanna oibriúcháin, ní aistrítear riosca agus luach saothair na húinéireachta go substaintiúil chuig an léasaí. Aithnítear íocaíochtaí faoi léasanna oibriúcháin sa chuntas brabúis agus cailteanais ar bhonn an mhéid chothroim thar thréimhse an léasa.

(O) Stoic

Cuimsítear sna stoic ábhair chothabhála, páirteanna breise agus breosla agus míreanna eile éagsúla stoic. Déantar stoic ábhar agus páirteanna breise a luacháil ar a meánchostas ualaithe nó a nglanluach inréadaithe, cibé acu is ísle. Cuimsítear sa chostas an praghas ceannaigh, lena n-áirítear cánacha agus dleachtanna agus iompar agus láimhseáil atá inchurtha go díreach i leith an stoc a thabhairt chuig a láthair reatha agus a chur ina riocht reatha.

Ag deireadh gach bliana airgeadais, déantar na stoic a mheas i leith lagaithe agus déantar soláthar i leith stoc a mheastar a bheith lagaithe.

(P) Airgead tirim agus coibhéisí airgid

Áirítear le hairgead tirim agus coibhéisí airgid an t-airgead ar láimh, taiscí faoi ghlaoch le bainc, infheistíochtaí an-leachtach gearrthréimhseacha eile le haibíocht bhunaidh trí mhí nó níos lú, agus rótharraingtí bainc. Taispeántar rótharraingtí bainc leis na hiasachtaí sa dlíteanas reatha.

Ní airgead tirim ná coibhéisí airgid iad taiscí bainc a bhfuil aibíocht bhunaidh níos mó ná trí mhí acu agus cuirtear i láthair iad mar infheistíochtaí sócmhainní reatha.

(Q) Ionstraimí airgeadais

Roghnaigh an chuideachta forálacha Chuid 11 agus Chuid 12 de FRS 102 a ghlacadh maidir le hionstraimí airgeadais.

(i) Sócmhainní airgeadais

Tá roinnt sócmhainní airgeadais bunúsacha ag an gcuideachta lena n-áirítear féichiúnaithe trádála agus féichiúnaithe eile, méideanna atá dlite ó ghrúpchuideachtaí agus airgead tirim agus coibhéisí airgid, atá taifeadta leis na sócmhainní reatha mar chinn atá dlite laistigh de bhliain amháin.

Aithnítear sócmhainní airgeadais bunúsacha den chéad uair ar an bpraghas idirbhirt (lena n-áirítear costais an idirbhirt), mura rud é gur idirbheart maoinithe atá i gceist leis an socrú. Más rud é gur idirbheart maoinithe is ea an socrú, déantar an tsócmhainn airgeadais a thig as sin a thomhas ar dtús ar luach láithreach na bhfáltas sa todhchaí arna lascainiú ar ráta úis an mhargaidh i leith ionstraimí fiachais den chineál céanna.

Déantar féichiúnaithe trádála agus féichiúnaithe eile, airgead tirim agus coibhéisí airgid, agus sócmhainní airgeadais ó shocruithe ar idirbhearta maoinithe iad a tomhas ina dhiaidh sin ar chostas amúchta faoi mhodh an ghlanráta úis.

Ag deireadh gach bliana airgeadais, déantar sócmhainní airgeadais arna dtomhas ar chostas amúchta a mheasúnú i leith fianaise oibiachtúil ar lagú. Má tá fianaise oibiachtúil ann go bhfuil lagú ar shócmhainn airgeadais arna tomhas ar chostas amúchta, aithnítear cailteanas lagaithe sa bhrabús nó sa chaillteanas. Is ionann an cailteanas lagaithe agus an difríocht idir suim ghlanluacha na sócmhainne airgeadais agus luach láithreach shreafaí airgid measta na sócmhainne airgeadais arna lascainiú ag glanráta úis bunaidh na sócmhainne.

Más rud é, i mbliain airgeadais ina dhiaidh sin, go laghdaíonn méid an chaillteanas lagaithe agus gur féidir an laghdú a cheangal go hoibiachtúil le teagmhas a tharla tar éis gur aithníodh an lagú, déantar an cailteanas lagaithe a aithníodh roimhe sin a aisiompú. Déantar an t-aisiompú sa chaoi is nach sáróidh an tsuim ghlanluacha láithreach luach na suime glanluacha dá mba rud é nár aithníodh an cailteanas lagaithe roimhe sin. Aithnítear aisiompú an lagaithe sa bhrabús nó sa chaillteanas.

Déantar sócmhainní airgeadais a dhí-aithint (a) nuair a théann na cearta conarthacha i leith na sreafaí airgid ón tsócmhainn airgeadais in éag nó nuair a shocraítear iad, nó (b) nuair a aistrítear chuig páirtí eile beagnach gach ceann de na rioscaí agus na sochair a bhaineann le húinéireacht na sócmhainne, nó (c) nuair a aistríodh rialú na sócmhainne airgeadais chuig páirtí eile ag a bhfuil an cumas praiticiúil chun an tsócmhainn airgeadais a dhíol go haontaobhach le tríú páirtí neamhghaolmhar gan srianta breise a fhorchur.

(ii) Dlíteanas airgeadais

Ar an gcaoi chéanna, tá roinnt dlíteanas airgeadais bunúsach ar an gcuideachta, lena n-áirítear creidiúnaithe trádála agus creidiúnaithe eile, iasachtaí bainc agus rótharraingtí, agus iasachtaí ó ghrúpchuideachtaí, a aithnítear den chéad uair ar phraghas an idirbhirt, mura rud é gur idirbheart airgeadais é an socrú, agus sa chás sin déantar an dlíteanas airgeadais a thomhas ar luach láithreach na n-íocaíochtaí sa todhchaí arna lascainiú ar ráta margaidh úis i gcomhair ionstraimí fiachais den chineál céanna.

Déantar creidiúnaithe trádála agus creidiúnaithe eile, iasachtaí ó ghrúpchuideachtaí eile, agus dlíteanas airgeadais ó shocruithe ar idirbhearta maoinithe iad a thabhairt anonn ina dhiaidh sin ar chostas amúchta faoi mhodh an ghlanráta úis.

Is ionann creidiúnaithe trádála agus oibleagáidí i leith íoc as earraí nó seirbhísí atá faighte i ngnáthchúrsa an ghnó ó sholáthraithe. Déantar creidiúnaithe trádála a aicmiú mar chinn atá dlite laistigh de bhliain amháin má bhíonn íocaíocht dlite laistigh de bhliain amháin nó níos lú. I gcás ar bith eile, cuirtear i láthair iad mar mhéideanna atá dlite tar éis níos mó ná bliain amháin. Aithnítear creidiúnaithe trádála ar dtús ar phraghas an idirbhirt agus tomhaistear ina dhiaidh sin iad ar a gcostas amúchta faoi mhodh an ghlanráta úis.

Déantar dliteanais airgeadais a dhí-aithint nuair a dhéantar an dliteanas a mhúchadh, is é sin nuair a dhéantar an oibleagáid chonartha a chomhlíonadh nó a chur ar ceal nó ar dhul in éag di.

(R) Soláthairtí agus teagmhais

(i) Soláthairtí

Is ionann soláthairtí agus dliteanais atá neamhchinnte ó thaobh ama nó méid. Aithnítear soláthairtí nuair a bhíonn oibleagáid dlí nó oibleagáid inchiallaithe reatha ar Bhus Átha Cliath de thoradh teagmhais a tharla roimhe seo; nuair is dócha go mbeidh aistriú sochar geilleagar de dhíth chun an oibleagáid a ghlanadh; agus nuair is féidir meastachán iontaofa a dhéanamh ar mhéid na hoibleagáide.

Déantar soláthairtí a thomhas mar luach reatha an mheastacháin is fearr ar an méid is gá chun an oibleagáid a ghlanadh ag baint úsáid as ráta réamhchánach a léiríonn measúnuithe reatha an mhargaidh ar amluach airgid agus na rioscaí a bhaineann go sonrach leis an dliteanas. Déantar athbhreithniú ar soláthairtí ag deireadh gach bliana airgeadais agus déantar iad a choigeartú chun an meastachán reatha is fearr a thabhairt ar an méid is gá chun an oibleagáid a ghlanadh. Aithnítear leachtú na lascaine mar chostas airgeadais sa chuntas brabúis agus caillteanais, arna chur i láthair faoi 'ús iníoctha agus muirir dá shamhail' sa bhliain airgeadais ina dtagann sé i gceist.

Sa chás ina bhfuil roinnt oibleagáidí dá samhail ann, cinntear an dóchúlacht go mbeidh eis-sreabhadh ag teastáil chun iad a ghlanadh trí bhreathnú ar aicme na n-oibleagáidí ina hiomláine.

Aithnítear soláthairtí i ndáil le hathstruchtúrú nuair a bhíonn oibleagáid dlí nó oibleagáid inchiallaithe ar Bhus Átha Cliath ag deireadh na bliana airgeadais i dtaobh an t-athstruchtúrú a chur i gcrích. Tá oibleagáid inchiallaithe ar Bhus Átha Cliath athstruchtúrú a dhéanamh nuair is ann do phlean mionsonraithe foirmiúil don athstruchtúrú sin agus nuair a chruthaigh sé ionchas bailí i measc na ndaoine dá ndéanann sé difear, trí thosú ar an bplean a chur chun feidhme nó trí phríomhghnéithe an phlean a fhógairt dóibh siúd dá ndéanann sé difear.

Déantar soláthar do chostas measta na n-éileamh atá tabhaithe ach nach bhfuil íoctha ag dáta an chláir comhardaithe, lena n-áirítear costas na n-éileamh atá tabhaithe ach nach bhfuil tuairiscithe (IBNR) don chuideachta fós.

Cuimsítear sna soláthairtí eile soláthairtí a bhaineann le hoibriú na seirbhísí bus, soláthairtí a bhaineann le pá, soláthairtí comhshaoil, éilimh dlí agus soláthairtí a bhaineann le pinsin.

Ní dhéantar soláthar in aghaidh caillteanais oibriúcháin sa todhchaí.

(ii) Dliteanais agus Sócmhainní Teagmhasacha

I gcás dliteanais theagmhasacha, a eascraíonn de thoradh nithe a tharla roimhe seo, ní aithnítear mar dhliteanas iad toisc nach dócha go mbeidh ar Bhus Átha Cliath sochair gheilleagracha a aistriú chun an oibleagáid a ghlanadh nó toisc nach féidir an méid a thomhas go hiontaofa ag deireadh na bliana airgeadais. Ní aithnítear oibleagáidí féideartha neamhchinnte mar dhliteanais ach is dliteanais theagmhasacha iad. Nochtar dliteanais theagmhasacha sna ráitis airgeadais ach amháin mura dócha in aon chor go dtarlóidh eis-sreabhadh acmhainní.

Ní aithnítear sócmhainní teagmhasacha. Nochtar sócmhainní teagmhasacha sna ráitis airgeadais nuair is dócha go dtarlóidh insreabhadh sochar geilleagrach.

(S) Sochair fostaithe

Cuireann an chuideachta roinnt sochar ar fáil d'fhostaithe ag brath ar a ngrád, a sinsearachta agus ar oibleagáidí reachtúla. I measc na sochar tá íoc tuarastail nó pá agus íoc préimheanna le haghaidh obair bhreise arna déanamh. Lena chois sin déantar ranníocaíochtaí fostóra maidir le pinsean, i gcás baill foirne incháilithe, isteach sna scéimeanna pinsean faoi seach.

Sochair iarfhostaíochta

Feidhmíonn Grúpa CIÉ dhá phlean sochair sainithe (Scéim Pinsean CIÉ don Fhoireann ar Phá Rialta agus plean sochar sainithe Scéim 2000 (Leasú) Scéim Aoisliúntais CIÉ 1951) d'fhostaithe ghrúpa CIÉ.

Sainítear i bplean sochair sainithe an sochar pinsin a gheobhaidh an fostaí ar dhul ar scor dó nó di, ag brath de ghnáth ar roinnt tosca lena n-áirítear aois, fad seirbhíse agus luach saothair. Is ionann plean sochair sainithe agus sochar iarfhostaíochta seachas ranníocaíochtaí sainithe.

Tá cuntas tugtha ar na scéimeanna sin i ráitis airgeadais Ghrúpa CIÉ. Tomhaistear sócmhainní na scéimeanna pinsean le sochar sainithe ar a luach cóir. Tomhaistear dliteanas na scéime pinsin sochar sainithe ar bhonn achtúireach faoi mhodh na n-aonad réamh-mheasta creidmheasa. Léirítear barrachas dhliteanas na scéimeanna ar shócmhainní na scéimeanna mar dhliteanas ar chláir comhardaithe CIÉ.

Glacann na fochuideachtaí go léir, mar aon le CIÉ féin, páirt i Scéim Pinsean CIÉ don Fhoireann ar Phá Rialta agus plean sochair sainithe Scéim 2000 (Leasú) Scéim Aoisliúntais CIÉ 1951. Ní shonraítear i rialacha na scéimeanna conas ba chóir aon bharrachas nó easnamh a leithdháileadh i measc fostóirí rannpháirteacha agus níl aon chomhaontú conarthach ná beartas luaite i dtaobh ghlanchoistas na sochar sainithe a leithdháileadh ar na grúpeintitis aonair. Dá réir sin, aithnítear glanchoistas sochair sainithe na scéimeanna ina n-iomláine i ráitis airgeadais ar leithligh CIÉ, toisc gurb amhlaidh, in éagmais socrú foirmiúil conartha a bheith i bhfeidhm, go gcreideann na stiúrthóirí gurb é an t-eintiteas sin atá freagrach as na scéimeanna faoin dlí. Aithníonn na heintitis rannpháirteacha eile, lena n-áirítear Bus Átha Cliath, costas arb ionann é agus a ranníocaíocht i leith na tréimhse. Tá sonraí breise i dtaobh na scéimeanna sin leagtha amach i Nóta 20.

(T) Caipiteal Gnáthscaireanna

Tá gnáthscaireanna Bhus Átha Cliath ar lánúinéireacht ag CIÉ. Déantar an gnáth-scairchaipiteal glaoite agus cúlchistí ioncain a aicmiú mar chaipiteal gnáthscaireanna agus atá siad leagtha amach i Nóta 18 a ghabhann leis na ráitis airgeadais.

(U) Meastacháin agus toimhdí ríthábhachtacha cuntasaíochta

Déantar athmheasúnú leanúnach ar mheastacháin agus breithiúnais arna ndéanamh agus na ráitis airgeadais á n-ullmhú agus tá siad bunaithe ar thaithí stairiúil agus ar thosca eile, lena n-áirítear meastacháin maidir le teagmhais amach anseo a mheastar a bheith réasúnach sna himthosca.

Déanann na stiúrthóirí meastacháin agus toimhdí faoin todhchaí agus na ráitis airgeadais á n-ullmhú acu. De réir sainmhínithe, is annamh a bheidh na meastacháin chuntasaíochta sin díreach mar an gcéanna leis na torthaí iarbhir a bhaineann leo. Tugtar aghaidh anseo thíos ar na réimsí ina bhfuil ardleibhéal breithiúnais nó castachta i gceist agus ar na meastacháin agus na toimhdí lena mbaineann baol nach beag go mbeidís ina gcúis le coigeartú ábhartha ar shuimeanna glanluacha sócmhainní agus dliteanas sa chéad bhliain airgeadais eile.

(i) Saol eacnamaíoch úsáideach na sócmhainní doláimhsithe agus inláimhsithe

Braitheann an muirear amúchta bliantúil ar shócmhainní doláimhsithe agus an muirear dímhéasa ar shócmhainní inláimhsithe ar athruithe ar shaol eacnamaíoch úsáideach tuartha agus luachanna iarmharacha na sócmhainní. Déantar an saol úsáideach tuartha agus na luachanna iarmharacha a athbhreithniú gach bliain. Déantar iad a leasú de réir mar is gá chun meastacháin reatha a léiriú, bunaithe ar dhul chun cinn na teicneolaíochta, infheistíochtaí sa todhchaí, úsáid eacnamaíoch agus riocht na sócmhainní. Léirítear ag (K) agus (L) thuas an saol úsáideach tuartha i gcás gach aicme sócmhainní inláimhsithe agus doláimhsithe. Tá suim ghlanluacha na sócmhainní inláimhsithe agus doláimhsithe leagtha amach i nóta 11 agus nóta 12.

(ii) Scéim pinsean le sochar sainithe

Tá sé d'oibleagáid ar Ghrúpa CIÉ, dá bhfuil an chuideachta ina ball, sochair phinsin a íoc le fostaithe áirithe. Braitheann costas na sochar agus luach reatha na hoibleagáide ar roinnt tosca, lena n-áirítear toimhdí i leith ionchas saoil, méaduithe tuarastail agus an ráta lascaire ar bhannaí corparáideacha. Tá tuilleadh sonraí leagtha amach i Nóta 20

(iii) Soláthar i dtaobh éilimh um dhliteanas tríú páirtí agus dhliteanas fostóra, agus aisghabhálacha gaolmhara

Déantar soláthar ag deireadh na bliana do chostas measta na n-éileamh atá tabhaithe ach nach bhfuil íochta ar dháta an chláir comhardaithe, lena n-áirítear costas na n-éileamh atá tabhaithe ach nach bhfuil tuairiscithe (IBNR) don chuideachta fós.

Glacann an chuideachta gach céim réasúnach lena chinntiú go bhfuil an fhaisnéis chúí aici maidir lena nochtadh ar éilimh. Mar sin féin, mar gheall ar an neamhchinnteacht maidir le soláthairtí a bhunú in aghaidh éileamh, is dócha go mbeidh an toradh deiridh difriúil ón dliteanas bunaidh a cinneadh.

Tá tuilleadh sonraí leagtha amach i Nóta 16 a ghabhann leis na ráitis airgeadais.

(iv) Feithiclí paisinéirí bóthair faoi chomhaontú léasúcháin bus

Tá aitheantas tugtha do na feithiclí paisinéirí bóthair breise a fuarthas faoin gcomhaontú léasúcháin bus leis an Údarás Náisiúnta Iompair i gcomhréir leis an mBeartas Suntasach Cuntasaíochta (L) thuas. Mar an gcéanna, aithnítear deontas comhfhreagrach le haghaidh caiteachais chaipitil i gcomhréir leis an mBeartas Suntasach Cuntasaíochta (E) thuas.

Tá breithiúnas tugtha ag an chuideachta ar aitheantas sócmhainne agus an deontais chomhfhreagraigh i gcásanna ina gcuireann an tÚdarás Náisiúnta Iompair sócmhainní bus ar fáil don chuideachta faoi chomhaontú léasúcháin.

Níor tháinig aon athrú sonrath ar chearta agus oibleagáidí an chuideachta agus an Údarás Náisiúnta Iompair, mar a forordaíodh sa Chonradh Dámhachtana Díri Nollaig 2014 – Samhain 2019, a chuaigh as feidhm ar 30 Samhain 2019 sa Chonradh Dámhachtana Díri Nollaig 2019 – Samhain 2024, a thosaigh 1 Nollaig 2019. Tá an chuideachta ag fáil an ceart úsáid a bhaint as an tsócmhainn don chuid is mó de shaol eacnamaíoch na mbusanna ar chíos bliantúil nach fhreagraíonn do luach na sócmhainne atá ar léas. Sa bhreis air sin, aistrítear na rioscaí agus na sochair airgid go léir a bhaineann le húnéireacht chuig an chuideachta nuair a fhaightear an bus.

Is ionann costas bainteach le na bhfeithicil paisinéirí bóthair a fuarthas faoin gcomhaontú léasúcháin bus bunaithe ar comhairle ón Údarás Náisiúnta Iompair agus an costas tabhaithe ag an Údarás Náisiúnta Iompair gach bus a fháil ón soláthraí.

Beidh costas na bhfeithicil paisinéirí bóthair arna bhfáil faoi chomhaontú léasúcháin bus comhionann le luach margaidh oscailte bhus coibhéiseach nó costas an bhus coibhéisigh is deireanaí faighte ag an chuideachta.

Tá níos mó sonraí leagtha mach i Nóta 12 na ráitis airgeadais.

2. Gnóthas leantach

Ullmhaíodh na ráitis airgeadais ar bhonn gnóthas leantach. Glacann seo leis go mbeidh acmhainní leordhóthanacha ag an chuideachta chun leanúint ar aghaidh ag oibriú le linn tréimhse ar a laghad 12 mhí ón dáta ar ar ceadaíodh na ráitis airgeadais seo.

Tá mionbhreithniúchán déanta ag na Stiúrthóirí ar ullmhúchán ar an bhonn gnóthais leantaigh ag an am seo agus tá siad sásta go bhfuil sé cuí go n-ullmhaítear ráitis airgeadais 2019 ar an bhun seo.

I measc na príomhghnéithe a rinneadh breithniúchán orthu le teacht ar an chinneadh seo tá:

Staid airgeadais amhail an 31 Nollaig 2019

Ar an 31 Nollaig 2019 bhí glansócmhainní €49 milliún (2018: €47 milliún) ag an gcuideachta mar aon le glansócmhainní reatha €109 milliún (2018: €97 milliún).

Áirítear leis na glansócmhainní reatha dliteanais neamhairgid €27 milliún (2018: €26 milliún) a bhaineann le hioncam iarchurtha i leith deontais chaipitil. Ní airítear gealltanais airgid i ndeontais caipitil agus úsáodtear iad de réir dímheas an tsocmhainní. Dá bhrí sin, gan na míreanna neamhairgid sin san áireamh, tá glansócmhainní reatha €136 milliún (2018: €123 milliún) ag an gcuideachta.

Áirítear le glansócmhainní na Cuideachta dliteanais neamhairgid €198 milliún (2018: €175 milliún) a bhaineann le hioncam iarchurtha i leith deontais chaipitil. Dá bhrí sin, gan an mhír seo san áireamh, tá glansócmhainní reatha €247 milliún (2018: €222 milliún) ag an gcuideachta.

Tionchar paidéim Covid-19

Tá éifeacht dhiúltach eacnamaíoch ar eacnamaíocht na hÉireann ag éirí as Covid-19. Baineann an príomhthionchar ar Bhus Átha Cliath leis an laghdú shuntasach in aister paisinéirí. Tá mionmheastúchán críochnaithe ar éifeachtaí COVID19 ar gach ghné den gnó. Is féidir na príomhéiginnteachtaí a choimriú mar a leanas

- Tá sé reámh-mheasta go dtabhaigh an Cuideachta cailteanas ina gnó Seirbhísí Tráchtála sna blianta airgeadais 2020 agus 2021
- Mhéadaigh laghdú suntasach ioncaim sa bhosca tháille OSP an leibhéal maoiniú ón NTA agus maoiniú Staitchiste níos leithne do 2020 agus 2021.

Gníomhaíochtaí Tráchtála

Cuireadh seirbhísí tráchtála ar fionraí i mí Aibreáin 2020 mar gheall ar phaindéim COVID-19. Tá sé reámh-mheasta go dtabhaigh an ghnó cailteanas i 2020 agus 2021. Íoslaghdaíonn bearta mar ath-implonú foirne agus bearta eile laghdaithe costais na costais leanúnacha a thabófar sna gníomhaíochtaí seo agus ábaltachtaí meán-téarmacha na gnóthaí seo a oibriú go brábúsacha sa todchaí a chothabháil.

Leanann foireann bheag ag obair ar fhéidireachtaí do Sheirbhísí Tráchtála amach anseo nuair a bhisíonn an timpeallacht. Ach rinne gníomhaíochtaí tapa an bhoird agus an bhainistíocht na cailteanais sna Seirbhísí Tráchtála a íoslaghdaí. Tá na stiúrthóirí sásta, tar éis macnamh a dhéanamh ar mhionchásanna agus ar mhionmheasacháin, go bhfuil an candaim cailteanais inbhuanaithe agus go bhfuil go leor acmhainní ag an chuideachta na cailteanais seo a mhaoiniú.

Conarthaí Dírdhámhachtana OSP Bhus Éireann

Le linn 2019 bhronn an NTA Conradh Dírdhámhachtana (an Conradh) cúig bhliana ar Bhus Átha Cliath. Faoin gConradh, tá an Cuideachta ag feidhmiú ar bhonn conartha glanchostais i 2020 agus táthar ag súil go n-oibreoidh sé ar bhonn conartha ollchostais ó 1 Eanáir 2021. Faoi bhun chonartha ollchostais aistríonn freagracht ioncaim go dtí an NTA.

Bliain Airgeadais 2020

Leanann an chuideachta ag oibriú seirbhísí OSP de réir an Chonartha le linn 2020. Chuir an Cuideachta measúnú ar an tionchar airgeadais diúltaigh ag éirí ón easnamh i ioncaim bosca tháille go luath sa bhliain ar fáil bunaithe ar an bhonn go mbeidh sríanta leanúnacha le linn 2020. Tá líon cásanna diomارtha tomhaiste agus measta. Bhí an chuideachta ag obair ag feidhmiú ar bhonn conartha glanchostais i 2020 ina gconáíonn an cuideachta ioncaim bosca tháille agus solathraíodh maoiniú OSP le costais seirbhísí riachtanacha ach neamhbhrábúsach a íoc.

Thug an NTA agus an Roinn Iompair le fios go luath i 2020 go gcuirfidh maoiniú breise ar fáil le leanúnacht na seirbhísí ríthábhactacha seo a chinntiú. Tá beagnach an méid iomlán maoinithe atá riachtanach do 2020 faighte ag an Chuideachta anois.

Ba mhaith leis na Stiúrthóirí an tacaíocht maoinithe Stáitchiste breise a fuarthas ón NTA, an Roinn Oideachais agus Scileanna agus an Stáitchiste le linn 2020 a chumasáigh oibriú leanúnach seirbhísí iompair poiblí riachtanacha a aithint.

Bliain Airgeadais 2021

Feidhmeoidh an cuideachta ar bhonn conartha ollchostais OSP i 2021. Chinntigh an NTA a chuspóir leanúint le maoiniú OSP de réir an Chonartha i 2021. Phléigh na Stiúrthóirí réimse cásanna leis an candam maoiniúcháin gur dócha a bheidh riachtanach i 2021 a thuiscint.

Ba phríomhghné í macnamh ar an tuairim go bhféadfaí maoiniú OSP ag leibhéal cuí a sholáthair i 2021 i measúnacht na Stiúrthóirí ar stad airgeadais na Cuideachta. Tá na Stiúrthóirí sásta:

- go bhfanann sé mar chuspóir ag an NTA Bus Átha Cliath a mhaoiniú le ligean do na seirbhísí OSP iarrtha a oibriú de réir an Chonartha;
- gur lig mionphleanáil cás do sholáthar measúnuithe réasúnta ar leibéil maoinithe riachtanacha;
- go raibh go leor soláthair cuí san áireamh i mBuiséad an Stáitchiste le Conradh OSP Bhus Átha Cliatha mhaoiniú;
- go gheobhaidh an NTA go leor maoiniú ón Stáitchiste le Conradh OSP Bus Átha Cliath a mhaoiniú.

Rinne na Stiúrthóirí macnamh ar an eolas cuí ar fad le cinneadh a dhéanamh faoi réasúntacht a gconclúid i dtaca le soláthar maoiniú mar sin agus cuireadh caipéisí ar fáil do na Stiúrthóirí le cúnaimh le ina macnamh. Bhí macnamh ar rannpháirtíocht bainistíocht le príomhsheallbhóirí, mionshamhaltú agus cás pleanáilm Buiséad an Stáitchiste 2021 sa áireamh le sin, cnomh maith le gach eolas cuí ar fáil go poiblí.

Gníomhaíochtaí Bainistíochta Leanúnacha

Leanann bainistíocht Iarnród Éireann ag cur líon gníomhaíochtaí i bhfeidhm, lena n-áirítear:

- rannpháirtíocht leanúnach leis an NTA i dtaca le maoiniú cuí le tacú le hoibriocht leanúnach Conarthaí Dírdhámhachtana OSP
- dianmhonatóireacht ar cheisteanna le tionchar ar Sheirbhísí Trachtála
- dianmhonatóireacht ón bhainistíocht ar staid airgid tirim laethúil, seachtainiúil agus mhíosúil ar fud na Cuideachta
- cuir i bhfeidhm leanúnach agus dianmhonatóireacht ar thionscnaimh sábhála costas
- mionmeasúnuithe ar mholtaí Infheistíochta Caipitiúla agus a éifeacht ar leachtacht
- athbhreithniú leanúnach ar rioscaí agus ar dheiseanna le tionchar acu ar oibríochtaí na Cuideachta

Grúpa CIÉ

Tá córas stáitchiste comhthiomsaithe i bhfeidhm ag Grúpa CIÉ agus braitheann Bus Átha Cliath ar áiseann bainc an Ghrúpa lena oibríochtaí a bahinsitiú de réir an plean gnó faofa. Tá tacaíocht leanúnach CIÉ do Bhus Átha Cliath léirithe sa Litir Thacaíochta ó CIÉ go Iarnród Éireann arna dhátú 18 Samhain 2020. Luaitear an méid a leanas sa Litir sin “Tá sé fós mar bheartas CIÉ go mbeidh an Chuideachta in ann a cuid dliteanas a shásamh i gcónaí. Leanfaidh CIÉ dá chearta mar scairshealbhóir agus a oibleagáidí reachtúla a chleachtadh d’fhonn a áirithiú go mbainistíonn an Chuideachta a cuid oibríochtaí, i gcomhréir lena pleananna gnó faofa, agus ar bhealach lena gcuirfear ar a cumas a oibleagáidí a chomhlíonadh go tráthúil. Soláthróidh CIÉ an tacaíocht airgeadais is gá chun ligean don Chuideachta leanúint ag oibriú agus a dliteanas a leachtú i ngnáthchúrsa gnó ar feadh tréimhse dhá mhí dhéag ar a laghad tar éis dáta sínithe na ráiteas airgeadais.”

Buiséad Comhdhlúite Ghrúpa CIÉ

D’fhaomh Bord CIÉ an bhuiséad comhdhlúite grúpa do 2021 ar 4 Samhain 2020. Cé go bhfuil líon na bpaisinéirí tuartha le fanacht faoi leibhéal 2019 i 2020 agus 2021, bunaithe ar feidhmíocht leanúnach na gconarthaí dírdhámhachtana ar an bhun aontaithe, léiríonn an bhuiséad comhdhlúite grúpa do 2021 go bhfuil acmhainní dhóthanacha ag an Chuideachta le leanúint i ngnó ar feadh tréimhse ar a laghad 12 mhí ó dháta faofa na ráitis airgeadais seo.

Conclúd

De réir na fachtóirí leagtha amach thuas, tá dóchas réasúnta ag Stiúrthóirí Bhus Átha Cliath go mbeidh acmhainní leordhóthanacha ag an chuideachta le leanúint ag oibriú ar feadh ar laghad 12 mhí ó dháta faofa na ráitis airgeadais agus measann siad go bhfuil sé cuí glacadh leis an bhonn gnóthaigh leantaigh i dtaca le ullmhú na ráitis airgeadais.

3. Glanbharrachas de réir gníomhaíochta

	Gníomhaíochtaí Sóisialta		Gníomhaíochtaí Tráchtála	
	2019 €'000	2018 €'000	2019 €'000	2018 €'000
Ioncam	240,517	243,060	22,585	20,345
Costais	(279,238)	(283,818)	(16,959)	(16,958)
(Easnamh)/barrachas oibriúcháin	(38,721)	(40,758)	5,626	3,387
Íocaíocht na hoibleagáide seirbhíse poiblí	39,901	41,134	-	-
Glanbharrachas roimh chostais oibriúcháin eisceachtúla	1,180	376	5,626	3,387
Costais oibriúcháin eisceachtúla	(5,390)	(76)	-	-
(Glaneasnamh)/glanbharrachas	(4,210)	300	5,626	3,387

Fuair Bus Átha Cliath fóirdheontas €53,543,000 san iomlán ón Údarás Náisiúnta Iompair i dtaca le 2019, a áiríonn €779,00 in asbhaintí feidhmiú. €15,326,000 i dtaca le tionscadail caipitil mar ioncam deontais iarchurtha (nóta 17) sa chlár comhardaithe agus déanfar é a amúchadh thar shaol eacnamaíoch úsáideach na sócmhainní gaolmhara. Is €39,901,000 an tsuim chomhaontaithe dheiridh maidir le fóirdheontais, tar éis asbhaintí feidhmiú, agus dá réir sin aithníodh €1,684,000 mar chreidiúnaí (méideanna dlite laistigh de bhliain amháin) (Nóta 15) ar an gclár comhardaithe agus tá sé inaisíoctha leis an NTA ar an 31 Nollaig 2019.

Tá €4,160,000 a fuarthas ón Údarás Náisiúnta Iompair ar son an comhaontú comhoibrithe Fógraíocht Foscadán Bus sa áireamh in ioncaim.

4. Ioncam

(a) Ioncam iomlán

Cuimsítear san ioncam iomlán láimhdeachas oibriúcháin, glan ar CBL in-aisghabhála, agus áirítear leis fáltais faoin gconradh Oibleagáide Seirbhíse Poiblí agus deontais ioncaim. Tá sonraí i dtaobh deontais ioncaim leagtha amach i Nóta 17. Soláthraí seirbhísí iompair is ea an chuideachta agus soláthraíonn sí seirbhísí ar fud Bhaile Átha Cliath agus tá sí á rialú ag an Údarás Náisiúnta Iompair.

(b) Oibleagáid Seirbhíse Poiblí

Bhí an íocaíocht Oibleagáide Seirbhíse Poiblí ba iníoctha le Bus Átha Cliath – trína chuideachta sealbhaíochta, CIÉ – cothrom le €39,901,000 don bhliain dar chríoch an 31 Nollaig 2019 (2018: €41,134,000).

5. Costais phárolla agus costais ghaolmhara

	2019 €'000	2018 €'000
Cuimsíonn na costais fostaí:		
Pá agus tuarastail	168,695	166,922
Costais leasa shóisialaigh	17,121	16,854
Costais eile a bhaineann le sochar scoir (Nóta 20)	15,610	14,089
Costais iomlána fostaí(gan luach saothair na stiúrthóirí san áireamh)	201,426	197,865
Luach saothair na Stiúrthóirí		
Luach saothair		
- i leith seirbhísí mar stiúrthóirí	90	85
- i leith seirbhísí eile	119	124
	209	209
Ranníocaíochtaí a rinneadh le scéim pinsean le sochair shainithe	4	5
Luach saothair agus díolaíochtaí iomlána na stiúrthóirí	213	214
Iomlán na dtuarastal agus na gcostas gaolmhar	201,639	198,079

Tá sochair scoir á bhfabhrú do 2 stiúrthóirí i rith na bliana (2018: 2 stiúrthóirí) faoi scéim pinsean le sochar sainithe.

Níor tabhaíodh aon chostais i leith chailleadh oifige d'aon stiúrthóirí in 2019 ná 2018 nó tar éis dháta an chláir comhardaithe.

Líon na bhFostaithe

	2019	2018
Ba é an meánlíon fostaithe i rith na bliana:		
Grád pá	3,033	2,998
Feidhmiúcháin/cléireachais	381	381
Sealadach/ar conradh	61	45
Iomlán	3,475	3,424

Cúiteamh príomhphearsanra bainistíochta

Áirítear leis an bpríomhlucht bainistíochta na stiúrthóirí agus an lucht ardbhainistíochta. Áirítear le costas pá agus tuarastal an luach saothair seo a leanas atá iníoctha leis na Príomhoifigeach Feidhmiúcháin.

	2019 €'000	2018 €'000
Cúiteamh an Príomhoifigeach Feidhmiúcháin		
Buntuarastal	200	179
Costais leasa shóisialaigh	5	4
Costais eile i ndáil le sochair iarscoir	55	47
Iomlán	260	230

Tá tuarastal an Phríomhfheidhmeannaigh ag teacht le treoirlínte na Roinne Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe i ndáil le Príomhfheidhmeannaigh.

Léirítear thíos an cúiteamh a íocadh nó is iníoctha leis an bpríomhlucht bainistíochta (lena n-áirítear an Príomhoifigeach Feidhmiúcháin) as ucht seirbhísí fostaithe:

Cúiteamh príomhphearsanra bainistíochta

	2019 €'000	2018 €'000
Tuarastal	1,208	1,262
Costais leasa shóisialaigh	39	41
Costais eile i ndáil le sochair iarscoir	238	230
Iomlán	1,485	1,533

Íocadh táillí stiúrthóirí mar seo a leanas le stiúrthóirí na cuideachta as ucht seirbhísí mar stiúrthóirí in 2018:

An tUasal U. Courtney	€21,600
An tOllamh P. Barker	€3,440
L. Carroll Usual	€7,170
E. Howley Usal	€15,750
S. Madden Usal	€12,600
An tUasal J. Quinn	€12,600
An tOllamh K. Rafter	€3,150
An tUasal K. Wallace	€7,170
R. Widdis Usal	€7,170

Ní bhfuair an tUasal T. O'Connor agus an tUasal S. Hannan táillí stiúrthóra ar bith ón gcuideachta.

Tá gach íocaíocht ag cloí go hiomlán le treoirlínte an Rialtais i leith táillí stiúrthóra.

B'ionann na speansais iomlána a íocadh maidir le stiúrthóirí in 2019 agus €1,408 (2018: nialas).

5(a) Costais phárolla agus costais ghaolmhara: riachtanais breise nochtaithe faoi Cód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú 2016:

San áireamh i bpá agus tuarastal:	2019 €'000	2018 €'000
Tuarastal	108,390	106,652
Ragobair	15,728	15,785
Liúntais	44,577	44,485
Iomlán	168,695	166,922

Tá an uimhir fostaí a raibh iomlán a gcuid sochar fostaí (seachas costais pinsean fostóra) lastigh de ghach banna €25,000 ó €50,000 suas don tréimhse tuairisciú leagtha amach thíos.

Líon na bhFostaithe

	2019	2018
€50,000 go €75,000	1,156	1,226
€75,001 go €100,000	113	112
€100,001 go €125,000	33	31
€125,001 go €150,000	8	1
Thar €150,001	4	5

5(b) Párolla agus costais gaolta: riachtanais nochtuithe breise faoi Imlitir na Roinne Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe Tagairt 13/2014

Líon fostaithe a bhfuil iomlán a sochar fostaí (gan costais pinsin fostóra san áireamh) don tréimhse thuairiscithe a thit laistigh de gach banda de €10,000 ó €60,000 in airde.

	Líon Foirne	
	2019	2018
€60,000 go €70,000	282	278
€70,001 go €80,000	87	95
€80,001 go €90,000	41	50
€90,001 go €100,000	37	34
€100,001 go €110,000	19	13
€110,001 go €120,000	10	14
€120,001 go €130,000	7	4
€130,001 go €140,000	4	1
€140,001 go €150,000	1	0
Thar €150,001	4	5

6. Costais ábhar agus seirbhísí

	2019	2018
	€'000	€'000
Breosla agus bealaí	25,667	27,295
Ábhair	18,643	17,812
Cáin bhóthair agus ceadúnais	827	820
Cíos agus rátaí	731	708
Caillteanais airgeadra eachtraigh	26	23
Muirear i dtaobh gluaiseacht soláthair maidir le lagú stoc	44	124
(Sochar)/muirear i dtaobh gluaiseacht soláthair maidir le lagú féichiúnaithe	(12)	9
Léasanna oibriúcháin ar cíós	487	465
Éilimh um dhliteanas tríú páirtí agus dliteanas fostóirí	568	5,051
Seirbhísí eile	41,031	42,514
Iomlán	88,012	94,821

6(a) Costais ábhar agus seirbhísí: riachtanais breise nochtaithe faoi Cód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú 2016:

Taisteal agus maireachtáil	2019 €'000	2018 €'000
Taisteal náisiúnta agus maireachtáil	-	1
Taisteal idirnáisiúnta agus maireachtáil	35	38
Fáillteachas	52	46
Iomlán	87	85

7. Costais Oibriúcháin Eisceachtúla

	2019 €'000	2018 €'000
Costais maidir le hathstruchtúrú (Nóta 16)	480	76
Cúlchiste fóirdheontais iníochta leis an NTA	4,910	-
Iomlán	5,390	76

Bhunaigh Conradh Dámhachtana Dírí 2014, don tréimhse 1 Nollaig 2014 go 30 Samhain 2019, na solathairtí le róchúiteamh do sheibhísí iompair poiblí a sheachaint faoi conarthaí OSP. Thuairisc Bus Átha Cliath an cúiteamh OSP a fuarthas ón NTA i ngach bliain cumtasaíochta, 2015 go 2018, faoi thréimhse Chonartha Dámhachtana Dírí 2014.

I 2019, mhol an NTA don chuideachta, ag críochnú athbhreithniú Chonartha Dámhachtana Dírí 2014, gur mheas siad go raibh róchúiteamh i dtaca le seirbhísí OSP a solathraíodh faoin chonradh. Thug an NTA treoir do Bhus Átha Cliath aon róchúiteamh measta ag an NTA a athíoc leis an NTA. Dheimhnigh an NTA gur suim de €4,910,000 a bhí sa róchúiteamh agus tá an tsuim sé solathraithe ag an cuideachta mar an tsuim a measú gur róchúiteamh é de réir treoracha an NTA.

7(a) Foirceannadh/scaradh: riachtanais breise nochtaithe faoi Cód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú 2016:

Ní dearnú aon íocaíochtaí foirceannadh nó scaradh le linn an tréimhse tuairiscithe.

8. Dímhéas agus amúchadh na sócmhainní inláimhsithe agus doláimhsithe

	2019 €'000	2018 €'000
Amúchadh na sócmhainní seasta doláimhsithe (nóta 11)	461	652
Dímhéas na sócmhainní seasta inláimhsithe (nóta 12)	34,340	33,904
Amúchadh ar dheontais chaipitil ón Aontas Eorpach/Stáitchiste (nóta 17)	(28,564)	(26,401)
	6,237	8,155

9. Ús infhála agus muirir dá shamhail

	2019 €'000	2018 €'000
Ar iarmhéideanna leis an gcuideachta sealbhaíochta	3	26
Íocaíochtaí úis eile	3	7
	6	33

10. Cánachas

	2019 €'000	2018 €'000
Costas cánach san áireamh sa bhrabús nó sa chailiteanas		
Cáin reatha:		
Cáin chorparáide na hÉireann ar an mbarrachas don bhliain airgeadais	1,040	–
Coigeartú i ndáil le blianta airgeadais roimhe sin	–	–
Costas cánach reatha don bhliain airgeadais	1,040	–
Cáin iarchurtha:		
Bunú agus aisiompú na ndifríochtaí uainiúcháin	–	–
Costas cánach iarchurtha don bhliain airgeadais	–	–
Cáin ar bhrabús ar ghnáthghníomhaíochtaí	1,040	–

Tosca a raibh tionchar acu ar an muirear cánach don bhliain

Ní hionann an cháin arna measúnú don bhliain airgeadais agus an cháin a cinneadh tríd an ráta caighdeánach cánach corparáide i bPoblacht na hÉireann a chur i bhfeidhm ar an easnamh don bhliain airgeadais dar chríoch an 31 Nollaig 2019, is é sin 12.5% (2018: 12.5%). Mínítear na difríochtaí anseo thíos:

	2019 €'000	2018 €'000
Barrachas ar ghnáthghníomhaíochtaí roimh cháin	2,456	3,687
Barrachas ar ghnáthghníomhaíochtaí méadaithe faoi 12.5%, an ráta caighdeánach cánach corparáide in Éirinn (2018: 12.5%)	307	461
<i>Tionchar de bharr:</i>		
Dímheas sa bhreis ar liúntais chaipitiúla i leith na bliana	3,729	3,752
Ioncam neamh-inchánach	(2,897)	(8,483)
Cailiteanais chánach neamhfhaoisimh arna dtabhairt ar aghaidh	(569)	3,569
Ioncam ar gearradh cáin air ar ráta níos airde	521	513
Difríochtaí uainiúcháin eile	(51)	188
Muirear cánach reatha don bhliain	1,040	–

Níor aithníodh sócmhainn cánach iarchurtha fhéideartha €193.1 milliún (2018: €193.4 milliún), mar nach cinnte go ndéanfar í a aisghabháil sa todhchaí i gcoinne brabúis inchánacha. Tá Bus Átha Cliath ag comhlíonadh Imlitir na Roinne Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe Tagairt 44/2006: Nósanna Imeachta Imreítigh Cánach Deontais, Fóirdheontais agus Íocaíochtaí Cosúla.

11. Sócmhainní Seasta Doláimhsithe

	Bogearraí €'000	Iomlán €'000
Costas		
Amhail an 1 Eanáir 2019	12,361	12,361
Breiseanna	799	799
Diúscáirtí	(16)	(16)
Amhail an 31 Nollaig 2019	13,144	13,144
Amúchadh		
Amhail an 1 Eanáir 2019	(11,866)	(11,866)
Muirear don bhliain (nóta 8)	(461)	(461)
Diúscáirtí	16	16
Amhail an 31 Nollaig 2019	(12,311)	(12,311)
Glanmhéideanna de réir na leabhar		
Amhail an 31 Nollaig 2019	833	833
Amhail an 31 Nollaig 2018	495	495

Is é seo a leanas an saol úsáideach atá tuartha i leith na gcineálacha éagsúla sócmhainní doláimhsithe chun críocha amúchta:

Bogearraí idir 3-5 bliana

12. Sócmhainní seasta inláimhsithe

	Feithiclí Páisinéirí Bóthair €'000	Stadanna Bus agus Scáthlám Bhus €'000	Gléasra agus Innealra €'000	Iomlán €'000
Costas				
Amhail an 1 Eanáir 2019	392,162	32,988	49,443	474,593
Breiseanna	39,239	–	541	39,780
Diúscairtí	(39,712)	(82)	(660)	(40,454)
Amhail an 31 Nollaig 2019	391,689	32,906	49,324	473,919
Dímheas				
Amhail an 1 Eanáir 2019	(221,035)	(20,457)	(42,248)	(283,740)
Muirear don bhliain (nóta 8)	(30,541)	(2,071)	(1,728)	(34,340)
Diúscairtí	39,678	82	657	40,417
Amhail an 31 Nollaig 2019	(211,898)	(22,446)	(43,319)	(277,663)
Glanmhéideanna de réir na leabhar				
Amhail an 31 Nollaig 2019	179,791	10,460	6,005	196,256
Amhail an 31 Nollaig 2018	171,127	12,531	7,195	190,853

- (i) Rinneadh feithiclí páisinéirí bóthair a chosain €70.5 milliún (2018: €74.6 milliún) a dhímheas go hiomlán ach bhí siad fós in úsáid ag dáta an chláir comhardaithe.
- (ii) Níl aon bhreisithe i ndáil le feithiclí páisinéirí bóthair, ar sócmhainní iad atá á dtógáil agus sócmhainní nach bhfuil i mbun seirbhíse go fóill (2018: Nialas).
- (iii) Ní leis an gcuideachta an mhaoin atá in úsáid; tá sí ar úinéireacht ag Cuideachta Sealbhaíochta CIÉ agus áirítear í i ráitis airgeadais CIÉ.
- (iv) Diúscaíodh sócmhainní ag a raibh luach anonn €39,000 i rith na bliana i gcomhlíonadh bheartais agus nósanna imeachta Ghrúpa CIÉ i leith diúscairtí sócmhainní, agus rinneadh brabús €737,000.
- (v) Áirítear leis na feithiclí páisinéirí bóthair thuas aitheantas ar 95 bus a fuarthas faoi shocrú léasa bus leis an NTA. Cuireadh na busanna a aithníodh in 2019 i mbun seirbhíse le linn na tréimhse an 01 Eanáir go dtí an 31 Nollaig 2019. Tá na busanna a fuarthas teoranta d'úsáid mar chuid de sheirbhísí iompair phoiblí amháin.
Tá na busanna aitheanta ag costas €32.1 milliún (2018: €56.4 milliún). Tá an costas bunaithe ar dheimhniú an NTA ar chostas an NTA gach bus a fháil ón solarthaí.

Faoin gConradh Dír-Dhámhachtana Seirbhísí Iompair 2014 aithníodh gur féidir leis an NTA cistiú deontais a chur ar fáil chun ceannach busanna nua a éascú, d'fhoill oibleagáidí an chomhlachta a chomhlíonadh maidir le seirbhísí sonracha iompair phoiblí a sholáthar faoin gconradh Oibleagáide Seirbhíse Poiblí. Chríochnaigh Conradh Dámhachtana Díri 2014 ar 30 Samhain 2019 agus cuireadh Conradh Dámhachtana Díri 2019 i bhfeidhm ar 1 Nollaig 2019. Ní athraíonn Conradh Dámhachtana Díri 2019 go suntasach bunábhar an idirbheart leagtha amach sn hailt a leanas do 2019.

Roimh 2017 fuair an comhlacht cistiú deontais ón NTA chun cur chuige beartaithe a éascú i leith athionadú flít. Cheannaigh an comhlacht feithiclí go díreach ón soláthraí tar éis phróiseas tairisceana iomaíoch. Aithníodh na feithiclí mar bhreiseanna leis na sócmhainní seasta inláimhsithe agus aithníodh na deontais ghaolmhara ón NTA mar ioncam iarchurtha. Déantar dímheas ar chostas na bhfeithiclí sin le linn a ré úsáide agus beidh an deontas comhfhreagrach amúchta le linn na tréimhse céanna.

I 2017, tháinig éifeacht le socrú nua faoina gceannaíonn an NTA busanna go díreach ar conradh ceannacháin idir an NTA agus an soláthraí. Le socrú foirmeálta léasaithe idir an comhlacht agus an NTA éascaítear léasú na mbusanna sin ón NTA go dtí an gcomhlacht chun seirbhísí oibleagáide sei-rbhíse poiblí a chur ar fáil i ndáil leis an gConradh Dír-Dhámhachtana.

Leis an gcomhaontú léasaithe tugtar an ceart don chomhlacht úsáid a bhaint as na busanna nua, atá oiriúnach chun ceanglais oibríochtúla an chomhlachta a chomhlíonadh, ar chíos €1 in aghaidh na bliana.

Measann an lucht bainistíochta i 2019 go n-aistrítear chuig an gcomhlacht beagnach gach ceann de na rioscaí agus na sochair a bhaineann le húinéireacht na mbusanna nuair a fhaightear na busanna ó NTA.

I 2019, rinne an lucht bainistíochta athbhreithniú ar chearta agus oibleagáidí an chomhlachta agus NTA araon faoin gcomhaontú cistithe seo i gcomparáid le cearta agus oibleagáidí an dá pháirtí faoin gcomhaontú cistithe roimh 2017 agus tháinig siad ar an tátal i leith idirbheart 2017, 2018 agus 2019 nach bhfuil aon athrú suntasach ar shubstaint an tsocraithe idir an comhlacht agus NTA, cé go modhnaítear an Conradh Dír-dhámhachtana leis an gcomhaontú léasaithe.

Chinn an lucht bainistíochta gurb iomchuí na busanna nua a fuarthas faoin gcomhaontú léasaithe a aithint mar shócmhainní seasta inláimhsithe agus deontas gaolmhar in ioncam iarchurtha chun go dtabharfaí léargas fíor cothrom sna ráitis airgeadais ar shócmhainní, dliteanais, staid airgeadais, feidhmíocht airgeadais agus sreafaí airgid an chomhlachta do 2017, 2018 agus 2019. Déanfar dímheas ar chostas na bhfeithiclí sin le linn ré úsáide na sócmhainne agus beidh an deontas comhfhreagrach amúchta le linn na tréimhse céanna.

Déanfaidh an lucht bainistíochta athbhreithniú ar an gcóireáil chuntasaíochta ar shócmhainní a bhaineann le busanna ag teacht ó chur i bhfeidhm iomlán Conradh 2019 i 2020 agus an aistriú ina dhiaidh sin go conradh ar bhun ollchostais i 2021 mar a aistríonn freagracht ioncaim custaiméirí go dtí an NTA.

13. Stoic

	2019	2018
	€'000	€'000
Ábhair chothabhála agus páirteanna spártha	1,887	1,762
Breosla, bealaí agus stoic éagsúla eile	1,705	1,582
	3,592	3,344

Tá an stoc thuas luaite glan ar sholáthar €524,000 i gcoinne dífheidhmeacht stoic (2018: €480,000).

Níl aon difríocht shuntasach idir costas athsholáthair na stoc agus a suim ghlanluacha.

14. Féichiúnaithe

	2019 €'000	2018 €'000
Féichiúnaithe trádála	9,626	8,978
Méideanna atá dlite ón gcuideachta sealbhaíochta	177,280	159,210
Réamhíocaíochtaí	836	730
Féichiúnaithe eile agus ioncam fabhráithe	419	420
	188,161	169,338

Tá na méideanna atá dlite ón gcuideachta sealbhaíochta neamhurraithe agus saor ó ús, níl aon dáta aisíocaíochta socraithe ina leith agus tá siad iníoctha ar éileamh.

Luaitear na féichiúnaithe thuas glan ar sholáthar €17,000 (2018: €29,000) soláthar in aghaidh drochfhiach.

15. Creidiúnaithe (méideanna atá dlite laistigh de bhliain amháin)

	2019 €'000	2018 €'000
Creidiúnaithe trádála	7,647	4,605
Cáin chorparáide	1,040	-
Cáin ioncaim/tobhach asbhainte faoi ÍMAT	2,875	3,357
Árachas sóisialta pá-choibhneasa	2,294	2,403
Cáin bhreisluacha	285	87
Cáin shiarchoinneálach	22	71
Creidiúnaithe eile	14,350	13,050
Ioncam iarchurtha	12,667	12,903
Ioncam iarchurtha (nóta 17)	27,216	26,037
Fabhruithe	15,840	14,264
	84,236	76,777
Creidiúnaithe i leith cánachais agus árachas sóisialta áirithe anseo thuas	5,476	5,918

Tá creidiúnaithe trádála agus creidiúnaithe eile iníoctha ar dhátaí éagsúla sna trí mhí tar éis dheireadh na bliana airgeadais de réir ghnáth-thearmaí creidmheasa na gcreidiúnaithe.

Tá creidiúnaithe i leith cánach agus árachas sóisialta iníoctha sa chreat ama atá leagtha síos sa reachtaíocht ábhartha.

Baineann ioncaim iarchurtha le ioncaim ó thicéid Tax saver.

16. Soláthairtí in aghaidh dliteanas

	Cúrsaí comhshaoil €'000	Cúrsaí dlí agus nithe gaolmhara €'000	Ath- struchtúrú €'000	Éilimh um dhliteanas tríú páirtí agus dhliteanas fostóirí €'000	Iomlán €'000
Amhail an 1 Eanáir 2018	4,246	525	3,190	88,168	96,129
Muirear don chuntas brabúis agus cailteanais	600	-	76	4,992	5,668
Úsáidte i rith na bliana	(463)	(350)	(1,211)	(7,144)	(9,168)
Amhail an 31 Nollaig 2018	4,383	175	2,055	86,016	92,629
Amhail an 1 Eanáir 2019	4,383	175	2,055	86,016	92,629
Muirear don chuntas brabúis agus cailteanais	182	25	2,388	568	3,163
Úsáidte i rith na bliana	(2,241)	-	(602)	(6,354)	(9,197)
Amhail an 31 Nollaig 2019	2,324	200	3,841	80,230	86,595

Cúrsaí comhshaoil

Tá aoiseanna éagsúla ag an talamh agus na foirgnimh atá á n-áitiú ag Bus Átha Cliath. Baineann an soláthar comhshaoil le móroibreacha tógála nach mór a chur i gcrích faoi láthair chun oibleagáidí na cuideachta a chomhlíonadh faoi reachtaíocht Chomhshaoil agus faoi reachtaíocht Sláinte agus Sábháilteachta.

Cúrsaí dlí agus nithe bainteacha

Baineann an soláthar le díospóidí dlí le tríú páirtithe agus le fostaithe. Tá na díospóidí sin ar siúl faoi láthair agus léiríonn an soláthar an costas measta i dtaobh shocrú na ndíospóidí sin.

Soláthar athstruchtúraithe agus cúrsaí fostaí eile

Baineann an soláthar le haghaidh athstruchtúrú le próisis ghnó athraithe agus íocaíochtaí le baill foirne a mbeidh tionchar ag na hathruithe sin orthu. Baineann an soláthar le caiteachas párolla neamhghnách. Meastar go mbainfear leas as an soláthar le linn na bliana dar críoch an 31 Nollaig 2020.

Baineann cúrsaí fostaí eile le costais scohair iar-scoir curtha ar fáil ar 31 Nollaig de €1.9m (2018: nialas).

Éilimh um dhliteanas tríú páirtí agus dhliteanas fostóirí

Déantar aon chaillteanais nach bhfuil cumhdaithe ag árachas seachtrach a chur de mhuirear an chuntais brabúis agus cailteanais, agus áirítear méideanna gan íoc sna soláthairtí in aghaidh dliteanas agus muirear.

Déantar soláthar ag deireadh na bliana do chostas measta na n-éileamh atá tabhaithe ach nach bhfuil íochta ar dháta an chláir comhardaithe, lena n-áirítear costas na n-éileamh atá tabhaithe ach nach bhfuil tuairiscithe (IBNR) don chuideachta fós.

Ina chail mar chomhlacht féinrialaithe, feidhmíonn CIÉ samhail féinárachais faoina n-iompraíonn na cuideachtaí oibríocha an riosca airgeadais a bhaineann le costas éileamh, faoi réir teagmhais aonuaire áirithe agus uasteorainneacha bliantúla i gcás na n-éileamh tríú páirtí. Áirítear i gcostas measta na n-éileamh na costais a thabhófar agus éilimh á réiteach. Glacann an chuideachta gach céim réasúnach lena chinntiú go bhfuil an fhaisnéis chúí aici maidir lena nochtadh ar éilimh. Mar sin féin, mar gheall ar an neamhchinnteacht maidir le soláthairtí a bhunú in aghaidh éileamh, is dócha go mbeidh an toradh deiridh difriúil ón dliteanas bunaidh a cinneadh.

Agus costas measta na n-éileamh neamhíoctha á ríomh, úsáideann an chuideachta teicnící éagsúla meastacháin, lena n-áirítear anailís staitistiúil ar thairbh stairiúil, modh anailíse a ghlacann leis go mbeidh patrún forbartha na n-éileamh reatha ag teacht leis an tairbh a bhí ann roimhe seo. Cuirtear san áireamh, áfach, aon athruithe nó ábhair neamhchinnteachta a d'fhéadfadh a bheith mar bhonn le saobhadh na staitisticí bunúsacha, agus athruithe nó ábhair neamhchinnteachta a d'fhéadfadh a bheith mar bhonn le costas na n-éileamh gan íoc a mhéadú nó a laghdú i gcomparáid le costas na n-éileamh a íocadh roimhe seo. Samplaí díobh sin is ea athruithe ar phróisis na cuideachta a d'fhéadfadh dlús a chur faoi fhorbairt agus/nó taifeadadh éileamh arna n-íoc nó arna dtabhú, nó moill a chur orthu, athruithe ar an timpeallacht dlí, éifeacht an bhoilscithe, athruithe ar mheascán na n-éileamh agus an tionchar atá ag cailleanais shuntasacha.

Agus costas na n-éileamh atá fógartha ach nach bhfuil íoctha á mheas, bíonn aird ag an gcuideachta ar imthosca timpistí arna gcruthú ag imscrúduithe, ar aon fhaisnéis a bhíonn ar fáil ó shaineolaithe dlí nó ó shaineolaithe eile agus ar fhaisnéis maidir le fasaigh sa chúirt ar dhliteanais ar bhain tréithe comhchosúla leo i dtréimhsí roimhe sin. Déantar timpistí a bhíonn thar a bheith tromchúiseach a mheas ar leithligh ó na meáin a léiríonn an tsamhail achtúireach.

Bíonn meastachán ar na héilimh IBNR faoi réir ag níos mó neamhchinnteachta ná an dliteanas measta i gcás na n-éileamh a cuireadh in iúl cheana don chuideachta, mar gheall ar an easpa faisnéise faoi theagmhas an éilimh, ach amháin sna cásanna sin inar glaoth imscrúdaitheoirí go dtí láithreacha na dtimpistí. Is iondúil, i gcás cineálacha éileamh a bhfuil críoch forbartha níos faide ag baint leo agus ina bhfuil an cion IBNR den chúlchiste iomlán ard dá réir, go léirítear éagsúlachtaí níos mó ina leith idir na meastacháin bhunaidh agus na torthaí deiridh mar gheall ar an deacracht níos mó a bhaineann leis na cúlchistí sin a mheas.

Déantar soláthairtí i leith éileamh a ríomh mar mhéid comhlán gan aisghabháil atharachais ar bith san áireamh. Aithnítear aisghabhálacha atharachais sa chás inar féidir a leithéid d'aisghabhálacha a mheas go réasúnach. Glactar leis go mbíonn aisghabhálacha atharachais i ndáil le héilimh mheasta IBNR ag teacht leis an bpatrún stairiúil i dtaobh aisghabhálacha den sórt sin, arna gcoigeartú chun athruithe ar chineál agus méid chlár atharachais na cuideachta in imeacht ama a léiriú.

Chomh maith leis sin, déantar aisghabhálacht an atharachais a mheas ag féachaint d'fhógra a bheith faighte ó bhróicéirí na cuideachta maidir le haon atharachóirí a bhfuil cailleanais luaite leo.

17. Ioncam iarchurtha

Áirítear sa chuntas seo agus deontais eile ón Aontas Eorpach agus ón Státchiste a chuirfear chun sochair an chuntais brabúis agus cailleanais ar an mbonn céanna ar a ndéantar na sócmhainní seasta gaolmhara a dhímheas:

	2019 €'000	2018 €'000
Deontais chaipitil		
Iarmhéid amhail an 1 Eanáir	174,765	159,487
Faighte agus infhála	19,358	1,563
Aitheanta faoi chomhaontú léasú bus agreement (nóta 12)	32,147	56,366
Amúchadh na ndeontas caipitil (nóta 8)	(28,564)	(26,401)
Diúscairtí Sócmhainní	(39)	(16,250)
Iarmhéid ag 31 Nollaig	197,667	174,765
Cionroinnte:		
Dlitéanas reatha (nóta 15)	27,216	26,037
Méideanna atá dlite tar éis níos mó ná bliain amháin	170,451	148,728
	197,667	174,765

17(a) Nochtadh de réir imlitir na Roinne Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe Tagairt 13/2014

	2019 €'000	2018 €'000
Deontais chaipitil		
Feithiclí agus gléasra	4,032	63
Iomlán deontais chaipitil faighte	4,032	63

Déantar na deontais chaipitil a amúchadh thar shaol úsáideach na sócmhainní. Is é an tÚdarás Náisiúnta Iompair an ghníomhaireacht ábhartha agus is é Clár Cistithe Caipitil na bliana 2019 an clár ábhartha agus is an Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt an raoinn Rialtas a urraíonn. Tá na deontais teoranta do ghníomhaíochtaí Oibleagáide Seirbhíse Poiblí (OSP).

	2019 €000	2018 €000
Deontais ioncaim		
Clár Inrochtaineacht – An tÚdarás Náisiúnta Iompair	101	114
An Clár Comhairimh Tródaím – An tÚdarás Náisiúnta Iompair	–	11
Iomlán na ndeontas ioncaim faighte	101	125

Cuirtear Deontais ioncaim leis an gCuntas Brabúis agus Cailiteanais ina n-iomláine sa bhliain ábhartha ina bhfuarthas iad. Tá an ghníomhaireacht ábhartha agus an clár ábhartha luaite thuas agus is í an roinn choimircíochta Rialtais an Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt. Tá na deontais teoranta do ghníomhaíochtaí Oibleagáide Seirbhíse Poiblí.

17(b) Aithníodh €51,505,000 (2018: €57,929,000) iomlán deontais chaipitil i 2018, €32,147,000 (2018: €56,366,000) san áireamh a aithníodh faoi comhaontú léasa busanna (nóta 12), €4,032,000 (2018: €63,000) a fuarthas ón Údarás Náisiúnta Iompair faoi Chlár Maoinithe Caipitil agus €15,326,000 (2018:€1,500,000) a fuarthas ón Údarás Náisiúnta Iompair faoin liúntas caipitil laistigh de chlár maoinithe Phraghas Oibriúcháib Iomlán.

18. Scairchaipiteal

	2019 €'000	2018 €'000
Údaraithe:		
100,000,000 Gnáthscair ar €1.27 an ceann	126,974	126,974
Leithroinnte, glaoite agus curtha i láthair mar chaipiteal gnáthscaireanna:		
55,000,000 Gnáthscair ar €1.27 an ceann	69,836	69,836

Is ann d'aicme amháin gnáthscaireanna. Níl srian ar bith ar dháileadh díbhinní agus ar aisíoc an chaipitil. Baineann na cearta vótála céanna le gach scair agus an aicme chéanna i dtaobh díbhinní, a mhéid a bhfuil an méid iomlán ar gach scair íoctha.

19. Ráiteas faoi shreabhadh airgid

	2019 €'000	2018 €'000
Réiteach na sreafaí airgid oibriúcháin		
Barrachas roimh ús agus cháin	2,462	3,720
Dímheas ar na sócmhainní seasta inláimhsithe	34,340	33,904
Amúchadh na sócmhainní seasta doláimhsithe	461	652
Amúchadh na ndeontas caipitil	(28,564)	(26,401)
Gnóthaigh ar dhiúscairt sócmhainní seasta inláimhsithe	(737)	(312)
(Méadú)/laghdú ar stoic	(248)	1,700
(Méadú)/laghdú ar fhéichiúnaithe	(753)	148
Méadú ar chreidiúnaithe agus soláthairtí	13,804	2,287
Airgead glan arna ghiniúint ó ghníomhaíochtaí oibriúcháin	20,765	15,698

20. Pinsin

Faidhmíonn Grúpa CIÉ dhá phlean sochar sainithe (Scéim Pinsean CIÉ don Fhoireann ar Phá Rialta agus plean sochar sainithe Scéim 2000 (Leasú) Scéim Aoisliúntais CIÉ 1951) d'fhostaithe ghrúpa CIÉ. Is bail de scéimeanna pinsin Ghrúpa Córas Iompair Éireann iad fostaithe Bhus Átha Cliath. Cinneann achtúire cáilithe neamhspleách na ranníocaíochtaí ar bhonn luachálacha tríbhliantúla faoi mhodh chreidiúint réamh-mheasta an aonaid.

Ní shonraítear i rialacha na scéimeanna conas ba chóir aon bharrachas nó easnamh a leithdháileadh i measc fostóirí rannpháirteacha agus níl aon chomhaontú conartha ná beartas luaite i dtaobh glanchostas na sochar sainithe a leithdháileadh ar na grúpeintitis aonair. Dá réir sin, aithnítear glanchostas sochar sainithe na scéimeanna ina n-iomláine i ráitis airgeadais ar leithligh CIÉ toisc gurb amhlaidh, in éagmais socrú foirmiúil conartha a bheith i bhfeidhm, go gcreideann na stiúrthóirí gurb é an t-eintiteas sin atá freagrach as na scéimeanna faoin dlí. Aithníonn na heintitis rannpháirteacha eile, lena n-áirítear Bus Átha Cliath, costas arb ionann é agus a ranníocaíocht i leith na tréimhse.

Léirigh na luachálacha ar na scéimeanna faoi FRS 102 amhail an 31 Nollaig 2019 easnamh €799 milliún (2018: €547 milliún). Tá an nochtadh atá ceangailte faoi FRS 102 maidir le pleananna sochar sainithe an ghrúpa, ina bhfuil an chuideachta rannpháirteach, leagtha amach i ráitis airgeadais CIÉ don bhliain dar chríoch an 31 Nollaig 2019, atá ar fáil don phobal ó CIÉ, Stáisiún Heuston, Baile Átha Cliath 8, Éire.

Bhí costas pinsean na cuideachta don bhliain ar na scéimeanna sochar sainithe cothrom le €15.6 milliún (2018: €14.1 milliún) agus tá na costais sin san áireamh mar sochair iarscor i Nóta 5. Cuimsíonn costas na cuideachta na ranníocaíochtaí atá iníoctha i leith na bliana.

21. Ceangaltais chaipitiúla

	2019 €'000	2018 €'000
Conradh déanta ina leith:	3,411	9,804

Is ionann na ceangaltais chaipitiúla agus tionscadail caiteachais chaipitiúil atá ceadaithe ag an mBord arb amhlaidh ina leith go bhfuil tús curtha leis an obair ar na tionscadail, ach nach raibh siad curtha i gcrích ina n-iomláine ag deireadh na bliana. Áiríodh i measc na gceangaltas caipitiúil tionscadail chaipitiúla a raibh cistiú €0.4 milliún (2018: €4.4 milliún) faighte ina leith ón Údarás Náisiúnta Iompair.

22. Léasanna oibriúcháin

	2019 €'000	2018 €'000
Ag deireadh na bliana, ba iad seo a leanas na híocaíochtaí léasa íosta todhchaíocha a bhí iníoctha faoi léasanna oibriúcháin nárbh fhéidir a chealú:		
Laistigh d'aon bhliain amháin	101	60
Idir bliain amháin agus cúig bliana	118	148
	219	208

23. Ráthaíochtaí agus Dlíteanais Theagmhasacha

Amhail dáta an chláir comhardaithe tá iasachtaí ar fiú €24 milliún iad (2018: €28 milliún) ag Grúpa CIÉ.

Bíonn an chuideachta ina páirtí, ó am go ham, in imeachtaí éagsúla dlí a bhaineann le ceisteanna tráchtála a bhfuiltear ag déileáil leo agus á gcosaint sa ghnáthchúrsa gnó. Déantar stádas imeachtaí ar feitheamh nó imeachtaí faoi bhagairt a athbhreithniú ar bhonn rialta le dlíodóirí ghrúpa CIÉ. Is é tuairim na stiúrthóirí nach mbeidh na cailiteanais, más ann dóibh, a eascróidh as na nithe sin níos mó go hábhartha ná na soláthairtí a rinneadh sna ráitis airgeadais.

Déantar caiteachas caipitiúil Bhus Átha Cliath i leith an Fhlít OSP a chistiú trí dheontais chaipitil ón Údarás Náisiúnta Iompair. Cuirtear an cistiú sin ar fáil ag teacht le forálacha an Chonartha Dámhachtana Dírí. Shínigh an NTA Conradh Dámhachtana Dírí nua (Conradh 2019) ar an 1 Nollaig 2019, agus eascraíonn dlíteanais theagmhasacha áirithe faoi na comhaontuithe sin.

Bhunaigh Conradh 2014 soláthairtí chomh maith le róchúiteamh do sheibhísí iompair poiblí a sheachaint faoi conarthaí OSP. Creideann na stiúrthóirí gur fíorbheag an baol atá ann go bhfeidhmeoidh an tÚdarás Náisiúnta Iompair a chearta faoi na comhaontuithe a bhaineann leo.

24. Idirbhearta páirtithe gaolmhara

I ngnáthchúrsa an ghnó, ceannaíonn an chuideachta earraí agus seirbhísí ó aonáin arna rialú ag Rialtas na hÉireann. Ar na haonáin is tábhachtaí díobh sin tá An Post agus an tÚdarás Náisiúnta Iompair. Is páirtí gaolmhar suntasach é an NTA trína aontaigh Bus Átha Cliath conradh 5 bliana ar son 90% de ghníomhaíocht trádála na cuideachta tríd Conradh Dámhachtana Dírí ar son iompar paisnéirí i mórcheantar Bhaile Átha Cliath. Tá an conradh seo ó 1 Nollaig 2019 go Samhain 2024. Tá na stiúrthóirí den tuairim nach bhfuil candam na gceannachán sin ábhartha i ndáil le gnó na cuideachta.

Tá an chuideachta díolmhaithe ó cheangaltais nochta alt 33.9 maidir le hidirbhearta leis na heintitis ar páirtithe gaolmhara iad de bhua smacht, comhrialú nó tionchar suntasach a bheith ag an Stát céanna ar an eintiteas tuairiscithe agus an eintiteas eile.

25. Ballraíocht i nGrúpa Chóras Iompair Éireann

Is fochuideachta ar lánúinéireacht ag CIÉ é Bus Átha Cliath agus léirítear sna ráitis airgeadais éifeachtaí na ballraíochta sa Ghrúpa.

I gcás roinnt feidhmeanna uileghrúpa amhail Cisteán, Díl, Maoin agus Pinsin, is í an Chuideachta Sealbhaíochta a chuireann i gcrích iad ar bhonn seirbhísí comhroinnte áit ar ghearrtar leithroinnt comhaontaithe ar an chuideachta agus fochuideachtaí eile. Is féidir cóipeanna de ráitis airgeadais chomhdhlúite CIÉ a fháil ó Rúnaí na Cuideachta ag Stáisiún Heuston, Baile Átha Cliath 8, Éire.

26 Teagmhais iarchláir comhardaithe

Ó 31 Nollaig 2019, tá srianta suntasacha ar sheirbhísí iompair poiblí agus ar thaisteal inmheánach agus idirnáisiúnta dá bharr Paindéim Covid-19. Tá tionchar díreach ag seo ar oibriúcháin na cuideachta agus ar fud Ghrúpa CIÉ. Tá srianta ar líon na bpaisinéirí ar iompair poiblí, srianta ar úsáid iompair poiblí do thurais riachtanacha amháin ag amanna áirithe, cuir i bhfeidhm coisc ar thaisteal chomh maith le dianghlasáil áitiúil agus náisiúnta i measc na bearta curtha i bhfeidhm ag an Rialtas le scaipeadh an víris a chomeád faoi smacht. D'oibrigh gach seirbhís de réir treoirlínte an Rialtais ar scaradh sóisialta agus acmhainn laghdaithe ó thosaigh an ráig. Tá turais phaisinéara agus ioncam ar sheirbhísí iompair poiblí laghdaithe go mar thoradh ar na bearta seo.

Bhí laghdú thar 88% i dturais paisinéara le linn tréimhsí áirithe den bhliain mar thoradh ar ráig COVID agus na srianta curtha i bhfeidhm le scaipeadh an víris a chomeád faoi smacht. Meastar go mbeidh laghdú 50% ar thurais paisinéirí i 2020 i gcomparáid le 2019. Chuir an chuideachta oibríochta a roinn Seirbhísí Tráchtála ar fionraí i mí Márta 2020 agus tá oibríochtaí go fóill ar fionraí faoi láthair.

Shocraigh an Cuideachta gur theagmhais neamhrialaithe iarchláir comhardaithe na teagmhais seo. Dá réir sin, níor coigeartaíodh an stad airgeadais nó torthaí oibríochtaí ag an bhliain a chríochnaigh 31 Nollaig 2019 lena dtorthaí a léiriú. Níl fad nó tionchar paindéim COVID-19, nó éifeachtacht fhreagra Rialtas na hÉireann, soiléir ag an am seo. Cé go bhfuil planáil féidireachtaí forbartha déanta ag an chuideachta, ní féidir fad nó déine na cúinsí seo a mheas, nó chomh beacht agus a bheidh a thionchar ar stad airgeadais nó torthaí na cuideachta do thréimhsí sa toadhcháil.

Le linn 2020, d'fhan soláthar leanúnach gréasáin éifeachtaigh seirbhísí OSP mar pháirt riachtanach do phleananna an Rialtais. Thug an NTA maoiniú OSP breise do Bhus Átha Cliath le laghdú ioncaim ar sheirbhísí OSP a bhain le COVID-19 a chúiteamh. Tá an maoiniú seo á chur ar fáil faoi shocruithe Chonartha Dírdhámhachta 2019.

Leanfaidh an bhainistíocht ag monatóireacht agus ag measúnú tionchar Pandéim COVID-19 ar an Chuideachta.

27. Ceadú na ráiteas airgeadais

D'údaraigh an Bord Stiúrthóirí na ráitis airgeadais le haghaidh eisiúna ar an 18 Samhain 2020.

59 Sráid Uí Chonail Uachtarach,
Baile Átha Cliath 1
www.dublinbus.ie